

A legrégibb és legnagyobb magyar lap Amerikában. Megjelenik mindennap.

SZABADSÁG

The oldest established and largest Hungarian Paper Published Daily.

Beolvadt lapok: Magyar Híradó, Magyarok Csillaga, Esti Újság, Amerikai Hírlap, Magyar Napilap, Magyar Hírmondó, Californiai Magyar Farmer.

NO. 134. SZÁM

TWENTY-EIGHTH YEAR

Cleveland, New York, Chicago, Pittsburg, Detroit, Szombat, 1918. Junius 8.

HUSZONNYOLCADIK ÉVFOLYAM.

EGYES SZÁM ÁRA 2 CENT.

A SZÖVETSÉGESEK KEMÉNYEN ÁLLNAK

LETÖRTÉK A NÉMET OFFENZÍVÁT.

AZ AMERIKAI CSAPATOK NAGYBAN HOZZAJÁRULTAK A SIKERHEZ.

A német offenzíva teljes kudarcot vallott. — A támadások immár csak helyközi csatákká zsugorodtak. — A franciák Noyon közelében visszavetették a németeket. — Ismét győztek az amerikai csapatok.

A nyugati frontról érkezett jelentések egyhangúan megállapítják, hogy a németek offenzívája teljes kudarcra végződött. A hatalmas támadások abban maradtak és a küzdelmek csak helyközi csatákká zsugorodtak össze. Lloyd George angol miniszterelnök hazatérve a szövetségesek legfőbb haditanácsának Párisban tartott üléséről, kijelentette a lapok tudósítói előtt, hogy Foch főparancsnokkal, valamint Clemenceau miniszterelnökkel és Sonnino báró olasz külügyminiszterrel folytatott beszélgetései után a legteljesebb bizalommal tekint a jövő eseményei elé. Most már teljesen tisztán lehet látni a német terveket. A német hadvezetőség azt hitte, hogy a déli hartereken megindított offenzíva következtében a szövetségesek kénytelenek lesznek az északi frontról elvonni csapatokat, mire a német hadak ráfékeznek a meggyengített északi frontra és elő fogják nyomulni az angol csatorna ellen. Arra azonban nem voltak elképzelések, hogy Foch generális elég tartalék haderővel rendelkezik azon kívül is, hogy az északi frontról csapatokat kellene elvonnia. Viszont azt sem hitték, hogy az amerikai csapatokban olyan hatalmas ellentétlára találjanak.

A marnei hartereken az egyesült francia seregek sikerült a németek további előnyomulását teljesen megállítani, sőt több helyen vissza is üzték őket. A nagy támadások immár csak helyközi csatákká fajultak, amelyek leginkább az Oise és az Ourcq folyók között zajlanak. A harterek többi frontjain semmi nevezetesebb esemény nem fordult elő és csak ágyúcsaták és kisebb ütközetek folytak, amelyek azonban az általános helyzetben semmi változást nem hoztak.

A legutóbbi eseményekről különben a következő távirati jelentések számolnak be:

London, Jun. 6. A főhadiszállásról érkezett jelentések szerint a marnei hartereken maguk a szövetséges csapatok kezdték támadásokat a német hadak ellen. A front nyugati oldalán a németeket két helyen is visszaverték, miközben a szövetséges csapatok az Oise folyó felé támadtak. A front nyugati oldalán a németeket két helyen is visszaverték, miközben a szövetséges csapatok az Oise folyó felé támadtak. A front nyugati oldalán a németeket két helyen is visszaverték, miközben a szövetséges csapatok az Oise folyó felé támadtak.

harcok folytak Longpont környékén. Soissonsól nyolc mért földnyire délkeletre, Neully La Porterie vidékén, valamint Rheimstől nyugatra. Páris, Jun. 6. A marnei fronton a Chateau Thierryől Noyonig húzódó hadonál a németek semmi törekvést nem mutatnak arra, hogy megkísérüljenek az előhaladást, ami azt bizonyítja, hogy egyelőre megakarnak maradni ezen a hadvonalon. Természetesen ez azonban nem zárja ki azt, hogy a seregek megerősítették hadállásaikat és sikereket értek el Hautebraye környékén, Pontenoytól három mértföldnyire északra nyugatra. Hatalmas ágyu-

WILSON ELNÖK DICSEÉRETE.

Az olaszok rendkívül nagy elismeréssel nyilatkoznak az elnökről.

Róma, jun. 6. Ariotta volt miniszterelnök, aki annak idején tagja volt az ndinei herceg vezetésével Washingtonban járt olasz hadiküldöttségnek, az olasz képviselőház legutóbbi ülésén az olasz amerikai viszonyról szólva, rendkívül nagy elismeréssel nyilatkozott az Egyesült Államokról és annak elnökéről. Ariotta szavait az egész képviselőház osztatlan lelkesedéssel fogadta és az ülés utolsó pillanatában tüntettek az amerikaiak mellett.

den körülmények között az Egyesült Államok legnagyobb elnökei között fog helyet foglalni, ugyelhet közvetlen Washington, vagy Lincoln után. Az Egyesült Államokat igen sokat köszönhet a civilizáció, Amerikának van mindene, ami a háború sikeres folytatásához szükséges. Van bőven ember, anyaga, pénze és muníciója. Ezeknek kívül azonban lehetetlen meg nem emlékezni az amerikai nőről. Az amerikai nők bámulatos részt követtek maguknak a háborús munkálatokban. Olaszország egyenesen bámulja az amerikai nőket és csak a legnagyobb magasztalás hangján emlékezhetik meg róla. Ha igaz lenne az egyik német újságnak ama jelentése, (Folyt. a 3-ik oldalán.)

A TÜRKÖK ÜLDÖZIK AZ ÖRMÉNYEKET.

A megszállásoknak legutóbban tízezer örmény esett áldozatul.

London, június 6. Ideérkezett moszkvai távirat szerint a törökök két hét leforgása alatt tízezer örményt öltek meg. Ugyanez a távirat azt is mondja, hogy a negyvenkedik életkört meg nem haladó georgiai és kaukázusi férfiak mozgósítása rendeltetett el. Német és ukrainai csapatok elfoglalták a Kharkofftól északra eső területet. A céljuk Kurak, Weronege és Rostoff elfoglalása.

AZ ANGOL SAJTÓ A BUVÁRHAJÓ TÁMADÁSOKRÓL.

Az angol sajtó biztosra vette, hogy a német tengerészeti minisztérium előbb-utóbb a buvárhajóblokádi életbejelítésére fog törekedni az amerikai partokon. — A Daily Chronicle szerint az amerikai nép a buvárhajó támadásokba nem fog egykedvűen beletörődni.

London, június 6. Az angol sajtó hasábos tudósításokban számolt be az amerikai partok mellett lefolyt buvárhajó támadásokról. Egyhangul megállapítja azt, hogy a német kormány alkalmatlan már réggen foglalkozott azszal a tervvel, hogy az amerikai partokon életbe lépesse a buvárhajóblokádi. Németország érdekében van az, hogy az amerikai csapatszázaló hajóknak az amerikai kikötőkből való távozását lehetőleg megakadályozzák a német buvárhajók és természetesen érdekében van az is, hogy a helyzet úgy alakuljon ki, hogy az amerikai kormány a partok védelmére visszarendelje az európai vízekben cirkáló amerikai hadihajókat. A legismertebb londoni lapok azon meggyőződésüknek adnak kifejezést, hogy az amerikai partok mellett lefolyt buvárhajó támadások csak meg fogják szilárdítani az amerikai illetékes körökben és a közvéleményben azt a meggyőződést, hogy Németország ellen Amerikának is minden rendelkezésre álló eszközt igénybe kell vennie. Ezek a lapok ugyancsak biztosra veszik azt is, hogy az a szünpadi hatás, amelyet a németek a buvárhajó támadásokkal el akartak érni, az amerikai közvéleményt megévesztett nem fogja.

A Daily Chronicle a buvárhajó támadásokról a következőket írja: "Egészen bizonyos, hogy az amerikaiakat a buvárhajó támadások nem ijesztik meg. Az otthoni vízekben elegendő hajók áll a rendelkezésükre, amelyek a buvárhajó-vezedelmét megmenhették. Attól egyáltalában nem kell tartani, hogy a buvárhajó-támadások valamilyen is aggodalmat keltsenek az amerikai népben. A valószínűség az, hogy még nagyobb erővel fogja kibontani bennük azt a szilárd meggyőződésből eredő elhatározást, hogy a háborút meg kell nyerni."

HIRDESSEN

A "SZABADSÁG" BAN.

TAVOZNAK A NÉMET BUVÁRHAJÓK.

A NAGYNÉMETEK A BÉKE-OFFENZÍVA MELLETT.

A Kreuz Zeitung arra szólítja fel a német kormányt, hogy hozza nyilvánosságra a háborús céljait. — A Kölnische Zeitung szerint megértés alapján nem lehet a háborúnak véget vetni. — A Berliner Tageblatt a tisztességes békéről.

Amsterdam, jun. 6. A nagy-németek megint a nagy nyilvánosság előtt lejtélj adtak magukról. Most azonban egészen sajtóságos módon keltették fel a figyelmét a közvéleménynek és a nagyvilág körében. Az egyik legismertebb lapjuk, a berlini Kreuz-Zeitung utján felszólították a német kormányt arra, hogy azonnal indítson béke-offenzívát és a béke, és a háborus céljait hozza nyilvánosságra. A Kreuzzeitung közlésménye a többi német lapban kellő visszhangot keltett.

Theodor Wolff, a Berliner Tageblatt főszerkesztője a lapjában ugyancsak foglalkozott a fentemlített közleménnyel és annyiban teszi a magáévá, hogy ösztönöz szükségessé tartja a német kormány részéről a béke-offenzíva megindítását. De hozzátéti, hogy a Kreuzzeitung a megsokott állapontjánál fogva minden bizonnyal a béke-célokban benne látja az annexió követeléseket is s azért arra figyelmezteti a német kormányt, hogy abban az esetben, ha a béke és háborus céljait a nyilvánosságra hozza, az annexió tervekéről mindenképpen mondjon le. Le kell mondanok róla annál inkább, mert különben sem Franciaország, sem Anglia nem veszi komolyan a német kormány békéjelőit s a sajtó körvéleményüket az eddigieknél is könnyebb módon arról győszhetik meg, hogy Németországnak kétségtelenül hódítási

A CSEH KATONAK A NÉMET TISZTEK ELLEN.

A német kormány felszólította az osztrák kormányt arra, hogy a cseh erőkben szolgáló német tisztakat védelemben részesítse.

Bern, június 6. Több cseh ezredben német tisztet teljesített szolgálatot, akiknek a működését maguk a cseh katonák rendkívül megnehezítették. A hetedik gyalogezred, amely csupa cseh katonából áll, a minap fellázadt a német tisztek ellen s a cseh katonák több német tisztet megöltek.

ÁPOLÓNK KELLENEK.

Baker hadügyminiszter kijelentése szerint a hadseregnek ápolónőkre van szüksége.

Washington, jun. 6. Baker hadügyminiszter az Amerikai Vörös Kereszt hivatalos közlésménye utján nyilatkozott az ápolónőhiányról. Kijelentése szerint a hadseregnek ápolónőkre van szüksége. — A legemberségesebb feladataink egyike — mondja a hadügyminiszter — a hivatalos közlésményben — azután, hogy a hadseregünk kellőképpen fel van szerelve és el van látva minden szükséglettel, hogy a katonáink egészségi állapotának is kellő figyelmet szenteljünk s behegesszük a sebeket, amelyek elkerülhetetlenek.

TISZA A NÉMET SZÖVETSÉG MELLETT.

Amsterdam, június 6. Tisza István gróf a magyar képviselőház legutóbbi ülésén hosszabb beszédet mondott, amelyben rendkívül melegen ajánlotta a tervbe vett gazdasági szövetséget Németországgal. Welcker miniszterelnök nagy helyesléssel fogadta Tisza beszédét.

MINDENÜTT GYŐZNEK AZ AMERIKAI CSAPATOK.

DIADALMASAN MEGY ELŐRE A CSILLAGSAVOS LOBOGÓ.

A németek előnyomulása mindenütt megállott, ahol az amerikai csapatok küzdöttek velük szemben. — A lunevillei körzetben, valamint a marnei hartereken újabb sikereket értek el a Sammyk. — Az angol és francia hadvezetőség dicsérete. — A sebésült Sammyk kilencven százaléka felgyógyul.

Az a várakozás, amelyet Amerika népe fűzött hadseregéhez, fényesen bevált a nyugati hartereken folyó küzdelmekben. A Sammyk nemcsak megállják helyeiket a csataterék legvéresebb ütközeteiben, de egyik babérlevelet a másikhoz fűzik hősiességükkel. Ma már az amerikai hadsereg nagyon is lényeges tényező a nyugati fronton és a németek keservesen tapasztalják, hogy mindenütt, ahol a csillagsávos lobogóval találják magukat szemközt, le kell, hogy mondjanak a győzelemnek még a reményéről is. Amerika valóságos csodákat teremtett egy estendő alatt. Sok száz ezer főből álló hadsereget küldött át Európába, ahol rövid kikapcsolás alatt a hadsereg minden katonája tökéletesen elsajátította a modern hadakozás szövényes tudományát és átmenve a kereszt-tüzön, csakhamar egyenlő értékű haderő lett a nyugati hartereken küzdő veterán csapatokkal. Maguk az angol és francia tiszték nem győzik eléggé magasztalni a Sammyk hősiességét és bátorságát, de különösen azt, ami az európai hadseregek ugyszólván teljesen hiányzik, az egyéni kvalitást, amellyel minden egyes Sammy nyomban feltalálja magát bármely helyzetben.

Az amerikai csapatok újabb sikereit arattak az elmúlt huszonnégy órában a nyugati fronton. Visszavetették a marnei hartereken a németek támadását és sikeresen harcoltak a lunevillei körzetben is. A harteréről szóló jelentések rendkívül nagy elismeréssel szólnak különösen a tengerész különítményről, amely a híradás szerint úgy harcolt, akár csak a trójai hősök.

Az amerikai főhadiszállásról különösen az amerikai tengerész különítmények tüntették ki magukat, a nap folyamán több ízben úrve vissza az ellenes támadásait, amelynek nyomán számos foglyot ejtettek, több gőrgőzűzölőt szármányoltak és hatalmas pusztításokat vittek végbe a németek sorai-hogy folytassák előnyomulása-

OFFENZÍVA A MACEDÓN FRONTON.

A szövetségesek főhaditanácsa elhatározta, hogy amint a monarchia megindítja a támadást Olaszország ellen, a szövetséges seregek azonnal offenzívába lépnek a macedóniai fronton.

Washington, jun. 6. Amint a front kérdése nem tisztázódik, de amióta Baker hadügyminiszter ígéretet tett, hogy az olasz harterekre is küld amerikai csapatokat, az olasz nép a legnagyobb megnyugvással és bizalommal tekint a jövő reményei elé.

Egyelőre azonban az köti le az illetékes körök figyelmét, hogy az Olaszország ellen indítandó offenzívával egyidejűleg a keleti hartereken is működésbe kell hozni a seregeket. A monarchia azért, hogy a legjobb csapatait az olasz frontokra vonja össze, határozottan meggyöngíti a macedóniai frontot, amivel előnyös helyzetbe jut a saloniaki hadsereg. Hozzávetőleges számítás szerint csaknem egy millió főnyi hadsereg van a saloniaki fronton.

A terv tehát az, hogy amint a monarchia megkezdte az offenzíváját Olaszország ellen, a macedóniai fronton levő szövetséges seregek szintén offenzívába mennek át a központi hatalmak ellen.

SZABADSÁG (LIBERTY)

The oldest established and largest Hungarian Paper in the United States and Canada. Founded by: E. T. Kohányi. TWENTY-EIGHTH YEAR. Published daily except Sunday by The Szabadság Printing and Publishing Company.

SZABADSÁG

A legnépszerűbb és legkedveltebb magyar lap Amerikában. Alapította: Kohányi Tihomér. HUSZONNYOLCADIK ÉVFOLYAM. Megjelen mindennap. Kiadó: Szabadság Könyvnyomda és Lapkiadó Társaság.

SZABADSÁG

P. O. B. 171. 702 Huron Road. Cleveland, O. New Yorki irodánk címe: Room 603, Tribune Building, 154 Nassau Street, New York.

A CSÁSZÁR IRÓDEÁKJA.

A hős cselekedet a mindennapi élet sokszor ismétlődő közönséges eseményévé vált és így a rimkebe szedett ünnepi írás, a vers, a háború történetének szerkezetéről lassanként leszorul. Hősökteményre érdemes tettek láncolatában folyik a nagy küzdelem s a régi idők lantosának a helyét mégis a haditudósító foglalta el. Még pedig azért, mert a képződség a valóságnál nem tud ma magasabbra repülni s aki a tettek igaz arculatát a kötetlen írás művészetével meg tudja festeni, nagyobb, emberibb szolgálatot teljesít, mint azok a bárdok vagy hegedősök, akik az ének virágaival legtöbbször csak a kiváltság vagy a jólét asztalát díszítették fel.

Lüdenborff "memorandum".

Az amerikai sajtó általában kételkedik abban, hogy a Németország és Ausztria-Magyarország között létrejött katonai szerződésnek az a szövege, amely egy német lapban láttunk napvilágot, csakugyan hiteles volna. A vélemények azonban arra nézve megegyeznek, hogy a szöveg ha koholt is, a szerződés szelleme csakugyan nem lehet más. A New York Times egyik legutóbbi száma az érdekes újsághírhez a következő megjegyzéseket fűzi: Nyilvánvaló, hogy nem a Németország és Ausztria-Magyarország között kötött katonai szerződésnek szövege az, amit a Deutsche Volkszeitung publikált. Több kifejezése nem helyénvaló, sőt lehetetlen is valamilyen szerződésben. Például: "Csak ily módon lesz a jövőben háború rövid tartama. — Mert, ha a két szövetségesnek hadserege ilyen viszonyok között lett volna 1914-ben, ez a háború már régen véget ért volna. "Másképp az Evening Post nagyon is messze megy akkor, amikor azt teszi fel, hogy "nagyon erős a gyanu, hogy valamelyik újságíró becsátotta itt szabadjára a képviselő tehetőségét. "Az a német újságíró, aki ilyen elcsorangu fontosságú politikában ereszti szabadjára a képviselő tehetőségét, aki szándékosan meghamisítja a két birodalom között kötött "szerződés" szövegét, hamarosan a hüvökre kerülne. A mellett a szerződésnek a kiesése és elfordítóje eleget kellett, hogy tudjon avégből, hogy képződség munkáját hivatalos diplomáciai nyelvezet mezébe öltöztesse.

Diszkönyv és diszszereződések.

Amsterdamból azt írják, hogy a német császár Shakespeare összegyűjtött munkáinak nagy-szerű "nemzeti" kiadására vállalkozott. Az egy kötetet kitevő előszó "Látomások" címmel, Gerhard Hauptman írta meg. Vilmos, "a tudomány és a művészet patronusa" nem az 1901-évi érték abszolút becslése miatt, hanem azért vállalkozott a "nemzeti" diszkönyv kiadására, mert a birodalmi közvélemény Shakespeare iránti méltóságát, mint angolnak tartja. Az ilyen alaptalan önzésnek nincsen mérföldje akkor, amikor a szellem halhatatlanságának egy nagyszerű kiállítású könyvben méltó szobrot állít. De hát az a német, aki mint patronus a másét is a magáénak tekint, mint hadúr, a keresztényesség világszemlélet miert nem tisztelte meg azal, hogy egy ünnepnapra legalább, Rheims bombázását saját hadseregének betiltatva Anglia meghallgatta a pápa kérelmét és a pápa Londonnak köszönő levelet írt. Az ilyen köszönő levélnek vigasztaló hatalma van és Róma írására Berlin is olyan könnyen rászólhatott volna! Vagy a patronus-hadúr nem csak az ember, hanem a vallást és a vigasztalást is a saját képe akarja teremteni? Ugy látszik, hogy még ennél is többet akar. A Rodin és Shakespeare-féle fajrokonosság anyagra vonatkozó rendszerével, a föld minden megszerzhető darabjára ráfogja, hogy az német. Hogy fegyverrel vagy a népakarat elszibbasztásával szerzi-e meg? Ugyan, ugyan, hát az ilyen csekélység is számít!

Legyen igaz, vagy hamis, a memorandumnak...

Legyen igaz vagy hamis, a memorandumnak — ha csakugyan memorandum, feltételei ezt a jelenlegi, vagy jövőbeli helyzetet fejezik ki. Ha Németország győz s Ausztriát nem tépi szét a belső forradalom s az elnyomott nemzetiségei által aláírt államjegyzékek, — mi ilyen lesz akkor a viszony a két birodalom között? Károly császár láthatja a maga pozícióját, hacsak a valóságos szerződésnek titkos záradékai más-képen nem rendelkeznek. Valami olyasféle lesz belőle, mint a szász király. Valamivel kevesebb, mint a bajor király. — Ausztriának be kell érnie avval, hogy tagja lesz a nagy-Bundesrathnak. A nagyurak soványos magyarokról nem képzeljük el, hogy állandóan alá-vessék magukat Németországnak. A kettős monarchia helyett lenne két monarchia. Ber-né Magyarországgal azzal az állapottal, hogy Németország egy állama legyen! Tekintettel a lengyelekre, cseh-kekre, tótokra, jüdoszokra egy-értelmű különválasztási törekvéseire, s Magyarországot roszkadozó állapotára, valószínűleg a német nagyzási hőbort fantazmá-góriájának látszik az, hogy a kettős monarchiát katonai job-bágyaság útján állítsa talpra. Ez az elnyomás megvan. Hogy Németország Ausztria-Magyar-or-szágra új és nehéz feltételek-mellett katonai-gazdasági szövetséget erőszakolt, az tény. — Akár olyan pontosan szabták meg a feltételeket, mint azt "Lüdenborff memorandum" mutatja, akár nem, — a német szövetség feltételeinek megújítá-sa tudott tény. Ausztria-Ma-gyarország kétségbeesett hely-zetében olyan feltételeket kény-telen elfogadni, mint amilyenek a német katonai kormány arroganciája diktálta. A fiatal császár, "Szeles Károly" szerencsének mondhatja ma-gát, ha nem mediatizálja a Habsburgokat. Legyen igaz, vagy hamis, a tagadják még olyan buzgalom-mal is, ez a memorandum szél-leskörü izgalmat kell, hogy keltsen egy a két birodalomban, mint az egész világban. A leg-örösebb katonai szarnokosokra irányítja a figyelmet, a németek közüldözésére az új háború-ra s arra a teljes leigázásra, a mit a német győzelem jelent. Ez a katonai szövetség jele-bé teszi a Habsburg monarchia ellenségeinek elhatározását s ez-ek teszik ott a népesség legna-gyobb részét, hogy megszabadít-sák magukat attól a rettenetes szarnokoságtól, amit most a né-met szurnokok támogatnak, mint azelőtt az orosz szurnokok tették. Erősebbé teszik Német-or-szágot minden ellenségének az elszántaságát az ellenállásra, hogy legyőzzék a világalom-ra törekvő németet. Fog-e a "kedves Sixtus" üd-völő levelet írni a szerencsét-len sógorának? Ez nem maga a szerződés. A feltételek azonban igen "ala-posak" lehetnek!

feltételek teljesíteni legyen kénytelen...

feltételek teljesíteni legyen kénytelen. A kétoldalú szerződések német rendszerében, berlini felfogás szerint, milyen földi erő, erkölcs vagy hatalom kényszerítheti azt az országot, amely mindenképpen felett áll és kivételes helyzetét, földöntúli nagyságánál fogva, minden időben és minden körülmények között jogosult a maga cselekedetét megszabni! A megegyezés csak arra való, hogy a másik fél ismerje és tisztelje a kötelességeit. A jogok kiosztása más kártyára tartozik. Azt a mindenképpen felett felségs, "Isten kegyelméből való" német császár akarati időről-időre a sa-ját, legfelsőbb rendelkezési jog-körének csalhatatlan mértéké-vel osztja ki! Az Isten nevével ilyen hiába bohosha merne felvénni az ember! Az önhittség a németet saját maga szemében az állami töké-letesség bálványává tette! Ezt az önhittséget a német gondol-kodásban meg kell törni, mert az a hatvan vagy hetven millió ember csak akkor ismerhet ön-magára, ha akár maga, akár a külföld felszabadítja a lelkét. Az önimádás meddősegre és kárhozatra vezet és a német bi-rodalom csak azért nem került a meddőse posványába és a kárhozat utszéjére, mert a vi-lágfejlődés csodagyors igyeke-zetében az emberiségnek nem volt ideje megismerni. De a háború kipattantja a titkokat. A könyv, a vér rozsdája gyorsan pusztít. Az életből leszakad minden titkos rongy és a meztelenség vetkőztet valóság a pusztulás általános ve-szedelmében mindig kevesebb és kevesebb buvályura találhat. A világ ilyen állapotában az a megdöbbentő, hogy vas-vertébe vetett, elfogott görög-jeben, a német hatalom még csak titkolni sem igyekszik azt, hogy milyen volt és milyen most! Hogy milyen lesz, azt már a háború végén tudja meg, de most még saját módja szerint cselekszik. Az új orosz köztársasági esz-mék zivatárában egy-egy hatal-mas villámok megkapta a gondol-kodást. Mikor a cári hata-lom-lenyűgözte országoknak a köztársaság felajánlotta a sza-badságot, a demokratikus gon-dolkodás arra számított, hogy a háború egyik nagyszerű győ-zelmét ünneplheti. Most már tudjuk, hogy Oroszország szét-darabolásával a német csak al-kalmat keresett arra, hogy a hevenyében függetlenné vált országokra, az egyezség előre kiszámított látszatával, rátehes-sen a kezét. Ezeknek az új or-szágiakat a vezetőségi körül kit megbúvölt egy, mint a ki-tyó az ijedt madarat, kit pedig

Aranymuzsikával kényszerített a német táncra!

Aranymuzsikával kényszerített a német táncra! Az orosz cár bukását, mint ilyet, senki se gyászolja. Az orosz birodalom széttagolásán nincs mit könnyezni. A jóformán határtalan nagy területen minden szabadságra érdemes nemzet függetlenné igyekezett válni. Könnyű volt a kiválás, mert hiszen az új köztársaság maga ajánlotta fel az alkalmat. De a köztársaságok orosz szövetségének befelle-gzett, mert legalább addig, amíg el nem ütök tőle, Berlin inkább német, mint ukrainai, vagy finn satöbbi földet lát az új országokban. Ezek a gyámolítók, gyerek országok pedig, ki egyik, ki másik indokból, be-adták a derekukat. Némelyiknek a kormánya, némelyiknek a népe, némelyiknek pedig mindakétlen volt gyáva "és készült vala ennyi nemzet-közi szerződés, amennyit még a háke szüretén se látott a vi-lág!" Ezeknek a nemzetközi szerző-déseknek sok titkos pontja van. Aminthogy a német punktum parancsolja! Mostanában például kiült, hogy a poraiból feltámadt Finnország kormánya Német-or-szággal olyan titkos szerződést kötött, amelyet még a finn or-szágyűlés se ismer! Szép szerződés, jó szerződés — de csak a németek, mert a finn kormány megígérte magát arra, hogy örökletes német di-rigálása alatt, monarchiát szer-vez: a finn hadsereget német vezetés alá bocsátja. Legalább így jelenti a londoni Times stockholmi levelezője. A levele-ző szerint, a finn kormány a helyét, hogy az Svédország-nak átengedni, az Aland szige-teket német hadihajó állomá-sá teszi, a németek az országok keresztül szabad utat biztosít "és megtűri", hogy míg a hely-zet szükségessé teszi, német ka-tonaság szállja meg Finnorszá-got. Az ilyen kormányfial győ-nyörűg békességben élni és a barátságos hűlyeséget Berlin máris nagyszerű ajándékkal szándékozik megfizetni. A Mosermának vidék azon terüle-tén ugyanis, amelyet az orosz kormány hajlandó Finnorszá-gnak átengedni, a német két "ideiglenes" vasuti vonalat épít és attól a területtől a Lenin kormánynak már ezután koppel a szeme! Berlin ugyanis ilyenformán, a sarkvidéket, Oroszország egyetlen jégmentes kikötőjéhez, Kola-hoz jut, ez pedig kereske-delmi és forgalmi tekintetben nagy szó. A császár ezek szerint akkor,

BETEGEKNEK INGYEN TANÁCS.

DR. A. NEUMAN az orosz orvos gyógytudományok intézetében a német orvosok és a német orvosok 147 Ellison Str., Paterson, N. J. Minden beteg hivatalom fordulatán szívesen levélvezet. — Helyesen, világszerte szűrésre alkalmas. — Helyesen, világszerte Budapesti 9-161 este 8-10. Vasárnap 9-161 2-10

Biztonságban van a PÉNZ, ha nálunk helyezi el kamatozó betétét.

NÉMETH JÁNOS ÁLLAMI BANK 1597 Second Ave., NEW YORK. amikor gyönyörű diszmunikában hódol meg Shakespeare német eredete előtt, remekbe kőszült, diszkományokban megírt szer-ződésekkel disztelen német szol-gákká teszi az Oroszországból kivált "szabad" németeket. Passzió az ilyen rokonaság — de megint csak a németnek! Ugy látszik, hogy a patronus-hadúr egyáltalán nem gondol arra, hogy az ilyen keserű tréfa keserű levét valakinek mégis csak meg kell egyszer inni! A most folyó háború végén ilyen "intézkedéseknek" visz-szafélé kell elülni! (Pa.)

SZERENCSETLENSÉG A TENGEREN.

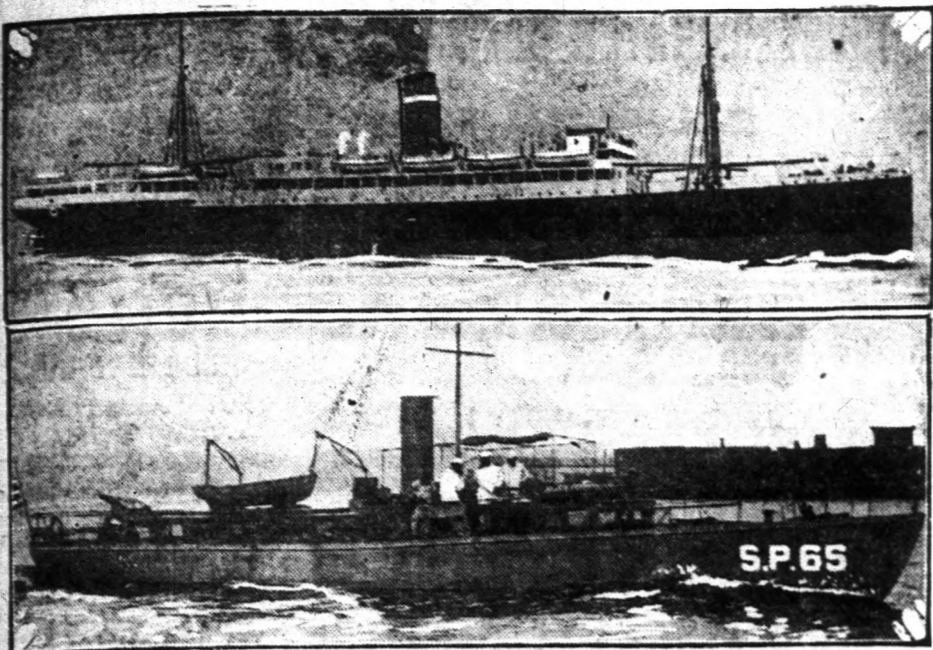
Egy személyszállító gőzös össze-ütökölt egy hadihajóval. London, jun. 6. A Wenilworth Castle nevű személyszállító gő-zös az orosz szerencsetlenség ér-te a nyit tengeren, amidőn Dél-afrikából hazafelé tartott Ang-liába. A gőzös a nagy ködben összeütközött egy francia hadi-keresztül szabad utat biztosít "és megtűri", hogy míg a hely-zet szükségessé teszi, német ka-tonaság szállja meg Finnorszá-got. Az ilyen kormányfial győ-nyörűg békességben élni és a barátságos hűlyeséget Berlin máris nagyszerű ajándékkal szándékozik megfizetni. A Mosermának vidék azon terüle-tén ugyanis, amelyet az orosz kormány hajlandó Finnorszá-gnak átengedni, a német két "ideiglenes" vasuti vonalat épít és attól a területtől a Lenin kormánynak már ezután koppel a szeme! Berlin ugyanis ilyenformán, a sarkvidéket, Oroszország egyetlen jégmentes kikötőjéhez, Kola-hoz jut, ez pedig kereske-delmi és forgalmi tekintetben nagy szó. A császár ezek szerint akkor,

A felső kép pedig... ELSŐ A TOR VADASZ... Amerika fegyvere... Washington gerészet... nem hagyta... mennyel, h... nak az ame... és buvárhajó... ra fognak a... nére, hogy... lentkezése ó... tett el, a ter... rium intézke... buvárhajóvá... zának még... zók s mükd... ki is terjeszt... mény, hogy... helyén a ten... te az "Eidsv... gőzös, arra... hajók alkalm... fejté vették a... fogva az ame... és buvárhajó... nyai azt az... hogy abban... gyenek résen... A tengerés... tisztviselői... jők kapitány... nyal azért ir... jukat a Virg... mert abban... hogy azon... gyobb a tehe... lom s az edd... ra számíthat... Parti hajók... zeleben akná... melyeket a... helyeztek el... közelében. A... lyamán a pa... nem robbant... ban azon a... nak, hogy... Pratt" nevű... szintén akná... Az "Eid... Washington... gerészet... teherszállító... tánya hozta... hogy kedd de... Virginia fok... met buvárh... ar "Eidsvold... teherszállító... tett hajó legé... tett menteni... Egy hajóka... New York... "Mengel" me... nya. H. T. Ha... fély a hajó... fél hétkor sz... német buvárh... kapitánya s... tését megelőz... hogy a vasár... rom uszályhá... zót, valamint... toma tartal... nagy személy... — A német... mondotta a... — vasárnap... ban vették... gol vagy ame... tem, olyan n...

JÓ TUDNI PARTOLA PARTOS PATIKA 160 Second Avenue, New York, N. Y. Gyomor- és vértisztító gyógyszer. Nyalóban áldás minden családra néve, mert rendkívül nagy szolgálatot tesz nyáron a család minden egyes tagjának: gyermeknek épűgy, mint felnötnek. — Egy nagy bádogdobozzal 1 dollár, hattal 5 dollár egyedül e címen: PARTOS PATIKA 160 Second Avenue, New York, N. Y.

3% DOLLAR BETÉTRE elhelyezett pénzért teljes feladást vállalom. Nem szükséges tehát, hogy pénzt otthon tartás vagy magánál hordozza. KISS EMIL BANKER 133 Second Ave. New York N. Y. állami felügyelet alatt

A TENGERALATTIAK ÁLDOZATA.

A felső képen a német tengeralattiak egyik áldozata, a Carolina, látható. Az alsó képen pedig egy új típusú amerikai vadászóhajó, amely üldözőbe vette a buvárhajót.

ELSÜLYESZTETT NORVÉG HAJÓ. AMERIKAI NŐK HŐSISÉGE.

A TORPEDÓZUZOK ÉS BUVARHÁJÓ-VADÁSZOK LESIK A NÉMET BUVARHÁJÓKAT.

Amerikai teher- és személyszállítóhajók fölfegyverezve várják a buvárhajók támadását.

Washington, június 6. A tengerészeti minisztériumban még nem gyártak fel azzal a reményvel, hogy a buvárhajók...

Washington, június 6. A tengerészeti minisztérium intézkedéseire az amerikai buvárhajóvadászok és torpedózu- zók még mindig lesben vannak...

A tengerészeti minisztérium tisztviselői szerint a buvárhajók kapitányai minden bizonyítást elutasítottak...

Parti hajók a Delvare fok közelében aknákra vadásztak, a melyeket a német buvárhajók helyeztek el az amerikai partok közelében.

Washington, június 6. A tengerészeti minisztérium egyik teherhajóhoz az a jelentést, hogy kezd delután öt órakor a Virginia fok közelében egy német buvárhajó elsüllyesztette az "Eidsvold" nevű norvég teherhajót.

Washington, június 6. A tengerészeti minisztérium ma tette közzé annak a katonai szerződésnek a szövegét, amelyet a japán kormány a kínai kormányval kötött.

New York, június 6. A "Menzel" nevű hajó kapitánya, H. T. Hansen, bejelentette, hogy a hajóját vasárnap este fél hétkor süllyesztette el egy német buvárhajó.

AMERIKAI NŐK HŐSISÉGE.

Két amerikai nő több száz francia sebesültet mentett meg.

Páris, jun. 7. Két new yorki nő, Mrs. Herbert Squires és Miss Mary Wyborg több száz sebesült francia katonának az életét mentette meg.

A buvárhajó parancsnoka hat piszkos és elhanyagolt tengeressel egyetemben a fedélzetre jött.

Azután még elmondotta a kapitány, hogy a buvárhajó parancsnoka az összes papíraját követelte tőle.

A legújabb német haditankek hatalmasan fel vannak fegyverezve. Négy irányba is lehet löni belőlük.

IRORSZÁGBAN NEM LESZ KÖTELEZŐ SOROZÁS.

Dillon lapja közli Lord French felhívását, a melyet az ir néphez intézett. Felszólítja az ir férfiakat az önkéntes katonai szolgálatra.

Dublin, jun. 7. Az ir nemzeti párt elnökének, Dillonnak a szöcsöve, a dublini Freemans Journal közölte Lord French felhívását.

A JAPÁN-KINAI SZERZŐDÉS.

Tokio, június 6. A japán külügyminisztérium ma tette közzé annak a katonai szerződésnek a szövegét, amelyet a japán kormány a kínai kormányval kötött.

NUXATED IRON

"Doktor ur ez a Reményem, hogy az én Mágnesem!" Orvosok mondják, hogy a Nuxated Iron gyorsan szerez bámulatos erőt és erőt az emberek ereibe...

A cikk szerint a haditankek rendkívül erősen vannak felfegyverkezve és azokból mind a négy irányban lehet tüzelni.

A legújabb német haditankek hatalmasan fel vannak fegyverezve. Négy irányba is lehet löni belőlük.

MEGSÉRÜLT KATONÁK.

Cory, Pa., jun. 7. Ma reggel egy katonákkal teli vonat haladt el az itteni vasútvonalon. A katonák közül többen éppen akkor dugták ki a fejüket a kocsi ablakán.

IRORSZÁGBAN NEM LESZ KÖTELEZŐ SOROZÁS.

Dillon lapja közli Lord French felhívását, a melyet az ir néphez intézett. Felszólítja az ir férfiakat az önkéntes katonai szolgálatra.

Dublin, jun. 7. Az ir nemzeti párt elnökének, Dillonnak a szöcsöve, a dublini Freemans Journal közölte Lord French felhívását.

A JAPÁN-KINAI SZERZŐDÉS.

Tokio, június 6. A japán külügyminisztérium ma tette közzé annak a katonai szerződésnek a szövegét, amelyet a japán kormány a kínai kormányval kötött.

HIVATALOS JELENTÉSEK.

Az európai harctereken legutóbbi végbement eseményekről a következő hivatalos jelentéseket adták ki:

Német.

Berlin, június 6. (Londonon keresztül.) A déli harctereken csak helyközi csaták folytak.

Francia.

Páris, június 6. A nap folyamán a front különböző részein többrendbeli helyközi csaták folytak.

Angol.

London, június 6. A Kemmai hegység körzetében Loere szomszédságában a francia csapatok az éjszaka folyamán sikeresen támadták a németek támaszpontját.

Amerikai.

Washington, június 6. Pershing generális legutóbbi jelentése így szól: Egyszerű amerikai és francia csapatoknak Chateau Thierry fölött nyugatra sikerült az ellenséget egy mérföldnyire visszaharcoltatni.

MINDENÜTT GYŐZNEK AZ AMERIKAI CSAPATOK.

alá. Az ágyuharcok mind a két oldalról egyre hevesebbek lesznek. Egy Amerikai hadnaggyal együtt a touli hadvonalon hatalmas légi-kiüzdelem került egy német biplánnal, amelyet végül sikerült leszállásra kényszeríteni a saját vonalán belül.

Az amerikai csapatok úgy szólván ércfalat képeznek a németek előtt a marni csatateret és ha valamikor megírják Páris megvédésének a történetét, úgy abban a könyvben külön fejezet fogja megilletni az amerikai hőseket.

Az amerikai csapatok úgy szólván ércfalat képeznek a németek előtt a marni csatateret és ha valamikor megírják Páris megvédésének a történetét, úgy abban a könyvben külön fejezet fogja megilletni az amerikai hőseket.

Az amerikai csapatok úgy szólván ércfalat képeznek a németek előtt a marni csatateret és ha valamikor megírják Páris megvédésének a történetét, úgy abban a könyvben külön fejezet fogja megilletni az amerikai hőseket.

BUCKLER HADNAGY.

Amerikai főhadiszállás Párisban, jun. 6. Az itteni amerikai hadvonal hatalmas légi-harcok színhelye volt a legutóbbi huszonegy órában.

TRANSATLANTIC TRUST COMPANY NEW YORK. FŐZLET: 67 William Street. FIOKTELEP: 109 Avenue A. ALAPTŐKE ÉS TARTALÉKOK: 1.400.000.00 DOLLÁR. BETÉTALLOMÁNY: 7.000.000.00 DOLLÁR.

WILSON ELNÖK DICSERETE.

hogy a háború után a német nők soha többé nem teszik be a lábukat Olaszországba, úgy az olasz nép csak nyerni fog azzal, mert annál több amerikai hőgy fogja majd felkeresni Olaszországot.

Páris, jun. 6. A francia hadvezetőség által kiadott hivatalos jelentések rendkívül nagy elismeréssel nyilatkoznak az amerikai csapatok hősi harcairól. Ennek nyomán a párisi újságok részleteket hozva az amerikai csapatok küzdelmeiről, a legnagyobb elismerés hangján nyilatkoznak a Sammykról, mint akiknek nagy részük van Páris megmentésében.

A SZÖVETSÉGESEK A FÜGGETLEN LENGYELORSZÁGÉRT.

London, június 6. A szövetségesek háború tanácsának június 3-án tartott ülésén Versaillesban az angol, francia és olasz miniszterelnökök a következő megegyezésre jutottak egymással: Először: Az igazságos béke megköveteli azt, hogy Lengyelország független legyen és hogy szabad utját legyen a tengerhez.

Másodszor: A szövetségesek kormányai örömmel vették tudomásul Lansing külügyminiszternek azon jegyzékét, amelyben kijelenti, hogy a csehek és a többi nemzet törökveit rokonzenével kíséri.

MEGINDULT AZ ÜZENETKÜLDÉS MAGYARORSZÁGBA A VÖRÖS KERESZT UTJÁN. A szabályok értelmében mindenkinek, aki üzenetet akar küldeni, egy amerikai polgár ajánlólevelét kell bemutatni. AKI AZ AMERIKAI MAGYAR HÜSÉG-LIGA tagja, annak ajánlólevelére nincs szüksége, mert az AMERIKAI MAGYAR HÜSÉG-LIGA TAGSÁGI IGAZOLVÁNYA A LEGJOBB AJÁNLAT. Mutassa fel tagsági igazolványát és üzenetét a Vörös Kereszt akadálytalanul továbbítja, ha kifogásolni valót nem üzen. MÁR AJÁNLATRA SZÜKSÉG NINC. Legyen tagja az Amerikai Magyar Hűség-Ligának és bizonyítsa ezzel is, hogy hű Amerikához és annak intézményeinek. AZ AMERIKAI MAGYAR HÜSÉG-LIGA tagja lehet minden amerikai magyar férfi és nő, polgár és nem polgár. TAGSÁGI DÍJ EGYSZER ÉS MINDENKORRA 1 DOLLÁR. Felvilágosításért írjon e címre: AMERICAN HUNGARIAN LOYALTY LEAGUE 123 East 23rd Street, New York, N. Y.

NEKNEK INGYEN TANÁCS. A. NEUMAN... PÉNZ, JÁNOS, AMI BANK, Second Ave., NEW YORK.

CLEVELANDI HIREK.

A SEBESÜLT KATONÁKÉRT.

Nagyarányu terveket dolgoztak ki a harctérről visszatérő sebesült katonák fölsegítésére. A polgármester háborús bizottsága Ohio állam fővárosában lépéseket tett a tervek kidolgozására.

CLEVELAND VÁROS NAGY ÖSSZEGET FOG KÖLTENI NEMES CÉLJAINAK KIVITELÉRE.

Gyárosokat, kereskedőket, orvosokat, testületet és minden egyéb rendelkezésre álló eszközt fognak a clevelandiak annak a mozgalomnak a szolgálataiba állítani, amely azt előzza, hogy azokat a katonákat, akik a harctérről sebesülve, vagy nyomorékán jönnek vissza, felsegítsék és a társadalomnak hasznos tagjaivá tegyék.

Nagyarányu terveket dolgoztak ki a clevelandi tervek végrehajtására. Mielőtt valamit is határozott volna, a polgármester háborús tanácsának tagjai Kanadában tanulmányuton jártak, hogy ott személyes tapasztalatok alapján győződjenek meg azokról a módokról, amivel a kanadaiak a magyar sebesülteivel eljárnak.

Ezeknek a megállapítás után fogott a háborús tanács munkába és amikor a kidolgozott tervek Davis polgármester tetszésével találkoztak, a Tanács Colfumbusba, az állam törvényhatósága elé terjesztette indítványait.

Davis polgármester vezetésével a következő clevelandi férfiak jártak tegnap Columbusban: Dr. Charles F. Hoover, Dr. Charles E. Briggs, Richard F. Grant, C. W. Bingham és Elbert H. Baker.

A bizottság tiszteltelt Cox kormányzóknak, aki a megjelenés előtt beszédet mondott, melyben ígéretet tett arra nézve, hogy a maga részéről min-

denben támogatni fogja a clevelandiakat.

A Háborús Tanács azt akarja kérni Ohio állam törvényhozásától, hogy szavazzon meg elegetendő pénzt olyan intézetek emelésére, amelyekben nyomorék katonák különböző iparágakra taníthatják. Cleveland városa maga is hajlandó jókora összeget áldozni ilyen intézmények céljaira, amelyek csak clevelandi és a környékből bevonult katonák ügyeit intéznék.

Az orvosokat arra fogják felhasználni, hogy a beteg és sebesült katonákat díjtalanul gyógykezeljék mindaddig, míg a város által létesített ipariskolákban azok valamilyen hasznos mesterséget megtanulását megkezdhetik.

Nemcsak Clevelandban, hanem az ország számos nagyvárosában történtek már erre vonatkozólag intézkedések, azonban a hatodik város az első, amelyben a tervek kivitelére már ennyire előrehaladtak.

Ninesen kétség aziránt, hogy a clevelandi a legnagyobb örömmel nézik majd ezt a mozgalmat, amely nemcsak arra van hivatva, hogy tehetetlen emberek segítségét, hanem az is a kötelessége lesz, hogy a külföldön használatlan nyomorék katonákból olyan embereket faragjanak, akiket valamilyen iparágban tevékenyen lehet, hogy a város többi lakosával egyetemben hasznos munkát végezzenek.

JUNIUSBAN BEHÍVJÁK A 21 ÉVES HADKÖTELESEKET.

Junius 24-én kétezer huszonegy esztendősd hadkötelest hívnak be Clevelandból. — Szerdán mindössze nyolcezer fiút írták össze. — A sorozó hivatal néhány napon belül megkezdi a hadkötelesek előállítását.

A clevelandi sorozó hivatal vezetője, C. H. A. Palmer tegnap nyilvánosságra hozta Crowder főhadbíztos intézkedését, hogy a szerdai összerészben résztvevő huszonegy esztendősd hadkötelesek még ebben a hónapban bevonuljanak szolgálatra. Ez az intézkedés azért vált szükségessé, mert a régebbi behívások alkalmával kimerült azoknak a sora, aki a 1-4 osztályba tartoznak és Crowder főhadbíztos nem akar egyelőre másokat behívni, mint akik az első korosztályba tartoznak.

Palmer számítása szerint csupán nyolcezer 21 esztendősd hadköteles jelentkezett szerdán összeírásra, holott sokkal többre számítottak. — A régebbi kimerültség miatt a sorozó hivatal vezetője, C. H. A. Palmer tegnap nyilvánosságra hozta Crowder főhadbíztos intézkedését, hogy a szerdai összerészben résztvevő huszonegy esztendősd hadkötelesek még ebben a hónapban bevonuljanak szolgálatra. Ez az intézkedés azért vált szükségessé, mert a régebbi behívások alkalmával kimerült azoknak a sora, aki a 1-4 osztályba tartoznak és Crowder főhadbíztos nem akar egyelőre másokat behívni, mint akik az első korosztályba tartoznak.

Az igazgatóság, hogy a clevelandi közönségnek semmi kifogásolási valója ne lehessen, erre az előadásra szerződött a clevelandiak kedvéért, Amerika legmagyarabb színésznőjét: Thury Ilonát, akinek a szerepe még jobb, mint volt az Obsitosban. Ebben a szerepben fogja Thury Ilona megmutatni, hogy igazán vérbeli színésznő, nagy művésznő. Rég nem látott kedvence a clevelandiaknak Dobó Böske is, akiről mindenki tudja, hogy minden alkalommal nagyszerű produkált és a ki a, "Bent az erdőben" egyik főszerepét játssza.

Garvey Andor, a "Bent az erdőben" című szindarab szerzője, tegnap Clevelandba érkezett, hogy személyesen intézkedjen az előadás sikerén.

A szindarab írást máris óriási érdeklődés mutatkozik. — A Grand színház, ahol a szindarabot előadják, a magyarok jól ismerik és úgy az Eastről, mint a Westről nagyon könnyen megközelíthető. Jegyek a szokott helyeken kaphatók és a kinek valami személyes információra volna szüksége, az hívja fel a színházi irodát, ahol a színház menedzser mindenki- nek szívesen rendelkezésre áll. Telefon: Lorain 1039-L, vagy Harvard 823.

A magyar osztály Lorain Ave. 3911 szám alatt, a Sperling & Hoffman cég irodájában van.

A magyar osztály vezetője PARLAGH MIHÁLY, akit Clevelandban minden magyar ismer és aki bármilyen biztosítási ügyben akár személyesen akár telefon útján a magyarság rendelkezésére áll. Telefon Lorain 1039-L vagy Harvard 823. Egy biztosítási kötvényt többet ér, mint akár-milyen részvénybefektetés.

Az igazgatóság, hogy a clevelandi közönségnek semmi kifogásolási valója ne lehessen, erre az előadásra szerződött a clevelandiak kedvéért, Amerika legmagyarabb színésznőjét: Thury Ilonát, akinek a szerepe még jobb, mint volt az Obsitosban. Ebben a szerepben fogja Thury Ilona megmutatni, hogy igazán vérbeli színésznő, nagy művésznő. Rég nem látott kedvence a clevelandiaknak Dobó Böske is, akiről mindenki tudja, hogy minden alkalommal nagyszerű produkált és a ki a, "Bent az erdőben" egyik főszerepét játssza.

Garvey Andor, a "Bent az erdőben" című szindarab szerzője, tegnap Clevelandba érkezett, hogy személyesen intézkedjen az előadás sikerén.

A szindarab írást máris óriási érdeklődés mutatkozik. — A Grand színház, ahol a szindarabot előadják, a magyarok jól ismerik és úgy az Eastről, mint a Westről nagyon könnyen megközelíthető. Jegyek a szokott helyeken kaphatók és a kinek valami személyes információra volna szüksége, az hívja fel a színházi irodát, ahol a színház menedzser mindenki- nek szívesen rendelkezésre áll. Telefon: Lorain 1039-L, vagy Harvard 823.

GYERMEKEKNEK SZÉNHIANYTÓL TARTANAK.

A fűtőanyag bizottság figyelmezteti a lakosságot, hogy még a nyár folyamán szeresse be szénkészletét.

E helyütt már többször megemlékeztünk a szövetségi fűtőanyag biztos és a szénkereskedők azon kérelméről, hogy a közönséget még a nyár folyamán bírják rá, a télre szükséges szénmennyiség beszerzésére.

Mindenkinek élnék emlékeztében van még, hogy az elmúlt télen mennyi baj és kellemetlenség történt a szénhiány következtében. Az illetékes tényezők ezeknek a tapasztalatoknak alapján fordult már több ízben a polgársághoz, mert nem szeretnék, ha a jövő esztendőben megismétlődne az a sajnálatos esetek, amelyek a múlt évben ugyszólván napirenden voltak.

Az East Ohio Gas Company felhívásban figyelmeztette a lakosságot, hogy ne számítsanak arra, hogy egyedül képes lesz a város teljes szükségletét kielégíteni. A múlt télen azokban a lakásokban, ahol nem volt szén, gázzal fűtöttek, ami azt hozta magával, hogy sok gyártó kellett a gázszolgáltatást megvonnai. Ezt akarja a gáztársaság felhívásban megakadályozni és figyelmeztette a lakosságot, hogy lehetőleg még a nyár folyamán vegyen szénét.

A clevelandi szénkereskedők képtelenek már most szállítani a téli szükséges szénét, azonban akik most teszik meg rendelésüket, a nyári hónapok alatt bizonyára annyi szénhez juthatnak, amennyi az egész télre elég lesz.

Mindenki igyekezzen már most beszerezni szénkészletét, a mivel nemcsak magának használna, hanem hazafias kötelességet is teljesít.

Mielőtt a megbeszélések sorrendjén dönthetnek volna, Joseph Jodlbauer, a segédek Uniójának titkára emelkedett szólamra a kijelentette, hogy a segédek csakis a következő fizetéseikkel mellett hajlandók dolgozni.

Kezdi fizetés hetenként 30 dollár. Régebbi munkások fizetése hetenként 33 dollár és később 35 dollár.

A segédek először 25, 28 és 30 dollár fizetést követeltek. Ez értekezlet után nem tárgyalhatta tovább a segédek követelést, miután úgy határoztak, hogy a további lépések megtételéig várnak Davis polgármester visszakerésére, aki jelenleg Columbusban tartózkodik.

A segédek megbízottja kijelentette, hogy mindaddig nem mozdítják a sztrájkot, amíg a megállapodás lehetősége fennáll.

ERTESETÉS. A Szt. János Görög Kath. Bsz. Lovag Egyetel tagjai felkértek, hogy június 8-án este 7 órakor tartandó gyűlésen szíveskedjenek megjelenni, mivel fontos ügy lesz megbeszélni, továbbá akiknek jövevények tartoznak, azoknak szívesen elszámolási szíveskedjenek.

ERTESETÉS. A Szt. János Görög Kath. Bsz. Lovag Egyetel tagjai felkértek, hogy június 8-án este 7 órakor tartandó gyűlésen szíveskedjenek megjelenni, mivel fontos ügy lesz megbeszélni, továbbá akiknek jövevények tartoznak, azoknak szívesen elszámolási szíveskedjenek.

ERTESETÉS. A Szt. János Görög Kath. Bsz. Lovag Egyetel tagjai felkértek, hogy június 8-án este 7 órakor tartandó gyűlésen szíveskedjenek megjelenni, mivel fontos ügy lesz megbeszélni, továbbá akiknek jövevények tartoznak, azoknak szívesen elszámolási szíveskedjenek.

ERTESETÉS. A Szt. János Görög Kath. Bsz. Lovag Egyetel tagjai felkértek, hogy június 8-án este 7 órakor tartandó gyűlésen szíveskedjenek megjelenni, mivel fontos ügy lesz megbeszélni, továbbá akiknek jövevények tartoznak, azoknak szívesen elszámolási szíveskedjenek.

ERTESETÉS. A Szt. János Görög Kath. Bsz. Lovag Egyetel tagjai felkértek, hogy június 8-án este 7 órakor tartandó gyűlésen szíveskedjenek megjelenni, mivel fontos ügy lesz megbeszélni, továbbá akiknek jövevények tartoznak, azoknak szívesen elszámolási szíveskedjenek.

ERTESETÉS. A Szt. János Görög Kath. Bsz. Lovag Egyetel tagjai felkértek, hogy június 8-án este 7 órakor tartandó gyűlésen szíveskedjenek megjelenni, mivel fontos ügy lesz megbeszélni, továbbá akiknek jövevények tartoznak, azoknak szívesen elszámolási szíveskedjenek.

ERTESETÉS. A Szt. János Görög Kath. Bsz. Lovag Egyetel tagjai felkértek, hogy június 8-án este 7 órakor tartandó gyűlésen szíveskedjenek megjelenni, mivel fontos ügy lesz megbeszélni, továbbá akiknek jövevények tartoznak, azoknak szívesen elszámolási szíveskedjenek.

ERTESETÉS. A Szt. János Görög Kath. Bsz. Lovag Egyetel tagjai felkértek, hogy június 8-án este 7 órakor tartandó gyűlésen szíveskedjenek megjelenni, mivel fontos ügy lesz megbeszélni, továbbá akiknek jövevények tartoznak, azoknak szívesen elszámolási szíveskedjenek.

ERTESETÉS. A Szt. János Görög Kath. Bsz. Lovag Egyetel tagjai felkértek, hogy június 8-án este 7 órakor tartandó gyűlésen szíveskedjenek megjelenni, mivel fontos ügy lesz megbeszélni, továbbá akiknek jövevények tartoznak, azoknak szívesen elszámolási szíveskedjenek.

ERTESETÉS. A Szt. János Görög Kath. Bsz. Lovag Egyetel tagjai felkértek, hogy június 8-án este 7 órakor tartandó gyűlésen szíveskedjenek megjelenni, mivel fontos ügy lesz megbeszélni, továbbá akiknek jövevények tartoznak, azoknak szívesen elszámolási szíveskedjenek.

ERTESETÉS. A Szt. János Görög Kath. Bsz. Lovag Egyetel tagjai felkértek, hogy június 8-án este 7 órakor tartandó gyűlésen szíveskedjenek megjelenni, mivel fontos ügy lesz megbeszélni, továbbá akiknek jövevények tartoznak, azoknak szívesen elszámolási szíveskedjenek.

ERTESETÉS. A Szt. János Görög Kath. Bsz. Lovag Egyetel tagjai felkértek, hogy június 8-án este 7 órakor tartandó gyűlésen szíveskedjenek megjelenni, mivel fontos ügy lesz megbeszélni, továbbá akiknek jövevények tartoznak, azoknak szívesen elszámolási szíveskedjenek.

ERTESETÉS. A Szt. János Görög Kath. Bsz. Lovag Egyetel tagjai felkértek, hogy június 8-án este 7 órakor tartandó gyűlésen szíveskedjenek megjelenni, mivel fontos ügy lesz megbeszélni, továbbá akiknek jövevények tartoznak, azoknak szívesen elszámolási szíveskedjenek.

ERTESETÉS. A Szt. János Görög Kath. Bsz. Lovag Egyetel tagjai felkértek, hogy június 8-án este 7 órakor tartandó gyűlésen szíveskedjenek megjelenni, mivel fontos ügy lesz megbeszélni, továbbá akiknek jövevények tartoznak, azoknak szívesen elszámolási szíveskedjenek.

ERTESETÉS. A Szt. János Görög Kath. Bsz. Lovag Egyetel tagjai felkértek, hogy június 8-án este 7 órakor tartandó gyűlésen szíveskedjenek megjelenni, mivel fontos ügy lesz megbeszélni, továbbá akiknek jövevények tartoznak, azoknak szívesen elszámolási szíveskedjenek.

ERTESETÉS. A Szt. János Görög Kath. Bsz. Lovag Egyetel tagjai felkértek, hogy június 8-án este 7 órakor tartandó gyűlésen szíveskedjenek megjelenni, mivel fontos ügy lesz megbeszélni, továbbá akiknek jövevények tartoznak, azoknak szívesen elszámolási szíveskedjenek.

ERTESETÉS. A Szt. János Görög Kath. Bsz. Lovag Egyetel tagjai felkértek, hogy június 8-án este 7 órakor tartandó gyűlésen szíveskedjenek megjelenni, mivel fontos ügy lesz megbeszélni, továbbá akiknek jövevények tartoznak, azoknak szívesen elszámolási szíveskedjenek.

ERTESETÉS. A Szt. János Görög Kath. Bsz. Lovag Egyetel tagjai felkértek, hogy június 8-án este 7 órakor tartandó gyűlésen szíveskedjenek megjelenni, mivel fontos ügy lesz megbeszélni, továbbá akiknek jövevények tartoznak, azoknak szívesen elszámolási szíveskedjenek.

ERTESETÉS. A Szt. János Görög Kath. Bsz. Lovag Egyetel tagjai felkértek, hogy június 8-án este 7 órakor tartandó gyűlésen szíveskedjenek megjelenni, mivel fontos ügy lesz megbeszélni, továbbá akiknek jövevények tartoznak, azoknak szívesen elszámolási szíveskedjenek.

ERTESETÉS. A Szt. János Görög Kath. Bsz. Lovag Egyetel tagjai felkértek, hogy június 8-án este 7 órakor tartandó gyűlésen szíveskedjenek megjelenni, mivel fontos ügy lesz megbeszélni, továbbá akiknek jövevények tartoznak, azoknak szívesen elszámolási szíveskedjenek.

GYERMEKEKNEK SZÉNHIANYTÓL TARTANAK.

A fűtőanyag bizottság figyelmezteti a lakosságot, hogy még a nyár folyamán szeresse be szénkészletét.

E helyütt már többször megemlékeztünk a szövetségi fűtőanyag biztos és a szénkereskedők azon kérelméről, hogy a közönséget még a nyár folyamán bírják rá, a télre szükséges szénmennyiség beszerzésére.

Mindenkinek élnék emlékeztében van még, hogy az elmúlt télen mennyi baj és kellemetlenség történt a szénhiány következtében. Az illetékes tényezők ezeknek a tapasztalatoknak alapján fordult már több ízben a polgársághoz, mert nem szeretnék, ha a jövő esztendőben megismétlődne az a sajnálatos esetek, amelyek a múlt évben ugyszólván napirenden voltak.

Az East Ohio Gas Company felhívásban figyelmeztette a lakosságot, hogy ne számítsanak arra, hogy egyedül képes lesz a város teljes szükségletét kielégíteni. A múlt télen azokban a lakásokban, ahol nem volt szén, gázzal fűtöttek, ami azt hozta magával, hogy sok gyártó kellett a gázszolgáltatást megvonnai. Ezt akarja a gáztársaság felhívásban megakadályozni és figyelmeztette a lakosságot, hogy lehetőleg még a nyár folyamán vegyen szénét.

A clevelandi szénkereskedők képtelenek már most szállítani a téli szükséges szénét, azonban akik most teszik meg rendelésüket, a nyári hónapok alatt bizonyára annyi szénhez juthatnak, amennyi az egész télre elég lesz.

Mindenki igyekezzen már most beszerezni szénkészletét, a mivel nemcsak magának használna, hanem hazafias kötelességet is teljesít.

Mielőtt a megbeszélések sorrendjén dönthetnek volna, Joseph Jodlbauer, a segédek Uniójának titkára emelkedett szólamra a kijelentette, hogy a segédek csakis a következő fizetéseikkel mellett hajlandók dolgozni.

Kezdi fizetés hetenként 30 dollár. Régebbi munkások fizetése hetenként 33 dollár és később 35 dollár.

A segédek először 25, 28 és 30 dollár fizetést követeltek. Ez értekezlet után nem tárgyalhatta tovább a segédek követelést, miután úgy határoztak, hogy a további lépések megtételéig várnak Davis polgármester visszakerésére, aki jelenleg Columbusban tartózkodik.

A segédek megbízottja kijelentette, hogy mindaddig nem mozdítják a sztrájkot, amíg a megállapodás lehetősége fennáll.

ERTESETÉS. A Szt. János Görög Kath. Bsz. Lovag Egyetel tagjai felkértek, hogy június 8-án este 7 órakor tartandó gyűlésen szíveskedjenek megjelenni, mivel fontos ügy lesz megbeszélni, továbbá akiknek jövevények tartoznak, azoknak szívesen elszámolási szíveskedjenek.

ERTESETÉS. A Szt. János Görög Kath. Bsz. Lovag Egyetel tagjai felkértek, hogy június 8-án este 7 órakor tartandó gyűlésen szíveskedjenek megjelenni, mivel fontos ügy lesz megbeszélni, továbbá akiknek jövevények tartoznak, azoknak szívesen elszámolási szíveskedjenek.

ERTESETÉS. A Szt. János Görög Kath. Bsz. Lovag Egyetel tagjai felkértek, hogy június 8-án este 7 órakor tartandó gyűlésen szíveskedjenek megjelenni, mivel fontos ügy lesz megbeszélni, továbbá akiknek jövevények tartoznak, azoknak szívesen elszámolási szíveskedjenek.

ERTESETÉS. A Szt. János Görög Kath. Bsz. Lovag Egyetel tagjai felkértek, hogy június 8-án este 7 órakor tartandó gyűlésen szíveskedjenek megjelenni, mivel fontos ügy lesz megbeszélni, továbbá akiknek jövevények tartoznak, azoknak szívesen elszámolási szíveskedjenek.

ERTESETÉS. A Szt. János Görög Kath. Bsz. Lovag Egyetel tagjai felkértek, hogy június 8-án este 7 órakor tartandó gyűlésen szíveskedjenek megjelenni, mivel fontos ügy lesz megbeszélni, továbbá akiknek jövevények tartoznak, azoknak szívesen elszámolási szíveskedjenek.

ERTESETÉS. A Szt. János Görög Kath. Bsz. Lovag Egyetel tagjai felkértek, hogy június 8-án este 7 órakor tartandó gyűlésen szíveskedjenek megjelenni, mivel fontos ügy lesz megbeszélni, továbbá akiknek jövevények tartoznak, azoknak szívesen elszámolási szíveskedjenek.

ERTESETÉS. A Szt. János Görög Kath. Bsz. Lovag Egyetel tagjai felkértek, hogy június 8-án este 7 órakor tartandó gyűlésen szíveskedjenek megjelenni, mivel fontos ügy lesz megbeszélni, továbbá akiknek jövevények tartoznak, azoknak szívesen elszámolási szíveskedjenek.

ERTESETÉS. A Szt. János Görög Kath. Bsz. Lovag Egyetel tagjai felkértek, hogy június 8-án este 7 órakor tartandó gyűlésen szíveskedjenek megjelenni, mivel fontos ügy lesz megbeszélni, továbbá akiknek jövevények tartoznak, azoknak szívesen elszámolási szíveskedjenek.

ERTESETÉS. A Szt. János Görög Kath. Bsz. Lovag Egyetel tagjai felkértek, hogy június 8-án este 7 órakor tartandó gyűlésen szíveskedjenek megjelenni, mivel fontos ügy lesz megbeszélni, továbbá akiknek jövevények tartoznak, azoknak szívesen elszámolási szíveskedjenek.

ERTESETÉS. A Szt. János Görög Kath. Bsz. Lovag Egyetel tagjai felkértek, hogy június 8-án este 7 órakor tartandó gyűlésen szíveskedjenek megjelenni, mivel fontos ügy lesz megbeszélni, továbbá akiknek jövevények tartoznak, azoknak szívesen elszámolási szíveskedjenek.

ERTESETÉS. A Szt. János Görög Kath. Bsz. Lovag Egyetel tagjai felkértek, hogy június 8-án este 7 órakor tartandó gyűlésen szíveskedjenek megjelenni, mivel fontos ügy lesz megbeszélni, továbbá akiknek jövevények tartoznak, azoknak szívesen elszámolási szíveskedjenek.

ERTESETÉS. A Szt. János Görög Kath. Bsz. Lovag Egyetel tagjai felkértek, hogy június 8-án este 7 órakor tartandó gyűlésen szíveskedjenek megjelenni, mivel fontos ügy lesz megbeszélni, továbbá akiknek jövevények tartoznak, azoknak szívesen elszámolási szíveskedjenek.

ERTESETÉS. A Szt. János Görög Kath. Bsz. Lovag Egyetel tagjai felkértek, hogy június 8-án este 7 órakor tartandó gyűlésen szíveskedjenek megjelenni, mivel fontos ügy lesz megbeszélni, továbbá akiknek jövevények tartoznak, azoknak szívesen elszámolási szíveskedjenek.

ERTESETÉS. A Szt. János Görög Kath. Bsz. Lovag Egyetel tagjai felkértek, hogy június 8-án este 7 órakor tartandó gyűlésen szíveskedjenek megjelenni, mivel fontos ügy lesz megbeszélni, továbbá akiknek jövevények tartoznak, azoknak szívesen elszámolási szíveskedjenek.

ERTESETÉS. A Szt. János Görög Kath. Bsz. Lovag Egyetel tagjai felkértek, hogy június 8-án este 7 órakor tartandó gyűlésen szíveskedjenek megjelenni, mivel fontos ügy lesz megbeszélni, továbbá akiknek jövevények tartoznak, azoknak szívesen elszámolási szíveskedjenek.

ERTESETÉS. A Szt. János Görög Kath. Bsz. Lovag Egyetel tagjai felkértek, hogy június 8-án este 7 órakor tartandó gyűlésen szíveskedjenek megjelenni, mivel fontos ügy lesz megbeszélni, továbbá akiknek jövevények tartoznak, azoknak szívesen elszámolási szíveskedjenek.

ERTESETÉS. A Szt. János Görög Kath. Bsz. Lovag Egyetel tagjai felkértek, hogy június 8-án este 7 órakor tartandó gyűlésen szíveskedjenek megjelenni, mivel fontos ügy lesz megbeszélni, továbbá akiknek jövevények tartoznak, azoknak szívesen elszámolási szíveskedjenek.

ERTESETÉS. A Szt. János Görög Kath. Bsz. Lovag Egyetel tagjai felkértek, hogy június 8-án este 7 órakor tartandó gyűlésen szíveskedjenek megjelenni, mivel fontos ügy lesz megbeszélni, továbbá akiknek jövevények tartoznak, azoknak szívesen elszámolási szíveskedjenek.

ERTESETÉS. A Szt. János Görög Kath. Bsz. Lovag Egyetel tagjai felkértek, hogy június 8-án este 7 órakor tartandó gyűlésen szíveskedjenek megjelenni, mivel fontos ügy lesz megbeszélni, továbbá akiknek jövevények tartoznak, azoknak szívesen elszámolási szíveskedjenek.

ERTESETÉS. A Szt. János Görög Kath. Bsz. Lovag Egyetel tagjai felkértek, hogy június 8-án este 7 órakor tartandó gyűlésen szíveskedjenek megjelenni, mivel fontos ügy lesz megbeszélni, továbbá akiknek jövevények tartoznak, azoknak szívesen elszámolási szíveskedjenek.

THURY ILONA ÉS DOBÓ BÖSKE CLEVELANDBAN a Grand színházban

1918. június 16-án Vasárnap d. u. 2.30-kor

a N. Y. Modern Színpad vendégjátékában színre kerül

BENT AZ ERDŐBEN

Garvey Andor nagyszerű 3 felvonásos vígjátéka. JEGYEK A SZOKOTT HELYEKEN KAPHATÓK.

Érdeklődjön a Sperling & Hoffman cégnél lévő színházi irodában, ahol PARLAGH MIHÁLY minden érdeklődőnek rendelkezésére áll. Telefon Lorain 1039-L vagy Harvard 823.

VEGYE MEG MOST A JEGYÉT, MERT SOHA ENNÉL JOBB DARABOT ÉS ELŐADÁST MÉG NEM LÁTOTT!

134-136

A PÉKSEGEDEK UJABB KÖVETELÉSE.

A tárgyalások folyamán nagyobb fizetésemelést követelnek a péksegédek.

Szerdán folytatják a clevelandi péksegédek és a segédek tanácskozásukat, amelyen azt akarták megállapítani, hogy a segédek fizetését milyen arányban emeljék fel. Ez értekezlet sajnálatos fískóval végződött, a mikor a péksegédek megbízottja felállt és kijelentette, hogy a Unió-munkások nem elégszettek meg annyi fizetésemeléssel, amennyit először követeltek, hanem most már többet kérnek.

A tanácskozásán két ember képviselte a pékeket, kettő a segédeket és az ötödik, Rev. A. B. Melbrun a várost. A lelkész Davis polgármester nevezte ki a lakosság érdekeinek megvédésére.

Mielőtt a megbeszélések sorrendjén dönthetnek volna, Joseph Jodlbauer, a segédek Uniójának titkára emelkedett szólamra a kijelentette, hogy a segédek csakis a következő fizetéseikkel mellett hajlandók dolgozni.

Kezdi fizetés hetenként 30 dollár. Régebbi munkások fizetése hetenként 33 dollár és később 35 dollár.

A segédek először 25, 28 és 30 dollár fizetést követeltek. Ez értekezlet után nem tárgyalhatta tovább a segédek követelést, miután úgy határoztak, hogy a további lépések megtételéig várnak Davis polgármester visszakerésére, aki jelenleg Columbusban tartózkodik.

A segédek megbízottja kijelentette, hogy mindaddig nem mozdítják a sztrájkot, amíg a megállapodás lehetősége fennáll.

ERTESETÉS. A Szt. János Görög Kath. Bsz. Lovag Egyetel tagjai felkértek, hogy június 8-án este 7 órakor tartandó gyűlésen szíveskedjenek megjelenni, mivel fontos ügy lesz megbeszélni, továbbá akiknek jövevények tartoznak, azoknak szívesen elszámolási szíveskedjenek.

ERTESETÉS. A Szt. János Görög Kath. Bsz. Lovag Egyetel tagjai felkértek, hogy június 8-án este 7 órakor tartandó gyűlésen szíveskedjenek megjelenni, mivel fontos ügy lesz megbeszélni, továbbá akiknek jövevények tartoznak, azoknak szívesen elszámolási szíveskedjenek.

ERTESETÉS. A Szt. János Görög Kath. Bsz. Lovag Egyetel tagjai felkértek, hogy június 8-án este 7 órakor tartandó gyűlésen szíveskedjenek megjelenni, mivel fontos ügy lesz megbeszélni, továbbá akiknek jövevények tartoznak, azoknak szívesen elszámolási szíveskedjenek.

ERTESETÉS. A Szt. János Görög Kath. Bsz. Lovag Egyetel tagjai felkértek, hogy június 8-án este 7 órakor tartandó gyűlésen szíveskedjenek megjelenni, mivel fontos ügy lesz megbeszélni, továbbá akiknek jövevények tartoznak, azoknak szívesen elszámolási szíveskedjenek.

ERTESETÉS. A Szt. János Görög Kath. Bsz. Lovag Egyetel tagjai felkértek, hogy június 8-án este 7 órakor tartandó gyűlésen szíveskedjenek megjelenni, mivel fontos ügy lesz megbeszélni, továbbá akiknek jövevények tartoznak, azoknak szívesen elszámolási szíveskedjenek.

ERTESETÉS. A Szt. János Görög Kath. Bsz.

DEUTSCHLAND BEJELENTETTE A TENGERALATTJÁRÓK LÁTOGATÁSÁT.

1916-ban a híres német buvárhajó két látogatást tett az Egyesült Államokban. — Németország ezzel bizonyította, hogy összeköttetést lehet létesíteni a tenger alatt Németország és az Egyesült Államok között.

1916-ban a Deutschland nevű német kereskedelmi buvárhajó két látogatást tett az Egyesült Államokban. Németország ezzel már akkor igazolta, hogy a tengeralatt összeköttetést lehet létesíteni Németország és Amerika között.

De már akkor, mikor a két ország között a tengeralattjáró közeledett, a két ország között a diplomáciai viszony megkezdődött.

De a két ország között a diplomáciai viszony megkezdődött. De a két ország között a diplomáciai viszony megkezdődött.

A búvárhajók munióciója.

A búvárhajók felszerelése és ellátása képezte a legnagyobb kérdést. De a tengereszeti körökben csakhamar lábra kapott az a nézet, hogy egy olyan hajó mint a Deutschland, könnyen elláthatja minden szükséglettel a hadibúvárhajókat.

Paul König, a Deutschland kapitánya, a második megkeresés alkalmával kijelentette, hogy a német búvárhajók megterítették az angolok tengeri uralmát. Kijelentette, hogy ugyan az utat még akárhányszor képes lenne megtenni minden nehézség nélkül.

Ezt a felfogást a későbbi események igazolták. Maga Henry O. Berge, aki több államnak épített tengeralattjárókat, ugy Parisban, mint New Yorkban kijelentette, hogy a tengeralattjárók nagy károkat nem okozhatnak, mert horderejük nem olyan nagy.

Berg különben annak a véleményének adott kifejezést, hogy szerinte Németországnak nincsenek tényleg tengeralatti bázsai az Egyesült Államokban.

A SZOMSZÉD BOSSZUJA.

Farmerek ellenségeskedésének következménye. — Gyilkosság az esti órákban.

Margaret, Tex., jun. 7. John O'Brien és James Mangan farmerek voltak s mint ilyenek, szomszédok is. A múlt nyáron az időjárás miatt össze a két farmer. Az összevesztésből halálos kimeneteli ellenségeskedés lett. Mangan feltette magában, hogy bosszúból elesálja a szomszédja feleségét, akire már egyébként is régen vágyódott. Az asszonynak titokban udvarolni kezdett s az asszony Manganra, aki javaköréből aglegény volt, szívesen hallgatott in Pénteken O'Briennek a felesége tudtára adta, hogy el akar válni tőle, s hogy Mangan lesz a felesége. O'Brien azt mondta, hogy nem bánja, elválhat tőle, bárkinnek lehet a felesége, csak Mangannek nem. Az asszony esküvőjén ragaszott a szomszédhoz. Erre kedden este O'Brien kileste Mangant s hátulról fejszével fejbeverte, hogy Mangan szétroponzott agyvelővel összeesett. A közeli kórházba szállították, ahol néhány óra leteltével meghalt. O'Brien maga jelentkezett a sheriffnél.

MEGMENTETT MENTŐKÖCSIK.

Egy angol katona hősiessége.

Páris, jun. 7. Értéhető feltűnést keltett ma az alábbi történet, amelyet a frontról vissza tért hiteles tanúk mondtak el: Heves ütközet folyt le a németek és az angolok között, a

BÖRKIÜTÉSI, VISZKETECSÉGI VÖRÖS KERESZT NAFTIN KENŐCS VÖRÖS KERESZT NAFTIN SZAPPAN VÖRÖS KERESZT VÉRTISZTÍTÓ

Rüh és viszkettség ragadósak s ezeket gyorsan kell gyógyítani. A fenti három szer együttes gyors használata segít. Küldjön két és fél dollár alatti címre s mindhárom szert használati utasítással azonnal megkapja.

VÖRÖS KERESZT PATIKA

8901 BUCKEYE ROAD CLEVELAND, OHIO

mikor a németek egy angol állást bekerítették. A győztesek foglyul ejtették több angol menőkeoszt is, amelyeknek a vezetője egy fiatal londoni katona kijáratot az éber őrséget. A katona azt mondta, hogy az egyik kocsinak valami baja van, s amíg a német őrok a kocsi megvizsgálásával voltak elfoglalva, fegyvert rántott és az egyik németet lelőtte. Erre az angolok nagy sebességgel áthajtottak a német vonalakon és sikerült nekik minden további baj nélkül elérni a francia frontot.

EGY ASSZONY KESERVEL.

Egy Bernbe vetődött német asszony elmondja, hogy harminc hozzártatózója esett áldozatul a háborúnak. Bern, június 6. Az Associated Press egyik munkatársának alkalmával beszélgetést folytatnia egy németországi asszonnyal, aki nemrégiben Bernbe került. A beszélgetés jellemző adatokat szolgáltat arra a veszteségre, amely a német családokat a háború következtében érte. A német asszony az újságíróknak a következőket mondta: — A hozzátartozóim közül huszonötöt megölték a háborúban. Öten rokonság és a háborúban résztvevő harmincöt hozzártatózóim közül csak kető maradt épségben. A férjem Arras mellett esett el. A nagybátyám hét fiát küldte a háborúba s a hét közül hat elvesztette az életét két hónap leforgása alatt. A márciusi offenzíva megkezdése óta — mondotta rettentően veszteségek érték a németeket.

A SZOBALEANY SZERELME.

Macken, Tex., május 6. Jenny Huggnak hívták azt a huszonhárom éves szobaleányt, akit azért kerestek el az élet, mert nem lehetett azé, akit szeretett. Nagy bánatában elhatározta, hogy öngyilkosságot követ el, még pedig a szerelmese jelenlétében. A szerelmese, egy szénés legény, éppen a pincébe vitte a szent, amikor Jenny Hugg hirtelen összeesett előtte. Az orvos megállapította róla, hogy megmérgezte magát. Kórházba szállították, ahol két óra múlva meg is halt.

ERTESETÉS.

Connecticut állam, valamint Passaic, Perth Amboy, New Brunswick, N. J. és környékén lakó olvasóink szíves tudomására adjuk, hogy a vidék képviselőivel MEGERY IMRE urat bíztuk meg, hogy a vidék székelye Bridgeport, Conn. 333 Pine Str. cím alatt lesz.

Megery Imre ur, a magyar szótárnok régi és érdemes munkása, a ki közkezdvelt tudósításával és cikkeitvel is élenkint fogja lapunkat az ő hátszobájában élő vidéken történet dolgokról.

Megery Imre ur, ugy is, mint lapudósító, ugy is, mint lapterjesztő, megérdemelt méltán a magyarországi legértékesebb körök támogatását. A midőn mi a magunk részéről is hálás elismerésünket nyilvánítjuk már előre mindazon jeles indulatért, a melyben a fentjelelt vidék érdekébe magyarországi Magyar Imre urat részesíteni fogja, vagyunk

Tisztelettel: Szabadság Kiadóhivatala.

Amerikai milliomosok szerelmel

AKIKET CARNEGIE, AZ ACÉLKIRÁLY FELFEDEZETT, EGYTŐL-EGYIG SZEGÉNY LEÁNYOKAT VETEK FELESÉGÜL. — MAJDNEM MINDEGYIKNEK A SZERELME VALASSAL VÉGZÖDÖTT.

Egy pittsburghi milliárdos házassága. — Miként lehet egy department store női alkalmazottjából egy száz millióes vagyon tulajdonosnője? — A jószívű és szerelmes milliárdos. — A titkos jötevő, akiből végül férj lesz, de ebben a minőségben is megállja a helyét.

Az amerikai milliárdosokat nagyon sokan úgy képzik el, hogy mogorva, pénzéhes emberek, akiknek a szegénység iránt semmi érzékük nincsen, akik kizárólag arra törekednek, hogy összehozzanak ennél nagyobb vagyont s abban teljék örömlük. Egy pittsburghi újságírónak alkalmá volt megbízható adatokat szerezni a pittsburghi milliomosok romantikus mult-

bel feleségül vesz egy milliárdos. Itt van például a "Dannie Clemons" esete. Ez a Clemons olyan gazdag, hogy talán nem is tudja, mennyi a vagyona. Ez időszert Pittsburg leggazdagabb embere. Azok közé tartozik, akiket az öreg Carnegie "fedezett fel". Valamikor kövérséggel volt, még pedig nem is a legjobb Tajtából valahol

Mrs. Dannie Clemons.

járól, a gyermekkorukról, a verődéseikről, a hirtelenl jött vagyontörőkről s ebben a multban bizony jó része jut a romantikus emócióknak is. Persze, nem ideá

A pittsburghi presbitérianus templom, ahol Christine Miller a kórusban énekel.

lis szerelméről van szó, akár mennyire messzerüen hangzik is az, hogy a pénzkirály a homályból kikotor egy Hamupipóké és magáéva teszi.

A háttérben mindig ott mozog a milliomosnak a pénzrel telehalmozott keze, amely irányítja a románét is s amely kizárólag lehetővé teszi azt, hogy az a szegény teremtés olyan nagyon "beleszeressen, hogy végül a felesége lesz. De hát akárhogyan esürjék-csavarjuk a dolgot, egy bizonyos amerikai szempontból, ahol azt is poézisnek nevezik, amit Európában még csak álomban sem mernének annak tekinteni, romantikus hősek vajmi gyakran a milliárdosok és azok a kis gyári lányok, a department storek női alkalmazottjai, a gépirkissasszonyok, akiket szeszélyből, vagy ha úgy tetszik, szerelme-

Dannie Clemons.

tudta, hogy heti nyolc dollárért egy department storeban dolgozik Christine Miller a neve és szeretne énekesnő lenni, de az anyagi helyzete nem engedi meg neki a további kiképzést. Erre Clemons magára vállalta a leány kitaníttatását. A templom lelkészenek a lelkére költötte, hogy a leánynak ne árulja el azt, hogy ki az ő jötevője.

A lelkész magához hívatta a leányt és tudtára adta, hogy ezentul a konzervatóriumra fog járni New Yorkban s a leghíresebb énektanárokok fogják őt kiképezni. Amikor a leány meg kérdezte tőle, hogy kinek a jötevőtől, hogy ki fogja a kiadásokat fedezni, a lelkész csak annyit mondott, hogy ez egyelőre titok s hogy majd annak idején meg fogja tudni. A leány nagy örömeiben elfelejtett kiadványszámködni. Híres énekművésznő lett, akinek a nevet szerte Amerikában ismerik s esomó énekszáma van a legkülönbözőbb gramofonokban.

Egy nap levelet kapott a pittsburghi harmadik presbitérianus egyház lelkésztől, amelyben felkérte arra, hogy legyen a templom első énekesnője olyan fizetés mellett, amely egyenesen a családosságha tartos. A leány ingadozott, a művésznő volt, amely a világhöl nyújtott dícsőségről nem akart lemondani, harsolt a hálával s végül mégis a háláért győzött rajta. Visszavért Pittsburgba s a rövidesen Dannie Clemons megkérte a kezét. Persze boldog Most boldogan élnek s akármennyire messzerüen hangzik is ez a történet, nem lehet így végezni, boldogan éltek mindaddig, amíg meg nem haltak, mert még mindig élnek.

A pittsburghi újságíró, a ki ezt a történetet megírta, ezzel kapcsolatban felsorolta a Carnegie többi "fedezettjeinek" a szerelmi románcait. A többi "fedezett"nek a szerelmi románca nem folyt le olyan simán, mint Clemonsé. William E. Corey, Alan P. Wood, John Alston Morejad, Alexander R. Peacock ugyanazok szegény leányt vetek feleségül, persze ezek a lányok mind "beautifull" nők voltak, egy-két esztendőig éltek velük, a vagyonuk egy hatalmas "százalékát" rájuk költötték, aztán elváltak. Az egyiknek gyári leány, a másikkak irógepkissasszony, a harmadikkak egy burlesk-színháznak a szépsége, a negyediknek pedig egy foglalkozás nélküli hölgy, aki szegény, de gyönyörű volt, lett a felesége.

A washingtoni társaságból.

Washingtonnak, az ország fővárosának társaságheli hölgyei rendkívül tevékeny részt vesznek a háborús intézmények támogatásában.

Miss Muffet átmegy Európába, hogy a sebesült amerikai katonáknak segítségére legyen. A segítség majd erkölesi s anyagi támogatásban fog jelentkezni. A kisasszony több társnőjével együtt utazik át a nyugati hárszintérrre, hogy ott felügyeljen az amerikai ápolónőkre és elhatározták, hogy pontosan informálva legyen a katonák testi és lelki állapotáról.

Miss Eleanor Muffett.

A katonai hatóságok nagy örömmel vették a kisasszony ajánlkozását és elhatározták, hogy a legmesszebb menő támogatásban forják részesíteni.

Miss Muffet átmegy Európába, hogy a sebesült amerikai katonáknak segítségére legyen. A segítség majd erkölesi s anyagi támogatásban fog jelentkezni. A kisasszony több társnőjével együtt utazik át a nyugati hárszintérrre, hogy ott felügyeljen az amerikai ápolónőkre és elhatározták, hogy pontosan informálva legyen a katonák testi és lelki állapotáról.

mogatásában. Egyik buzgó lelkes női harcosa a háborúnak Mrs. Joseph P. Tumulty az első titkárnak a felesége. El lehet képzelni, hogy a férjének, aki Wilson elnöknek ugyszólván a jobb keze, mennyi tömörkedolga lehet a Fehér Ház titkári hivatalában. Voltaképpen hozzá összepten minden, ami az elnök címére érkezik és ami az elnök dolgos szobájából utnak indul. Mrs. Tumulty méltó akar lenni férjéhez és rendkívül tevékeny részt vesz minden mozgalomban, ami az ország háborus céljait elősegíti. Munkálko-

As amerikai magyarág leghasznosabb könyve az Angol Nyelvmester \$1.00

HOGY NÉZ KI AZ IGAZI FÉRFI?

IGAZI FÉRFI... Ha ideges, ha gyomor vagy vesében szenved, ha szegény, nem tud aludni, feje gyakran fáj, nincs jó étvágya, derekában fájdalmakat érez, szemei beszeettek, fénytelenek, kék karikák, arca sápadt, pattanások, vérszennyező, romlott, akkor Ön nem igazi férfi és szüksége van valamire, a mi erőt, egészséget adjon önnek és igazi férfit csináljon önből. Ez a valami az Istenes szobalé azaz JUVITO. JUVITO minden esetben és napfényben termett tiszta gyógyóanyagokból készült.

IGAZI FÉRFI-E ÖN?

Ha ideges, ha gyomor vagy vesében szenved, ha szegény, nem tud aludni, feje gyakran fáj, nincs jó étvágya, derekában fájdalmakat érez, szemei beszeettek, fénytelenek, kék karikák, arca sápadt, pattanások, vérszennyező, romlott, akkor Ön nem igazi férfi és szüksége van valamire, a mi erőt, egészséget adjon önnek és igazi férfit csináljon önből.

JUVITO

Használja ezt a tiszta, természetes gyógyzert, mely már sok ezer betegnek adta vissza erejét és egészségét a biztos lehet benne, hogy rövidesen minden tekintetben igazi férfit csinál önből, — igazibb és erősebb férfit, mint a milyen most, erősebb testtel, tisztább és gyorsabban működő észellel, vasdegekkkel, fénylő szemekkel és tiszta, élettel és erőt adó vérrrel.

RENDELJE MEG EZT A GYÓGYSZERT MEG MA!

1 dobozzal 1 dollárért, hat dobozzal 5 dollárért — biztosítva 10 centtel több hárbóvá küldi.

JUVITO LABORATORY SOUTH MAIN STREET PITTSBURGH, PA.

JEGYZET: Ha ezen gyógyszer csodás hatását ki akarja próbálni, mielőtt azt megrendelné, küldje be címét s mi teljesen ingyen minden kétséget kizárólag az ön részéről teljes három napi használatra tartandó próbát küldünk beléle.

134, 38, 44, 50

Büszkén Nem szidják, közzön be a gölya néni házukba.

ROMKO Béke minden házbán, ahol a Bébi Széfti Company által készített ROMKO állandóan kétségsbe, ha gyermeke sir és nem nyugszik, ha hasa fáj vagy más baja van, vegyen neki 35 centért az ottani patikában vagy stóriban egy ROMKOT. Ha az eredetű ott nem ávesz, kaphatja küldjön be egy papírdobozt 3 úveért, ezre címre: ROYAL MFG. CO., Duquesne, Pa.

REGÉNY.

A primadonna.

IRTA: GARAI FERENC.

(21-ik folytatás.)

Piroska nem felelt András szavaira, hanem odasimult hozzá és csókolt hosszas, szenvedélyesen.

neki, hogy csak akkor veszi feleségül, ha megtakarít magának száz pengő forintot.

IX.

Annuska a kertben ült, abban a jugosban, ahol menyasszonyágának legnagyobb részét töltötte olyankor, amikor András távol volt tőle.

Annuska nagyon boldog volt, hogy a kis leányt kiségtette. Sohasem mondotta meg neki, hogy azt a száz forintot az ő megtakarított pénzéből adta oda neki.

Ott egy kis gyepadon ábrándozott órákon keresztül a lakonytork, ha vélegénye, távol volt tőle, sokáig hallgatta az egybe nyári szellő halk, alig hallható susogását.

Bottlik Margit méltó társnője volt ebben Annuskának. Csakhogy az ő vagyoni viszonyai nem engedték meg a jótékonyagnak olyan nagy mértékben való gyakorlását, de ő is olyan jó lelkű, nemes szívű és becsületes gondolkodású leány volt, mint Annuska.

Vele volt mindig, álmában és ébren. Reá gondolt szüntelenül a megvevő várta azt a percet, a mikor ismétlenül viszontlátja és keblére borulhat.

Szerették egymást, őszintén, önzetlenül, már gyermekeségük óta. S valahányszor az egyikkel történt valami, azt nyomban közölte a másikkal. A lelki és érzelmi ügyeiket is köztölték egymással és az egyik csak akkor volt boldog, ha a másik is boldognak mondhatta magát.

Egy kis parasztleány szolgált náni, aki mindig szomorú volt. Annuska sokáig nem merde megkérdezni a leánytól szomorúságának az okát, azt hitte, hogy azzal nagyobb bánat okoz neki.

A két fiatal leány közötti barátság, András és Annuska eljegyzése óta még bensőbb, egyikenek sem, hogy a másikat vigasztalja.

Annuska közvetlen közelből hallotta ezeket a szavakat és másnap átadta a leánynak a kívánt száz forintot.

A két leánynak ez a nyugodt, zavartalan boldogsága

Annuska három nap óta lázas beteg fektűt a csodálatos, hogy Margit nem látogatta meg. Nem mert átmenni hozzá. Attól félt, hogy megjelenésével még nagyobb fájdalmat okoz

General GROCERY CO

EGÉSZ HETI KÜLÖNLEGESSÉGEK.

- Párolt tej, hosszú kanna... 10c
Clifton kukorica... 16c
Golden Rule paradicsom... 21c
Wild Wave ananász... 24c
Alex Salmon... 14c
Cream for All... 15c
Wilbur Dutch kakao... 19c
Marrowfat bab... 15c
Tetley's Green Label I. & C. tea negyed font... 19c
Brookfield vaj... 48c

The General GROCERY CO

Egyesült Államok Food Administration engedélye No. G 32052
Wm. Edwards Co. Első minőségű Cleve. Prov. Co. tiasta élelmiszerek áruk

Német hadviselés.

Hogyan bánt a német az ellenséges földön a polgári lakossággal?

Mindazt, ami ebben a munkában van, hivatalos okiratok és teljesen megbízható források bizonyítják.

Kiadta: The Committee on Public Information
A külügyminiszter
A hadügyminiszter
A tengerészeti miniszter
George Orsel

Átlátunk a belga munkások a német szítán.

"Ezek miatt a munka-visszaállítások miatt a német hatóságok a maguk számára tartották fenn a jogot, hogy a belga hatóság, vagy későbbben a német hadtörvények elé állítsák azt, aki visszautasította a munkát.

"Ami alatt Antwerpenben nem vitték el a 14-31 éves embereket; addig Borinagában behívták valamennyi 17-50 éves férfit és Walloomban Brabant minden 17 éven felül valót, tekintet nélkül afra, hogy van-e munkája, vagy sem.

Az anyák és a gyermekek könnyei.

"Megrendítő jelenetek játszódtak le mindentűn. A szerencsétlenek, akik a körtereken gyűltek össze, tüstént csoportokba osztották. Arra utasították őket, hogy hozzanak magukkal egy kis csomagot.

"Az anyák és a gyermekek könnyei. Tel eljelen vitték el őket, két esztendő sok nélkülözés után nem volt már módjukban, kifogytak a pénzről, hogy elláthassák magukat meleg ruhával meg egyéb szükséges dolgokkal.

Nincs a németeknek joguk arra, a belgák munkanélküliségéről beszéljenek.

"On által is fél, hogy az a segítség, amit a munkanélkülieknek juttatnak, lesüllyeszti majd a belgák közgazdasági életét. Nehezen tudjuk elhinni, hogy a belgák olyan alacsonylétkűek legyenek, hogy az országuk nemzetgazdasági életének a megővítésére törekedtek volna sok hónapokon keresztül, amikor meg kellett elegendő lenniük egy kis leveles- és egy kis kenyérről, a mikor igen sok családunk ez volt egyetlen élelme. Ugyan mit jelent az a tízenkétfélszáz frank, a mit havonként 500,000-600,000 munkanélküli között szétosztanak...? Mit jelent ez ahhoz képest, hogy ha összehasonlítjuk az el nem készülő rombolással, a tulajdon az élet pusztulásával, ami mindent a háború okozott és amelyért meg most is fizet a hazánk...? Mi, akik első sorban vagyunk érdekeltek a sorsunkba vetett bizalommal, hiszük, hogy Flandria és Wallonia történelmi dicsősége újra föléd a közelebb jövőben."

"Hallgasson Excecellenciát ezekre a zokogásokra és lássa meg ezeket a könnyeket. Ne engedje meg, hogy a mi szabadságunk és függetlenségünk múltja romba dőljön. Ne engedje meg, hogy a szent emblemet jogokat összezúzzák. Ne engedje meg, hogy lábbal tapossák a munkásosztály méltóságát, amit az évszázados harcok után tudott az ember elérni."

"Ez a törvény és az emberiség az, amelyhöz mi most folyamodunk; folyamodunk unnepelesen és avval a reménykedéssel, hogy a szavunk meghallgatásra kerül, mert nekünk az a meggyőződésünk, hogy a mi szavunk ebben a tragikus órában az egész világ munkásosztályának a fájdalmát és a tiltakozását fejezi ki."

"Engedje meg Excecellenciát kiváló nagyrabecsülésünk kifejezését." (Aldirák a Nemzeti Bizottság és a Szindikális Bizottság tagjai.)

"Ez a levetelt és a megelőző levelezésünket eljuttattuk a külföldi hatalmak brüsszeli képviselőihez és a hallandi szindikátusok szindikális bizottságában lévő elvtársainkhoz."

"Az amerikai külügyminisztériumban igen sok hiteles példány van az előbbiek hasonló, megindító tiltakozásokból. Az íment közzétek is ebből a szenvedélytel teli gyűjteményből valók és az itt következő két példát is azokból közöljük: (Folyt. köv.)"

"Excecellenciá Urunk, a mi szívünk és a mi józan eszünk nem tudja elhinni, hogy a mi osztályunk javára szolgálja és elhárítaná a házáról a még nagyobb veszedelmet, ha munkásainkat ezerszámra szakítják el a családjuktól és átviszik őket Németországba. A közvélemény nem lehet megcsalás az a közvélemény az egész lakosság részéről visszhang gyanánt felelt tiltakozásra az áldozatok bánatos nanaszáira, a kpviselei, a városi landások és azok utján, akik a mi hazánkban a törvény legkiválóbb megtestesítői."

"Végül az a durva és brutális mód, ami az intézkedések végrehajtásában érvényesül, a legkülönbözőbb véleményeket támasztotta arra vonatkozóan, hogy mi is azok célja. Arra gondol a nép, hogy Németországban nagy szükség van munkásokra, de Németországban hasznára és a német fegyverek sikere végett."

HA GYENGE, HA SÁPADT, HA IDEGES VIN-KO
VASÁS GYÓGYBORT HASZNÁLJON.
Ha Vin-Ko ott nem kapható, küldjön be 1 dollárt egy üvegről vagy 5 dollárt 6 üvegről erre a címre: ROYAL MFG. CO. Duquesne, Pa.

Kitünő gyomor gyógyszer. Gyomorbetegségeknél oly gyógyszerre van szüksége, mely nemcsak az egész szervezetet erősíti, hanem szabályozza az egész emésztő rendszert.
Severa-féle Gyomor Keserű
(W. F. SEVERA CO., CEDAR RAPIDS, IOWA)

A perth amboyi magyar római katolikus hitközségnek a következő könyvek kaphatók
Hungarian Sisters
67 CORTLAND STREET, PERTH AMBOY, N. J.

FIGYELEM! Szenvedő nők és férfiak!
Dr ALDEN
717 Liberty Ave., Pittsburgh, Pa.
DÍJTALAN TANÁCS!

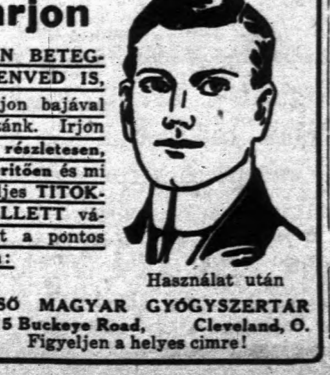
AKI ANGOLUL TUD, könnyebben kap munkát. - Angolul a legkönnyebben megtanulhat az Angol Nyelvmester utján, melynek ára 1 dollár.
Küldje rendelését e címre: Szabadság, Box 171, Cleveland, O.

\$10 X sugár vizsgálat \$1
Ha beteg, tekintet nélkül arra, hogy mi a baja vagy hogy mennyire kétségbe van már esve, ne adja fel a reményt.
MAGYARUL BESZÉLÜNK.
DOCTOR BAILEY "SPECIALISTA"
5511 EUCLID AVENUE. Készen az East 55-ik utcához. Room 222. Második emelet. Rendelő órák naponta reggel fél 10 órától este 8 óráig. Vasárnap 10-1 óra között.

Ne várjon BARMILYEN BETEG-SÉGBEN SZENVEDŐ IS, hanem forduljon bajával azonnal hozzánk. Irjon meg mindent részletesen, őszintén, kimerítően és mi azonnal és teljes TITOK-TARTÁS MELLETT válaszolunk. Itt a pontos cím:
ELSŐ MAGYAR GYÓGYSZERTÁR
9115 Buckeye Road, Cleveland, O. Figyeljen a helyes címre!

A SZABADSÁG 1918. ÉVI NAGY KÉPES NAPTÁRA
a naptár-irodalom csudája.
Mindenki ingyen kapja meg,
SZABADSÁG
P. O. BOX 171
CLEVELAND, OHIO

kos nők
EXPELLER-
MORTER & CO.
132, St. 36

KIS HIRDETESEK

Kereset, ellátást nyer, vagy keres... Kereset, ellátást nyer, vagy keres...

Munkát nyerhet mintegy 50 magyar bányász a legmagasabb fizetéssel... Munkát nyerhet mintegy 50 magyar bányász...

MUNKÁT NYER — NŐ.

LEANYOKAT Keresünk könnyű gyári munkára... LEANYOKAT Keresünk könnyű gyári munkára...

Két butorozott szoba jobb fiatal embernek...

Két butorozott szoba jobb fiatal embernek vagy házaspárnak... Két butorozott szoba jobb fiatal embernek...

Keresem Csomay János 16 éves gyermekek...

Keresem Csomay János 16 éves gyermekek Gyere háza, minden megbeszélünk... Keresem Csomay János 16 éves gyermekek...

UNION Bányászok KERESTETNEK ELM GROVE W. Va.

Pittsburgh 5 láb magas, tisztá szén. A megélhetési viszonyok a lehető legjobbak... Union Bányászok KERESTETNEK ELM GROVE W. Va.

ELM GROVE MINING CO.

B. & O. VASUT Skilcorn Tamás, superintendent. Hivatkozzon a Szabadságra.

Feladó birtokbéli adókat...

Feladó birtokbéli adókat... Feladó birtokbéli adókat...

Kabinetmakerek, gépek...

Kabinetmakerek, gépek, kárpitosok, varnissolók... Kabinetmakerek, gépek, kárpitosok, varnissolók...

Iskolákban graduiált leányokat...

Iskolákban graduiált leányokat keresünk... Iskolákban graduiált leányokat keresünk...

ELLÁTÁST NYER.

Egy külön bejárta butorozott szoba... ELLÁTÁST NYER. Egy külön bejárta butorozott szoba...

Kérem Szabolcs megye, mögörsi...

Kérem Szabolcs megye, mögörsi illetőségű földmívelő sziveskedjenek... Kérem Szabolcs megye, mögörsi...

ELADÓ TÁRGYAK.

Házi butorok, 2 szoba és konyha... ELADÓ TÁRGYAK. Házi butorok, 2 szoba és konyha...

ELADÓ HAZAK.

Kettős ház, — mindkét lakásban... ELADÓ HAZAK. Kettős ház, — mindkét lakásban...

KITÜNTETŐ ALKALMI VETEL.

Egy tiszteletesnek az üzletével... KITÜNTETŐ ALKALMI VETEL. Egy tiszteletesnek az üzletével...

ELADÓ FARMOK.

Farmot ne vegyen a fagyos észak... ELADÓ FARMOK. Farmot ne vegyen a fagyos észak...

ELADÓ ÜZLETEK.

Fő forgalmú candy, szivar és ice cream... ELADÓ ÜZLETEK. Fő forgalmú candy, szivar és ice cream...

ALKALMAS FARM.

33 mérföldre Clevelandtól, 38 akres... ALKALMAS FARM. 33 mérföldre Clevelandtól, 38 akres...

W.N. SCHWARTZ

Elő magyar ügyvéd és bír. W.N. SCHWARTZ. Elő magyar ügyvéd és bír.

PAPP MIKLOS

GYVEDÉSI JOGTANÁCSOS PAPP MIKLOS. GYVEDÉSI JOGTANÁCSOS PAPP MIKLOS.

IFJ. BOLDIZSAR FERENCZ

magyarul-amerikai ügyvéd. IFJ. BOLDIZSAR FERENCZ. magyarul-amerikai ügyvéd.

JOS. N. ACKERMAN

GYVEDÉSI JOGTANÁCSOS JOS. N. ACKERMAN. GYVEDÉSI JOGTANÁCSOS JOS. N. ACKERMAN.

D.B. STONE

Magyarul beszélni angol ügyvéd. D.B. STONE. Magyarul beszélni angol ügyvéd.

14 kt. GYURU

A 14 karátos arany karika gyűrűket olcsón... 14 kt. GYURU. A 14 karátos arany karika gyűrűket olcsón...

DR. LORENZ

Pittsburghban férfiak részére az egyedüli specialista. DR. LORENZ. Pittsburghban férfiak részére az egyedüli specialista.

ERTESEITES.

Ertesítjük Ledford, Ill. Wason, Ill. Harrisburg, Ill. Harco, Ill. Ertesítjük Ledford, Ill. Wason, Ill. Harrisburg, Ill. Harco, Ill.

MUNKÁT NYER — FÉRFI.

Egy idősebb magányos ember... MUNKÁT NYER — FÉRFI. Egy idősebb magányos ember...

SZENBANYASZOKAT KERESÜNK HOLDEN, W. VA. ÁLLAMBA.

Embízdesített is több száz magyar ember... SZENBANYASZOKAT KERESÜNK HOLDEN, W. VA. ÁLLAMBA.

SAZAKÁCSNÓT ÉS MÁSODKEZET KERESÜNK JÓ FIZETÉS MELLETT.

11834 EDGEWATER CLEVELAND, O. SAZAKÁCSNÓT ÉS MÁSODKEZET KERESÜNK JÓ FIZETÉS MELLETT.

LAKÁSKERESÉS.

Stílesebb magányos iparos ember... LAKÁSKERESÉS. Stílesebb magányos iparos ember...

HAZASSÁG.

50 éves magányos szénbányász... HAZASSÁG. 50 éves magányos szénbányász...

H. E. VARGA

Magyar és jogtanácsos H. E. VARGA. Magyar és jogtanácsos H. E. VARGA.

ST-LOUISI Magyar Ügyvéd Weiss Márton

Magyar ügyvéd és jogtanácsos ST-LOUISI Magyar Ügyvéd Weiss Márton.

Arthur I. Zeiger

Magyarul beszélni amerikai ügyvéd Arthur I. Zeiger.

Dr. Backy Gyula

Magyarul beszélni amerikai ügyvéd Dr. Backy Gyula.

E. G. SPROAT

Magyarul beszélni amerikai ügyvéd E. G. SPROAT.

Jennings - McKinney Co.

temetkezési vállalat JENNINGS - MCKINNEY CO.

ERTESEITES.

Tisztelettel adjuk tudomására New Brunswick, N. J. magyarságunk... ERTESEITES. Tisztelettel adjuk tudomására New Brunswick, N. J. magyarságunk...

G. E. MORGAN

AMERIKAI ÜGYVÉD G. E. MORGAN. AMERIKAI ÜGYVÉD G. E. MORGAN.

W.N. SCHWARTZ

Elő magyar ügyvéd és bír. W.N. SCHWARTZ. Elő magyar ügyvéd és bír.

PAPP MIKLOS

GYVEDÉSI JOGTANÁCSOS PAPP MIKLOS. GYVEDÉSI JOGTANÁCSOS PAPP MIKLOS.

IFJ. BOLDIZSAR FERENCZ

magyarul-amerikai ügyvéd. IFJ. BOLDIZSAR FERENCZ. magyarul-amerikai ügyvéd.

JOS. N. ACKERMAN

GYVEDÉSI JOGTANÁCSOS JOS. N. ACKERMAN. GYVEDÉSI JOGTANÁCSOS JOS. N. ACKERMAN.

D.B. STONE

Magyarul beszélni angol ügyvéd. D.B. STONE. Magyarul beszélni angol ügyvéd.

14 kt. GYURU

A 14 karátos arany karika gyűrűket olcsón... 14 kt. GYURU. A 14 karátos arany karika gyűrűket olcsón...

ISLAND CREEK COAL CO.

Holden, W. Va. ISLAND CREEK COAL CO. Holden, W. Va.

Uri házhoz ügyes leány vagy asszony, ki a főzéshez is ért egy keveset, azonnal felvétetik.

Cím: a Szabadság West Sidei irodájában, 2609 Lorain Ave., Cleveland, O. Uri házhoz ügyes leány vagy asszony, ki a főzéshez is ért egy keveset, azonnal felvétetik.

LEANYOKAT

Keresünk vasalót tisztított nő ruhákat. LEANYOKAT Keresünk vasalót tisztított nő ruhákat.

KERESTETÉS.

Keresem Cselenyák János fiamat... KERESTETÉS. Keresem Cselenyák János fiamat...

HAZASSÁG.

50 éves magányos szénbányász... HAZASSÁG. 50 éves magányos szénbányász...

MUNKÁT NYER — FÉRFI.

Egy idősebb magányos ember... MUNKÁT NYER — FÉRFI. Egy idősebb magányos ember...

SZENBANYASZOKAT KERESÜNK HOLDEN, W. VA. ÁLLAMBA.

Embízdesített is több száz magyar ember... SZENBANYASZOKAT KERESÜNK HOLDEN, W. VA. ÁLLAMBA.

SAZAKÁCSNÓT ÉS MÁSODKEZET KERESÜNK JÓ FIZETÉS MELLETT.

11834 EDGEWATER CLEVELAND, O. SAZAKÁCSNÓT ÉS MÁSODKEZET KERESÜNK JÓ FIZETÉS MELLETT.

LAKÁSKERESÉS.

Stílesebb magányos iparos ember... LAKÁSKERESÉS. Stílesebb magányos iparos ember...

HAZASSÁG.

50 éves magányos szénbányász... HAZASSÁG. 50 éves magányos szénbányász...

MUNKÁT NYER — FÉRFI.

Egy idősebb magányos ember... MUNKÁT NYER — FÉRFI. Egy idősebb magányos ember...

SZENBANYASZOKAT KERESÜNK HOLDEN, W. VA. ÁLLAMBA.

Embízdesített is több száz magyar ember... SZENBANYASZOKAT KERESÜNK HOLDEN, W. VA. ÁLLAMBA.

SAZAKÁCSNÓT ÉS MÁSODKEZET KERESÜNK JÓ FIZETÉS MELLETT.

11834 EDGEWATER CLEVELAND, O. SAZAKÁCSNÓT ÉS MÁSODKEZET KERESÜNK JÓ FIZETÉS MELLETT.

LAKÁSKERESÉS.

Stílesebb magányos iparos ember... LAKÁSKERESÉS. Stílesebb magányos iparos ember...

HAZASSÁG.

50 éves magányos szénbányász... HAZASSÁG. 50 éves magányos szénbányász...

MUNKÁT NYER — FÉRFI.

Egy idősebb magányos ember... MUNKÁT NYER — FÉRFI. Egy idősebb magányos ember...

SZENBANYASZOKAT KERESÜNK HOLDEN, W. VA. ÁLLAMBA.

Embízdesített is több száz magyar ember... SZENBANYASZOKAT KERESÜNK HOLDEN, W. VA. ÁLLAMBA.

SAZAKÁCSNÓT ÉS MÁSODKEZET KERESÜNK JÓ FIZETÉS MELLETT.

11834 EDGEWATER CLEVELAND, O. SAZAKÁCSNÓT ÉS MÁSODKEZET KERESÜNK JÓ FIZETÉS MELLETT.

LAKÁSKERESÉS.

Stílesebb magányos iparos ember... LAKÁSKERESÉS. Stílesebb magányos iparos ember...

HAZASSÁG.

50 éves magányos szénbányász... HAZASSÁG. 50 éves magányos szénbányász...

MUNKÁT NYER — FÉRFI.

Egy idősebb magányos ember... MUNKÁT NYER — FÉRFI. Egy idősebb magányos ember...

SZENBANYASZOKAT KERESÜNK HOLDEN, W. VA. ÁLLAMBA.

Embízdesített is több száz magyar ember... SZENBANYASZOKAT KERESÜNK HOLDEN, W. VA. ÁLLAMBA.

SAZAKÁCSNÓT ÉS MÁSODKEZET KERESÜNK JÓ FIZETÉS MELLETT.

11834 EDGEWATER CLEVELAND, O. SAZAKÁCSNÓT ÉS MÁSODKEZET KERESÜNK JÓ FIZETÉS MELLETT.

LAKÁSKERESÉS.

Stílesebb magányos iparos ember... LAKÁSKERESÉS. Stílesebb magányos iparos ember...

HAZASSÁG.

50 éves magányos szénbányász... HAZASSÁG. 50 éves magányos szénbányász...

MUNKÁT NYER — FÉRFI.

Egy idősebb magányos ember... MUNKÁT NYER — FÉRFI. Egy idősebb magányos ember...

SZENBANYASZOKAT KERESÜNK HOLDEN, W. VA. ÁLLAMBA.

Embízdesített is több száz magyar ember... SZENBANYASZOKAT KERESÜNK HOLDEN, W. VA. ÁLLAMBA.

SAZAKÁCSNÓT ÉS MÁSODKEZET KERESÜNK JÓ FIZETÉS MELLETT.

11834 EDGEWATER CLEVELAND, O. SAZAKÁCSNÓT ÉS MÁSODKEZET KERESÜNK JÓ FIZETÉS MELLETT.

LAKÁSKERESÉS.

Stílesebb magányos iparos ember... LAKÁSKERESÉS. Stílesebb magányos iparos ember...

HAZASSÁG.

50 éves magányos szénbányász... HAZASSÁG. 50 éves magányos szénbányász...

MUNKÁT NYER — FÉRFI.

Egy idősebb magányos ember... MUNKÁT NYER — FÉRFI. Egy idősebb magányos ember...

SZENBANYASZOKAT KERESÜNK HOLDEN, W. VA. ÁLLAMBA.

Embízdesített is több száz magyar ember... SZENBANYASZOKAT KERESÜNK HOLDEN, W. VA. ÁLLAMBA.

SAZAKÁCSNÓT ÉS MÁSODKEZET KERESÜNK JÓ FIZETÉS MELLETT.

11834 EDGEWATER CLEVELAND, O. SAZAKÁCSNÓT ÉS MÁSODKEZET KERESÜNK JÓ FIZETÉS MELLETT.

LAKÁSKERESÉS.

Stílesebb magányos iparos ember... LAKÁSKERESÉS. Stílesebb magányos iparos ember...

HAZASSÁG.

50 éves magányos szénbányász... HAZASSÁG. 50 éves magányos szénbányász...

MUNKÁT NYER — FÉRFI.

Egy idősebb magányos ember... MUNKÁT NYER — FÉRFI. Egy idősebb magányos ember...

SZENBANYASZOKAT KERESÜNK HOLDEN, W. VA. ÁLLAMBA.

Embízdesített is több száz magyar ember... SZENBANYASZOKAT KERESÜNK HOLDEN, W. VA. ÁLLAMBA.

SAZAKÁCSNÓT ÉS MÁSODKEZET KERESÜNK JÓ FIZETÉS MELLETT.

11834 EDGEWATER CLEVELAND, O. SAZAKÁCSNÓT ÉS MÁSODKEZET KERESÜNK JÓ FIZETÉS MELLETT.

LAKÁSKERESÉS.

Stílesebb magányos iparos ember... LAKÁSKERESÉS. Stílesebb magányos iparos ember...

HAZASSÁG.

50 éves magányos szénbányász... HAZASSÁG. 50 éves magányos szénbányász...

MUNKÁT NYER — FÉRFI.

Egy idősebb magányos ember... MUNKÁT NYER — FÉRFI. Egy idősebb magányos ember...

SZENBANYASZOKAT KERESÜNK HOLDEN, W. VA. ÁLLAMBA.

Embízdesített is több száz magyar ember... SZENBANYASZOKAT KERESÜNK HOLDEN, W. VA. ÁLLAMBA.

SAZAKÁCSNÓT ÉS MÁSODKEZET KERESÜNK JÓ FIZETÉS MELLETT.

11834 EDGEWATER CLEVELAND, O. SAZAKÁCSNÓT ÉS MÁSODKEZET KERESÜNK JÓ FIZETÉS MELLETT.

LAKÁSKERESÉS.

Stílesebb magányos iparos ember... LAKÁSKERESÉS. Stílesebb magányos iparos ember...

HAZASSÁG.

50 éves magányos szénbányász... HAZASSÁG. 50 éves magányos szénbányász...

MUNKÁT NYER — FÉRFI.

Egy idősebb magányos ember... MUNKÁT NYER — FÉRFI. Egy idősebb magányos ember...

SZENBANYASZOKAT KERESÜNK HOLDEN, W. VA. ÁLLAMBA.

Embízdesített is több száz magyar ember... SZENBANYASZOKAT KERESÜNK HOLDEN, W. VA. ÁLLAMBA.

SAZAKÁCSNÓT ÉS MÁSODKEZET KERESÜNK JÓ FIZETÉS MELLETT.

11834 EDGEWATER CLEVELAND, O. SAZAKÁCSNÓT ÉS MÁSODKEZET KERESÜNK JÓ FIZETÉS MELLETT.

LAKÁSKERESÉS.

Stílesebb magányos iparos ember... LAKÁSKERESÉS. Stílesebb magányos iparos ember...

HAZASSÁG.

50 éves magányos szénbányász... HAZASSÁG. 50 éves magányos szénbányász...

MUNKÁT NYER — FÉRFI.

Egy idősebb magányos ember... MUNKÁT NYER — FÉRFI. Egy idősebb magányos ember...

SZENBANYASZOKAT KERESÜNK HOLDEN, W. VA. ÁLLAMBA.

Embízdesített is több száz magyar ember... SZENBANYASZOKAT KERESÜNK HOLDEN, W. VA. ÁLLAMBA.

SAZAKÁCSNÓT ÉS MÁSODKEZET KERESÜNK JÓ FIZETÉS MELLETT.

11834 EDGEWATER CLEVELAND, O. SAZAKÁCSNÓT ÉS MÁSODKEZET KERESÜNK JÓ FIZETÉS MELLETT.

LAKÁSKERESÉS.

Stílesebb magányos iparos ember... LAKÁSKERESÉS. Stílesebb magányos iparos ember...

HAZASSÁG.

50 éves magányos szénbányász... HAZASSÁG. 50 éves magányos szénbányász...

MUNKÁT NYER — FÉRFI.

Egy idősebb magányos ember... MUNKÁT NYER — FÉRFI. Egy idősebb magányos ember...

SZENBANYASZOKAT KERESÜNK HOLDEN, W. VA. ÁLLAMBA.

Embízdesített is több száz magyar ember... SZENBANYASZOKAT KERESÜNK HOLDEN, W. VA. ÁLLAMBA.

SAZAKÁCSNÓT ÉS MÁSODKEZET KERESÜNK JÓ FIZETÉS MELLETT.

11834 EDGEWATER CLEVELAND, O. SAZAKÁCSNÓT ÉS MÁSODKEZET KERESÜNK JÓ FIZETÉS MELLETT.

LAKÁSKERESÉS.

Stílesebb magányos iparos ember... LAKÁSKERESÉS. Stílesebb magányos iparos ember...

HAZASSÁG.

50 éves magányos szénbányász... HAZASSÁG. 50 éves magányos szénbányász...

MUNKÁT NYER — FÉRFI.

Egy idősebb magányos ember... MUNKÁT NYER — FÉRFI. Egy idősebb magányos ember...

SZENBANYASZOKAT KERESÜNK HOLDEN, W. VA. ÁLLAMBA.

Embízdesített is több száz magyar ember... SZENBANYASZOKAT KERESÜNK HOLDEN, W. VA. ÁLLAMBA.

SAZAKÁCSNÓT ÉS MÁSODKEZET KERESÜNK JÓ FIZETÉS MELLETT.

11834 EDGEWATER CLEVELAND, O. SAZAKÁCSNÓT ÉS MÁSODKEZET KERESÜNK JÓ FIZETÉS MELLETT.

LAKÁSKERESÉS.

Stílesebb magányos iparos ember... LAKÁSKERESÉS. Stílesebb magányos iparos ember...

HAZASSÁG.

XXVIII. évfolyam.

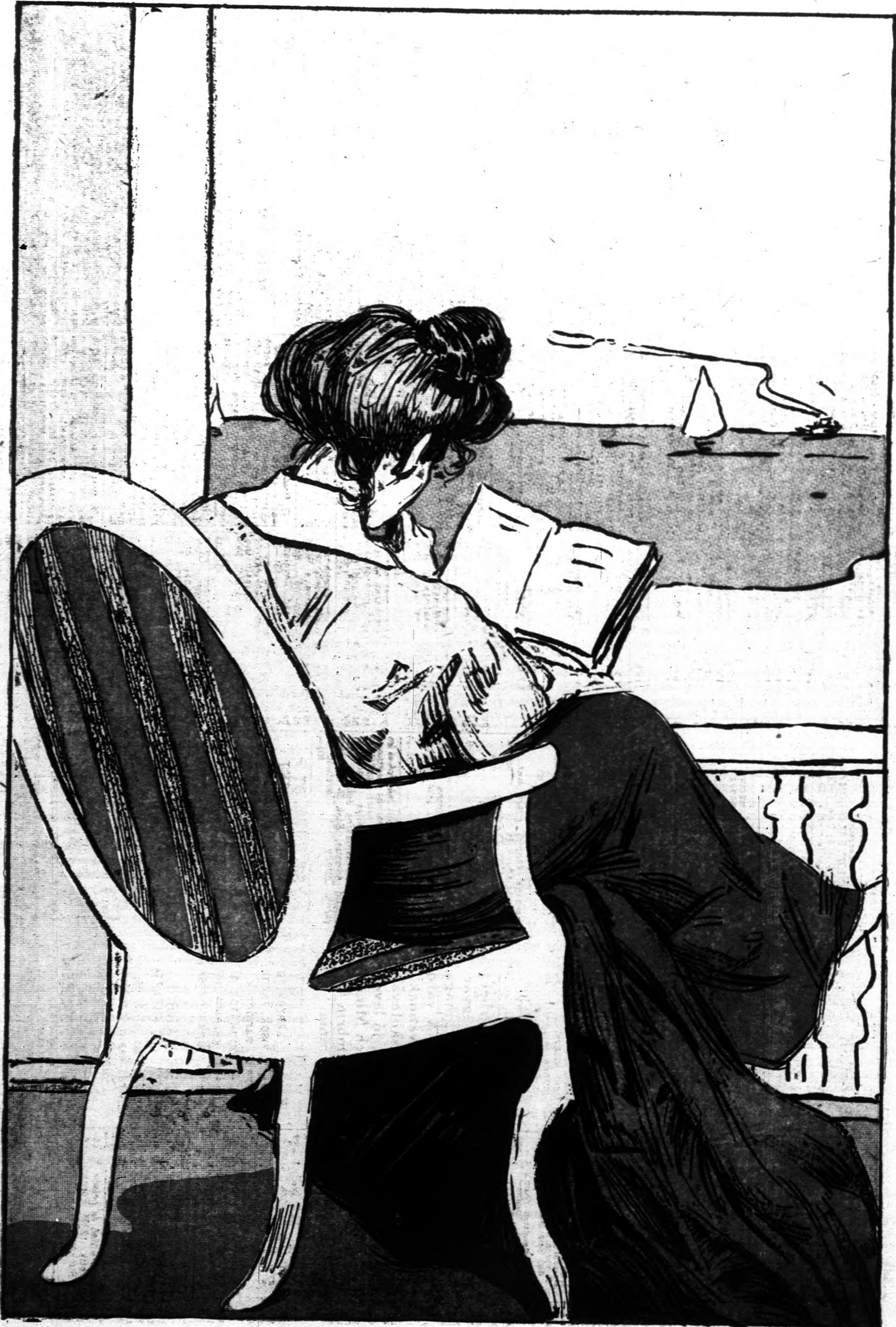
1918 Junius 8

A SZABADSÁG
INGYEN
MELLÉKLETE

VASÁR NAP

SZABADSÁG SUNDAY MAGAZINE

MEGJELENIK
MINDEN
HÉTEN

Mindennapi esetek.

LEVELVÁLTÁS.

MANAP, amikor a valóságot azért nem szeretem, mert azoknak a szenvedése is-tüntető jellegűvé válik, akik mint valami titkos virágot becéztek a lelkükben (a szenvedés bohócsipkában jelenik meg az élet vásárterén és derekára kard van erősítve), dupla szeretettel és könyörgeggel fordulok a fantáziához, amely akkor sem hagyott cserben, amikor a józan öröm majdnem megrabolt a tulajdonképeni énemtől s akkor sem, amikor a halál a tizenhat esztendő sűldőlány szemérmes kacintásával nézett rám, csak hogy meg ne ijedjek tőle. A régi költők a hivat megtevéstől bizalommal fordultak a muzsákhoz, a mai pennaforogónak egybe nem marad, mint a fantázia. A lélek koldusa és királya egyaránt. A napokban koldusabbonyt öltött magára a fantáziám, furcsa, szécsélyes utra cipelt el, az utat előttem telehintette tövisekkel, amelyek véresre karcolták a talpamat és vigaszképen azt kérdezte tőlem: hogy a testi fájdalom nagyobb-e lelki fájdalomnál? A koldusfantáziám megkínzott s a fájdalommat fokozni akarván, még egy levelet is csusztatott a zsebembe, amely hazulról érkezett, Budapestről, titkos utakon, az egek a megmondhatóit, hogy miként. A levelet egy íróbarátom küldötte, akivel esztendőkkal azelőtt az új Magyarország egén próbáltuk elhelyezni azokat a csillagokat, amelyekről azt hittük, hogy mindenkinek olyan ragyogóak, mint nekünk. Azóta de kialudhatott ezeknek a csillagoknak a fénye... Vérbe mártott tollal írta a levelet s a levelet elárulta, hogy nem dobja be a postaszekrénybe, de mégis bizonyos benne, hogy a levele el fog érkezni hozzám... Majd így folytatja:

HÁBORUBAN voltam, elfelejtettem, hogy író vagyok, elfelejtettem, hogy ember vagyok, nem jutott eszembe, hogy hősek tekintenek, hetekig a sáncárokból feküdtem megcsóztam az ágyudőreit, rázóktam a cigarettázásra és fatalista lettem, részt vettem szuronyrohamban, szibériai fogságba estem, megtanultam oroszul gagyogni és franciául folyékonyan írni és beszélni, vizsgálkáltam a fogságból s most, hogy hazaérkeztem, úgy érzem, mintha semmi keresnivalóm sem lenne többé az életben. A haláltól sem félek, mert a halálfelelem ezer változatán keresztülestem, az élet titokzatosságai sem izgatnak, mert lehet-e valami titokzatosabb, mint az, hogy én a harcérőlről visszavetődtem. Semmi sem érdekel és még sem tudok végezni magammal, pedig sem a köznek, sem magamnak használni többé nem tudok és nem is akarok. Az orvosok azt hiszik, hogy a harcérőlen szerzett sebemből kigyógyítottak. Az orvosok tulságosan pozitív elmék, tehát nem tudhatják azt, hogy a háború olyan sebeket ejtett a lelkeimre, amelyek a halál után is fájni fognak. És még ha tudnák is, még ha hinnének is ezekben a sebekben, vajjon segíthetnének-e rajtam? Szerintem ebben a háborúban az élet csüörtököt mondott. Amikor kitört a háború, az első megrökönyödés és megdöbbenés után mi "intellektuálisok" azt hangoztattuk, hogy ebből a háborúból fog kisarjadjani az új élet. Saját magunkkal elhitettük azt, hogy nekünk azért kell meghalunk, hogy az utánunk következő nemzedék szabadon élhessen. Költők, akik azelőtt a holdsugarat nyergelték meg, paripára ültek s elnyargaltak a harcérőre. Írók, akiknek az idegeit felturta egy kutyavakkantás, kimentek a sáncárokból s magukba szuggerálták azt az erőt, amely nemcsak elviselhetővé tette részükre az ágyudőreit, hanem még kedvenc muzsikájuk is lett. Ez a halál árán megváltandó hivatásba vetett hit erősen élt bennünk a háború első esztendejében, meggyengült a háború második esztendejében, a háború harmadik évében négysem-

köt mertük egymásnak bevallani, hogy borzasztóan naivak voltunk s most, a háború negyedik esztendejében a teljes életfáradtság kering az ereinkben s fájdalomosan mosolyogni sem tudunk, ami legtalálabb bizonyossága a lelkünk összeomlásának. Rácbredtünk annak a tudatára, hogy az élet bölcselati értelemben épp annyira nem komplikált, mint a legegyszerűbb számtani feladat. Még akik a komplikációkat megteremtik — az államférfiak, a hadvezérek, az uralkodók — azok is végérvényesen egyszerűek, mert a veszedelemben az önzéssel táplálkozó hatalmi mámoruk rendkívül szegényteljes hűségge zsugorodik össze, amelybe görcsösen kapaszkodnak s közben tehetetlenül látják a lábukat az ürbe, melynek pedig korlátlan urai akarnak lenni. Hazugság, hogy a háború kitágította a sors dimenzióit és a seklény lelkeket nagy lelkeké varázsolta. A háborúban az elképzelt nagyok is kicsinyek lettek, a kicsinyek pedig vigasztalódhatnak azzal, hogy a nagyok sem különbek náluknál. A költők, akik az élet lelkiismerete, már jajgatni és panaszkodni sem tudnak. Az írók, akik az élet bírái, már ítéletet sem tudnak mondani. Emberek helyett árnyékok élnek s minden lélekezük sóhaj. Mindenki érzi azt, hogy szemrehányással elősorban saját magát kell illetnie. Ha a békeidő koldusaiban és nyomorultjaiban egy kis filozófia lenne, akkor ok most nevetnének rajtunk, de bizony nevetni nem tudnak... Époszt a mostani emberekről nem lehetne írni, mert nem törtünk velük semmi, tragédiát azért nem, mert árnyékemberek és nagy lelki összeütközésekre nem képesek, lírai költeményt az egyben összpontosult közös fájdalomról azért nem, mert a fájdalom eltompult, de még kroit sem, mert nem akadna senki, aki nevetne rajta. Csak egy-néhányunknak a lelke mélyen szunnyad az a hit, hogy a haláliszterü álma az életnek a háború végével meg fog szünni... A háború vége lesz a mi Megváltónk s az a kiirhatatlan optimizmus, amely minden művészen él, azt sugja nekem, hogy ennek a megváltásnak, — amelyben alig-alig marad hinni és mégis hiszek benne — sugarai mellett mi is, a háború résztvevői és cselekvői, melegedni fogunk... A mostani hatalmon levőknek azonban csak akkor juttatunk belőle, ha mi hozzájuk fölemelkednek...

Tanuljunk angolul!

Amerikában élünk, mindenkinek kötelessége megtanulni angolul. És ha nem volna kötelessége ez minden itt élő magyarnak, akkor is meg kellene tanulnunk fogadott hazánk nyelvét, mert e nélkül itt nem boldogulhatunk.

Még ma is nagyon sok magyar él itt, aki nem beszél angolul, pedig a bevándorlás évek óta szüntel.

A Szabadság alkalmat ad olvasónak arra, hogy minden nagyobb fáradság nélkül és költség nélkül megtanulhassák az angol nyelvet. A lap heti mellékletén, a VÁSÁRNAPBAN angol iskolát nyitunk olvasóink számára.

Az iskolát már a jövő számunkban megkezdjük.

Mindenki kezdje meg a tanulást már az első leckével.

A BARÁTOM nem azért költő és író, hogy a levele végére oda ne biggyessze: A nők mégis szépek és szeretem őket...

ÉREZTEM, hogy válaszolnom kell, de mégsem mertem a fantáziámra rábízni, hogy a lelkem vallomását tengerentúltra továbbítsa. — A minap azonban az az érzés volt, hogy a válaszal már nem várothatom meg s levelet intéztem hazai barátomhoz, amelyet azonban csak töredéknek kell tekinteni. Azt írtam:

...Ököibe szorított kézzel éltem soká s beismertem a tehetetlenségemet és a tehetetlenségét mindazoknak, akik eszmék tisztulásának a folyamatát látták az európai vérviharban. Vigaszért nem tudtam a bibliához fordulni, Gerhard Hauptmannban és Anatol Franceban is megszüntem hinni, mert mindketten a háború kitorrésakor, diákori lelküket szólatatták meg, amelyből, mint valami kriptából, életre keltek a tanároktól óvatosan bebalzsamozott nemzeti hősek. A komoly arcú idealista és a mosolygó skeptikus rátértek olyan utra, ahova nem követhetem őket... Nem tudtam annyira cinikus lenni, hogy a felháborodásomat görög tűznek minősítem, de sirni sem tudtam, mert istenkáromlásnak véltem a könnyeket akkor, amikor a földnek a barázdás arcán vékonykötet ont a sors. Szalmaszálvizsgáznak bizonyultak Romain Rolland essayba öntött fájdalmi. Herman Hesse svájci tartózkodásán is vigasztalódtam. S arra is gondoltam, hogy akik nekem odahaza kedvesek és drágák voltak, Ady, Babits, Kosztolányi, Juhász és még egy-néhányan, azok a lelkükben kálváriás utakat tettek meg azóta. Közben készült az életem regényének kilencedik fejezete "Egy magyar író bolyongásai Amerikában a világháború idején" címmel. Bolyongások: más szóval új arcok, új harcok, új fegyverek, új sikerek, de a kiábrándulások és csalódások megsokosultak. Barátaim: egy-néhány amerikai író, újságíró, festő, literary gentleman, akikhez gondolatokkal közeledtem és érzésekkel elárasztva megérkeztem. Barátaim: magyarok, egy két újságíró, egy-két orvos, egy-két felvilágosodott lelkész — bizonyos tekintetben Cucor Gergelyek en miniature. — Ellenfeleim: amerikaiak között nem akadt, mert nem voltak érdekösszeütközéseink. Ellenfeleim: a magyarok között néhány szellel bélelt alak, akiknek a lényéből ki-gözölő a moral insanity, az élet becsületlen ösvényéről letért kétségbeesett egzisztenciák, akik tul vannak a jó és rossz világán, amiről szegény Nietzsche csakugyan nem tehet. Erőm: véres ösztinsséggel ragaszkodom az énemhez. Gyengességem: még nem vittem annyira, hogy csak mosolyogni tudjak azokon, akiknek a lelkük mindig négykézláb jár és a sárban és a kavicsok között keresik a pénzre felváltható aranyat. S e burkolt harcok közepette néha nagyon elszégyeltem magam. Eszembe jutottak a tengerentúli harcok, amelyekben a többi között az ágyu is fegyver, de a legszomorubb harcok mégis a ti lelketekben folynak le... Ilyen érzés közepette bocsánatot kérttem az ellenfeleimtől is, akik pedig megérdemelték azt, hogy elnézzek a fejük felett s az alázatosság és elnézés virágai nyíltak a lelkemben...

A LEVELET nem folytathattam, mert a fantáziám tudtomra adta, hogy ami mondani valóm még van, azt majd a hazai barátommal előszóval közöljem. A koldusabbonyt levette magáról, királyi palástot öltött magára s gögösen rám parancsolta azt a szenvedést, amelybe nem lehet beleavatni senkit sem.

REMÉNYI JÓZSEF.

dulattól. Az adjutáns nyomban észrevette a változást, s most még mohóbb izgatottsággal leste, hogy ki fog történni?

Eltelt egy rémületesen hosszúnak látszó fél perc, azután megint egy... de nem történt semmi. Az ezredes arcán ezenközben megjelent valami leirhatatlanul szomorú melancholia. Észre lehetett venni, hogy valamely régi, megenyhült, szelíd gyász fakadt föl valahol mélyen a szíve legbensőbb mélyében s az borítja el vértelen arcát sötétséggel.

— Janka... Janka... lehelte eltűnődve.

Ugy hívták a fiatal leányt, akiért huszonhat esztendő előtt szívesen meghalt volna. Kedves, szőke leányka volt. Egy udvaron laktak a régi szebeni Harteneck-utcában — közel a nevelőintézethez. A leány tanítónőnek készült, ő kadet volt a tüzérvivizionál. Szerették egymást. Az élet azonban ebben a bájos romantikában is másként döntött. Régi dal... Min dig ugyanaz és mindig közömbös — másnak. Őt Brassóba neveztek ki hadnagynak, a leánynak tisztességes, vagyonos, derék kéréje akadt. Néhány siránkozó levelet még váltottak egymással, azután azok is, elmaradtak és a szegény kis idillnek örökre vége szakadt.

Az ezredes felsőhajtotta. Bűnösnek érezte magát ebben a bánatos pereben... Míg ő hamar elfelejtette a leányt, — az mindig ő rá gondolt, folytonosan vele fog lalkozott, ápolta óvta, féltette, őrizte az elveszett szerelmet. Ime a szomoruan édes bizonyosság: fiának arca az ő vonásai örökölte

és nem a férj vonásait. Akárcsak magát látná — tizenkilenc-husz éves korában. Ha igaz, hogy a lélek teremti emberré az anyagot: akkor ő az igazi apja ennek a fiúnak és nem az az ember, akit a természet apjának kiválasztott.

Percek multak, míg az ezredes ismét az önkénteshez fordult.

— Most Pesten él az édes anyja? — kérdezte erőt véve levert-ségén s egyenesen a fiu szeméi közé nézett.

Csak most döbönt meg igazán a kétségtelen hasonlóságon, melyet adjutánsa közte és a fiatal ember között már első pillanatban azonnal fölfedezett. Alig volt képes legyőzni valami hirtelen támadt, heves vágyat, hogy szívére ne szorítsa a fiut.

— Igen, ezredes ur, — válaszolta az önkéntes — a mama Pesten lakik.

— Hol?

— A várban.

— Van önnél véletlenül... egy arképe?

— Van, ezredes ur.

— Mindig magával hordja?

— Igen.

— Mutassa!

Az önkéntes kivett tárcájából egy női arképet és tiszteletteljesen átnyújtotta az ezredesnek. — Semmit sem értett az egészről, csak az adjutáns-főhadnagy biztató, titkos integetéseiből látta, hogy úgy jó áll.

Az ezredes átvette a fényképet és rápillantott. Arcáról egyszerre eltűnt a sápadtság, hogy helyet engedjen egy meleg vérhullámnak... A fényképről egy kedves, szomorú női arc tekintett rá. Az

egykori leányos vonások finomsága kissé elhalványodott, a szem, a szép száj és az are bánatos kedvessége azonban még mindig a régi volt. Az ezredes izmos, kemény keze reszketni kezdett...

Végre erőt vett magán.

Letette a fényképet az íróasztalára, azután mosolyogni próbált és így szólt a mozdulatlan haptáknál álló önkénteshez:

— Helytelenül eszelekedett, midőn Borovics százados urnak el-lenszegült. Ezért kiszabok önre hat napi... azaz hogy két napi — érti! — két napi Kaserne-Arrestet. És egyúttal áthelyezem önt más Batteriehoz. Irja főhadnagy ur: két napi Arrest és áthelyezés a 3-ik Batteriehoz. Abtreten! El-mehet.

Az önkéntes meghajtotta magát és távozni készült. Előbb azonban egy habozó pillantást vetett a fényképre, mely akkor már ismét a hatalmas parancsnok kezében volt, aki azonban semmi hajlandóságot sem mutatott arra, hogy visszaadja. Baljával háta mögé dugta a fényképet, jobbával pedig barátságosan megveregette a fiatal ember vállát.

— El-mehet... Mondja meg, csak, hogy melyik utcában és milyen házszám alatt lakik az édes anyja?

— Vár, uri-utca 50.

— Köszönöm, adieu! Még egyet! Keressen föl engem ma délután öt óra körül a lakásomon. — Értette!

— Parancsára, ezredes ur!

— Helyes! Távozhatik.

Midőn az önkéntes nyulánk alakja eltűnt az ajtó mögött, az ez

redes tollat ragadott és rájegyez-te a fénykép hátlapjára: "Uri-utca 50." Azután intett az adjutánsának, hogy ő is távozhatik. A rapportnak vége. Egyedül akar maradni.

A főhadnagy elégedett mosoly-lal ütötte össze a sarkantyuját és kivonult az irodából. Utközben, az ajtóközből még látta, mily izgatott öröm ég az ezredes meghajtott vonásain, s mennyi szeretettel merül el a fénykép szemléle-tébe, amelynek eredetijét aligha-nem hódolattal fogja nemsokára üdvözölni az egész tüzérezred.

Örült, hogy neki is része van a dologban.

Sőt voltaképpen ő a főszereplő. Ő emelt szót a veszélyben forgó önkéntes mellett, ő változtatott át egy sötétnek indul drámát kedves és szeretni való vigjátékká, megérdemli tehát, hogy az önkén-tes megmagyarázza neki az asz-tronómia nagyszerű tudományá-ban főleg az üstökösök furfangos körforgását és hogy ma délben a tiszt-ménázban legalább is duplá adag reszelt parmezán-sajtot kö-vetelhesen a levesébe.

— Az ezredes ur esete — gon-dolta kevélyen a sikerre, amelyet elért — nagyjában szintén asz-tronómikus eset: pályautja egy pa-rabolikus üstökösnek. So ist'!... Még pedig oly ritka szép parabola, amelynek utját csak a fátum tudta ily örvendetesen helyesen megszabni és megoldani.

A főhadnagy belepattantott uj-jaival a levegőbe és meg volt ró-la győződve, hogy most valami na-gyon eredetit és nagyon formásat sikerült mondania.

Jóizü történetek.

Szerlem és házasság.

Egy öreg urról van szó, a ki megkapta az ezüst érdemkeresztet, mert a Vág folyóból kimentett egy embert néhány évvel ezelőtt a maga életének veszélyeztetésével. Büszkén viselte a hőstett emléket a mellén, minden ünnepi alkalomkor feltűzte és mikor látta, hogy az eset elbeszélésével nagy sikereket arat, állandósította keblén a rendjelet, minden nap viselte. Valamelyik öreg barátjának az izlését bántotta ez. Megfogta egyszer az életmentőt:

— Mi az ördögnek viseled mindig ezt a keresztet?

Az öreg felfortyant:

— No hallod! Már ez is szégyen talán!

— Nem, nem, de...

— Semmi de. Ez egy önfeláldozó hőstett emléke. Büszke vagyok rá.

A másik látta, hogy nem lehet beszélni az öreget, hát hagyta. Sőt hozzátette:

— Igazad van. És belátom, hogy neked legkevésbé van jogom téged erről lebeszélni. Mert én is állandóan hordom a testemen legnagyobb önfeláldozó hőstett emléket...

— Úgyan mit?

— A jeggyűrűmet...

Íróemberek beszéltek az Anato-le France új könyvéről, melyben a nagy francia gyönyörű követhetességgel viszi végig azt a régi kedves gondolatát, hogy azok az emberek, akik benne élnek valamely eseményben, azt nem látják. És ez alkalommal szóba került a szempontok kérdése. Hogy mindenki mindent a maga szempontjából néz. Hogy a legszebb

írói sikerek ehez a régi és egyszerű böleséghez fűződnek. Szóval, maga a vita nem volt valami nagyon érdekesítő, de egy jó, e kérdéshez vágó anekdotát vetett föl Francia ötlet s egy képeslap közölte valamikor. A képen látható volt egy nagy fa, a nagy fában egy nagy odu. Az oduban két szerelmes fiatal bagoly esközlődött. Messze valahol az éjszaka sötétjében jött az öreg bagoly hazafelé, cilinderrel a fején, esernyővel a szárnya alatt. A szerelmes bagoly pedig felsikoltott:

— Jaj, édesem, jön a papa! — Hamar gyujtsd meg a lámpát, — mert különben meglát!

A Gyermekszájból című történetekről már régen meg van állapítva, hogy mindig felnőttek esinálják. És még így is száz közül átlag csak kettő jó. Ezt a történetet, akár megtörtént, akár kitalálták, azért közöljük, mert nem a kilencvennyolc közül való.

A hittanórán a tanító azt kérdezi egy kis fiutól:

— Milyen bünt követett el Adám a paradicsomban?

— Evett a tiltott fa gyümölcséből! — felel a gyerek.

— Jól van, fiam. És ki birta rá a bűnre Adámot?

— Éva.

— Hát — javítja ki a tanító — nem éppen Éva, hanem a kigyó. És mozd meg nekem, fiam, hogyan büntette meg az Ur Adámot?

— Az Ur Adámot úgy büntette meg... úgy büntette meg... az azal büntette meg... — dadogott a kislfiu és nem tudott feleletet adni. El is hallgatott.

Ekkor egy kis nyolc éves leányka fölnyújtja az ujját:

— Tanító ur, tanító ur!

A tanító feléje fordul:

— Nos, Erzsike, te thodod! Hát mondd meg te szépen, hogyan büntette meg az Ur az engedetlen Adámot?

A kis leány föl pattant a helyéről:

— Az Ur úgy büntette meg Adámot, — hadarta — hogy Évát feleségül kellett neki venni...

Egy igen feltékeny fogorvoshoz gyakran jött ebédelni a barátja, aki fiatalember, gazdag ember, ismertevü képviselő, — szóval olyanfajta lény, a kitől érdemes féltetni az asszonyt.

A képviselő minden alkalommal, mikor ebédre jött, rózsabokrétát hozott az asszonynak. A fogdoktor ezt sohse nézte jó szemmel. Boszankodott s végül elhatározta, hogy szóvá teszi a dolgot a barátja előtt. Félrehívta egyszer ebéd után:

— Öregem, — mondta neki — ne hozz rózsát a feleségemnek.

A másik nagyot nézett.

— Megbocsáss, de ebben igazán nincs semmi. Ha az ember ebédre jön, illik valami kis virággal kedveskedni a háziasszonynak.

— Nem úgy, — mondja a férj.

— Rózsa, folyton rózsá... Ez olyan szerelmi virág. A rózsá vá-lóságos szerelmi vezeték... úgy vezet a vallomást, mint a drót a villamosságot.

A képviselő meghajolt az érve-lés előtt.

— Jó, — mondta — nem hozok többé rózsát.

Nemsokára aztán ismét megje-lent ebédre. Megint hozott valami csokorfélét. A férj megfogta az előszobában:

— Nos! — kérdezte, — mégis hoztál rózsát!

— Nem. Est hoztam, ni...

És kipakolt a papírosból egy

esomó szép, piros — hónapos-retket.

A férj meg volt elégedve:

— Látod, ez már más. Ez már nem vezeték.

A képviselő mosolygott:

— Ilyenek vagytok ti férfiek. Minden szavatok csupa rövidlítés. Az igazi udvarló mindennel tud udvarolni, ha akar. A vallo-mást ez a esomó retek épp-ugy elvezetheti az asszony szívéhez, mint a rózsá. Sőt jobban. Mert ez — földalatti vezeték...

Egyik vidám piktorunk véletle-nül kissé későn — reggeli hét óra tájban — érkezett haza és ezért a felesége úgy megharagudott rá, hogy három napig egy szót sem szólt hozzá. Hiábavaló volt minden kérés, könyörgés, ígéretés, fenyegetőzés: az asszony makac-némáságán megtört a bűnös férj minden igyekezete.

A negyedik napon délben, a mikor az asszony ismét mint élő szobor ült le az asztalhoz, a férj egyszer csak föluggrott és elkéz-dett a szobában izgatottan keres-gélni. Az összes szekrényekből ki-hányta a ruhákat, kiforgatta a fiókokat és keresett lázasan, ve-rejtekerve. A mikor aztán a háló-szobába rohant és ott az ágyakat kezdte földulni, az asszony to-vább nem állhatta szó nélkül és dühösen rárvált az urára:

— Az Isten szerelméért mit ke-resel!

Ebben a pillanatban a művész nyugodtan visszaült az asztalhoz:

— Semmit! — mondotta méz-édes hangon és kárörvendve neve-tett. — Már megvan! A nyelve-det kerestem...

TESTVÉREK.

EGY fiatal, körülbelül husz éves leány sietett keresztül a fenyők közé rejtett villa felé vezető uton. Az arca ki volt pírulva, a szeme ragyogott, alig tudta leplezni a friss, új boldogságot, ami bő aranyzuhatagban ömlött a lelkére.

A hallgatag, vén fenyők mint-ha megfiatalodtak volna, a páfránylevelek szeliden, meghatottan hajlongtak, a víz muzsikásabban csurrant a kövek között, a régi álmok, a szelid szüzsies, fehér vágyak csattogó szárnyakkal röpkentek föl a lelkéről s diadalmas szárnyveréssel lendültek a lassan zugó fenyők fölé.

Egyszerre az egyik ut keresztelésénél egy férfi toppant a leány elé. A leány meghökken, a szeme tágranyilt, riadtan sóhajtott, majd hirtelen, boldogan fölnevetett s egy picit elfulladva mondta:

— Jaj, Istenem, Bogdány ur! Bogdány a kezét nyújtotta a leány felé s barátságosan kezdte:

— Sietett, látom. Pedig nem jó egy sietni korán reggel. De hát valamikor én is siettem. Mikor az ember fiatal, gyorsabban él. Az én koromban az ember már takarékoskodik a pillanatokkal is. Látja én az ilyen reggeli sétának minden bensőséges szépségét kiélvezem... Számolok azzal, hogy ez a reggel már nem lesz az enyém többé...

A leány arcába nézett s meglepetéssel mondta:

— Mi történt magával? Valami kellemetlen nyugtalanúság önti el az arcát.

Komolyabban, de barátságosan nézett a leány szemébe, amint lassan hozzátette:

— Azt hiszem tudom is az okát, kedves Piroska.

A leány lesütötte a szemét, majd hirtelen felpillantott.

— Igen Bogdány — szólt s boldogan esengett a hangja — maga tudja. Jól sejtette. Csapó megkérte a kezemet. Az ősszel a felesége lesz... Maga tudta meg tőlem ezt legelőször.

A férfi komolyan nézett a leány szemébe.

— Még Matilddal sem beszélt? — kérdezte.

A leány szeme megrebbent.

— Nem — mondta lassan. — Alig tizenöt perce, hogy ez történt. Csapó már tegnap megsugta nekem, hogy mielőtt elutazik, komolyan akar beszélni velem, egyedül. És én úgy intéztem, hogy Matild otthon maradjon. Most azért rohantam úgy, hogy vele közöljem a hírt. Hiszen Matild az én kis anyám, tudja Bogdány. Már tíz éve élünk így egyedül. Tíz éves voltam, mikor elvesztetem az apámat is. Az édes anyámat nem is ismertem. Azóta többször férjhez mehetett volna, de miattam nem ment. Ezelőtt két évvel is biztattam, mikor Pongrác mérnök megkérte, de ő akkor is azt mondta, mint ezelőtt:

— Amig az igazi nem jön el, kicsikém, addig inkább veled maradj. És újra együtt maradtunk. Csapót — amint tudja — egy éve ismerjük. A legkülönösebb a dologban, hogy tegnap estig nem tudtam biztosan, hogy tulajdonképpen melyikünk tetszik neki jobban. Hiszen ő nem beszél sokat, nem udvarolgat. Mindkettőnkkel egyformán udvariasan foglalkozott. Ha nekem hozott virágot, neki is hozott. Általában engem nem tüntetett ki jobban, mint őt. Néha hosszabban, melegebben né-

zett reám, de úgy vettem észre, vagy csak úgy gondoltam, hogy Matildra is hosszabban néz néha... Csak abban voltam bizonyos, hogy boldog ha velünk lehet... Tulajdonképpen csak tegnap este dönt el a sorsom. Az éjszaka már sejtettem, éreztem.

— És Matildnak szólt erről? — kérdezte komolyan Bogdány.

A leány elpirult.

— Nem.

— Miért nem?

A leány nyugtalanul pillantott Bogdány arcára.

— Ezt magam sem tudom... De elhatároztam magamban, hogy amint Csapó komolyan nyilatkozik, azonnal elmondom neki.

Odaértek a villa elé. A leány odafordult Bogdányhoz s mosolygva kérdezte tőle:

— Nem jön be?

— Nem — felelte Bogdány. — Hanem leülök erre a mohos köré s nézem a hangyákat. Nagyon szeretem nézdegélni a hangyákat, bár azt nem tudom megérteni, miért dolgoznak annyit. Menjen be Piroska s beszéljen Matilddal.

Nem akarom zavarni. Ha azonban most, vagy máskor szükségük lenne reám, csak szóljon. Tudja, hogy szeretem magukat.

Mosolygott. A kezét nyújtotta a leány felé.

— Félőráig itt üldögélek, aztán ha úgy akarják, együtt mehetünk reggelizni.

A leány belenézett a Bogdány szemébe, egy kis zavar ült az arcán, szólni is akart valamit, de csak megszorította a Bogdány kezét s belépett a villa kapuján. A nénye mr jött elibe. Az arcán különös meghatottság és öröm hullámozott. Hirtelen átkarolta Piroskát s a szeme tele lett könnyel. Nem tudott szóhoz jutni, csak szorongatta a hugát s annyi szaladt ki a száján mámoros, fájdalmas örömmel:

— Kedves! Kedves!

— Nos? Kis anyuci! — mondogatta neki Piroska. — Hát mi ez?

— Ülünk te itt — szólt Matild s behuzta Piroskát egy vörösrre festett, vadszöllővel befuttatott lugasba.

Leültek. Matild bátrabban mosolygott s a huga kezét a kezében tartva beszélt:

— Nagy dolgot közlök veled kicsikém. Tudod, hogy már harminc éves vagyok s félig-meddig lemondtam arról, hogy férjhez menjek. Pedig sokat szenvedtem ezért, de nem mutattam neked, meg aztán elég boldog is voltam így veled. Hiszen szép éltünk, aztán én neveltelek, mellettem serdültél fel. Én ismerttem meg veled az életet, egy kicsit hát a lelkem a lelkedbe loptam. Mon-

dom beletörődtem már abba, hogy érzés nélkül nem megyek férjhez, amig ezen a nyáron minden megváltozott. Sokat voltunk együtt Csapóval s én megszerettem őt. Persze eltitkoltam az érzéseimet. Az én koromban már félénkebb, bizalmatlanabb, bátortalanabb az ember. Vártam, hogy ő nyilatkozzék, vagy valami jellel tudtomra adja, hogy ő is szeret. Sokszor azt hittem tehozzád vonzódik s megvallom ez fájít is nekem. De ma reggel egész váratlanul, hirtelen reám szakadt a boldogság. Néhány rövid pillanat az egész életemet felforgatta. Alig, hogy ma reggel elmentél, Csapó jött be hozzám. Tudod, hogy ma reggel elutazott, de már tegnap este elbucszott tőlünk, nagyon meglepett hát a látogatása.

— És Csapó? — kérdezte elfulladó hangon Piroska.

Matild rábámult hugára.

— Mit edesem?

Piroska zavarát kinosan palástolva szólt:

— Hogy neked... Hogy nyilatkozott?

Matild boldogan mosolygott.

— Nem nyilatkozott egyenesen. Mindössze néhány pillanattal beszélgettünk, de én éreztem a szavából, a komolyságból, hogy valami jelentősége van a látogatásának, amig végre meghatottan, palástolatlan ünnepiességgel arra kért, hogy a városban meglátogathasson. És én ezt megengedtem. Aztán a kezem megcsókolta és elment. Ez az egész.

Hirtelen ránézett a huga arcára aki sápadt volt s egész testében reszketett. Elkapta a eány kezét — Piroska! — kiáltott reá.

Piroska fölrebbent, mosolyogni próbált.

— Nagyon meglepett... Meghatott... Boldog vagyok — mondta reszkető szavakkal.

A nénye mellé bujt. Felhevülve susogta:

— Te csak husz éves vagy s fogalmad sincs mennyi mindent temet el egy leány, amig harminc éves lesz. Mennyi álmot és vágyat. A szeme megcsillant, amint mondta:

— Most nagyon boldog vagyok. Átölelte hugát és sokáig tartotta az arcához simítva az arcát.

Piroska lassan sirt. Megcsókolta a nénye homlokát és felállt. Kiment Bogdányhoz. A leány elfulladva szólt hozzá:

— Jöjjön innét Bogdány. Menjünk a fák közé, nehogy Matild észrevegyen.

Bogdány komolyan nézte a leány fölzaklatott arcát s könyboruló szemét.

A fák alatt a leány belekapaszkodott a Bogdány karjába s hirtelen föl-sirt.

— Matild szereti Csapót s azt hiszi őt akarja feleségül venni! Aztán zokogva mondta el neki, mi történt.

— Hát mit csináljak én most? — mondta s a szemét tágranyitva szegezte Bogdányra.

Bogdány lassan csóválta a fejét, aztán komolyan, bensőségesen nézett a leány szemébe.

— Tudja, hogy én mindkettőjüket szeretem. Azt is megmondhatom, hogy én ezt előre láttam, de azt hittem Csapó megértette Matilddal, hogy magát szereti. Akármilyen történt, maga nem mondhat le a jogairól. Csapó magát akarja, maga nem tehet erről. Akármilyen fájdalmas is, más megoldás nincs, mint a válóságot közölni Matilddal.

— Én nem bírom! — kiáltott fel Piroska.

Majd összetette a kezét s úgy könyörgött a férfinak.

— Tegye meg maga Bogdány! Magának talán könnyebb.

Bogdány egy darabig a földet nézte, aztán komolyan fölpillantott a leány arcára s csak annyit mondott:

— Jó, megpróbálom.

Bement Matildhoz. Piroska szorongva várta. Félóra múlva visszajött. Piroska leste a szavát. Bogdány fájdalmasan vállat vont.

— Nem mondtam semmit. Anyyira meghatott a szerelme, a rajongása... Ebben a korban ez már veszedelmes.

Fájdalmasan kitorve ismételte meg:

— Én nem mondtam semmit!

Piroska összehuzta a szemöldökét. A fájdalmát elfojtva, lecsitulva mondta:

— Jó. Én tudom már mit csinállok. Még ma írok Csapónak. Csak annyit írok neki, hogy tévedtem, hogy nem szeretem s hogy kerüljön bennünket.

Hirtelen ellágyulva, összeesve, sirva tette hozzá:

— Nem lesz egyikünké sem! Én nem tudnám nézni a Matild vergődését!

Bogdány szóltalanul nyújtotta a kezét Piroskának.

— Ha az édes apjuk lennék, se tudnék segíteni rajtuk.

Piroska összeszedte magát, hazament. Éjszaka megírta Csapónak a levelet. Egész éjjel sirt az ágyában.

Reggel Matild látta az összetört arcát. Megdöbbenve kérdezte:

— Piroska! Mi van veled?

Piroska kitérőleg felelt:

— A fejem fáj.

Matild szorongva kérdezte:

— Dehát miért nem szóltál?

Hirtelen a Piroska szemébe nézett.

— Neked valami bajod van, a mit nem vallasz be nekem?

Piroska fájdalmasan mosolygott.

— Nincs nekem semmi bajom — mondta halkan.

Matild nem szólt, de nyugtalan volt.

Piroska lassan felöltözött, a levelet a táskájába rejtette s délelőtt feladta.

Mikor visszajött, nem tudott uralkodni magán. Matild észrevette.

— Beteg vagy? — kérdezte Piroskát s aggodalommal nézte arcát.

— Igen. Rosszul vagyok — mondta halkan s elfordította arcát.

Két napig feküdt. Harmadnap

(Folyt. a 12. oldalon.)

Vasuti történet.

CSÖPP állomás, kis kert előtte,
A kertben lány... a haja szőke,
S kicsiny kezével bájjal fog át
Sok nagyfejű, szálás friss ibolyát.

Ahogy szeme szemembe villant,
Szíven csókol az ibolya-illat
És mintha sugnák esdő, halk szavak:
Ó szállj te már!... Maradj!... De vártalak!

Egy fütty... szemünk még összevillan...
És nincs tovább... csak álmaimban
Szövkök még olykor rólad szép mesét
Te illatszókot küldő szőkeség.

— RÁSKAI FERENC.

Al Tárbe Szichó.

Irta: Csermely Gyula

AZ héberül van, kérem. Jósze-nak, Johanan fiának, Jeruzsálem lakosának egyik böles tanácsa kezdődik ezekkel a szavakkal. Maga a böles tanács pedig, melyet alkalmasint egyik esélyesap hívének adhatott az erkölcsökben szigorú rabbi, magyarul eképpen hangzik:

— Ne beszéljess gyakran az asszonnyal. A magadéval sem, hát még a társad feleségével! Aki gyakran beszélget az asszonnyal, bajt okoz magának, elhanyagolja az isteni tannal való foglalkozást és végül a gyeheña rabjává válik.

Ezt mondta Jósze, Johanan fia, Jeruzsálem lakosa, aki nős volt-e vagy agglegény, ifjú-e vagy öszbaju, én bizony nem tudom. Mindenesetre kissé hideg, rideg felfogásra vall, amit tanácsolt és igaza volt-e vagy nem volt igaza: döntse el kiki a maga kedve szerint!

Eisenstein Salamon, aki a pozsonyi jesiván a talmudot tanulta, azt mondta nevetve, hogy dehogyan volt igaza...

Ez az Eisenstein Salamon, egy jóképű, jókedvű, huszonegy éves fickó, akinek párnás volt a nyaka és duzzadt volt az ajka, a ghettoiban lakott egy fiatal asszonnyal. Egy fiatal asszonnyal, a kinek öreg volt a férje.

Fiatallakozó, fiatal menyecske és öreg, vénhedt ember: hát helyben is volnánk mi azonnal, úgy hiszem. Iró, költő nélkül is egymásra találunk, már mint a szobaur és a fiatal menyecske.

De hát az volt a baj, hogy Eisenstein Salamon nem egyedül lakott ott annál az asszonnyal. Volt egy lakótársa, korrepetitora volt a lakótársa, aki ugyancsak vigyázott, de nem a szobaasszony, hanem Salamon barátunk szüzi érnéjére.

Felberbaum Izrael volt a lakótársa, egy istenes életű és gyöngemellű bóher (Mózes hitű szofta vagy zsidó teológus, ahogy jobban tetszik), aki, bár reggeltől estéig és késő éjszakáig a talmudot tanulta, félszemmel mindig az ifjura ügyelt.

És okkal is, azt hiszem. Mert Nusswaldné asszonyom, a esinos szobaasszony, ki eselédet nem tartván, maga takarított, sokat fordult meg a lakók szobájában és Eisenstein Salamon ilyen alkalommal nem a tudós könyvbe, hanem — hogy is mondjam kérem — simogató szemmel az asszonykára nézett. Sőt sűrűn szót is váltott és évődött is véle, ha meg is róttá érte szent Felberbaum Izrael.

— Ugyan miért korhol? — kérdezte egy ízben Eisenstein Salamon. — Hol van az megírva, hogy asszonnyal beszélni tiltott dolog volna?

— Hogy hol van az megírva? És ezt te még kérdezed? Szégyelheted magad, te ostoba, tudatlan. Hol a "Pirké uvosz"? Vedd csak le a poleról, ni, ott van a sarokban.

Ez a "Pirké uvosz" a talmud egyik könyve, mely elejétől végig a jó erkölcsre oktat. Eisenstein levette és Felberbaum Izrael nem sokat keresgált. — Ezt olvasd, Salamon, — mondta diadallal és az első szakasz egy versére mutatott.

Eisenstein ráfeküdt a nagyalku könyvre és fennhangon olvasta, amit írva látott. Hogy Johanan fia, az a bizonyos Jósze, úgy véli, találja, hogy asszonnyal

beszélni kockázatos dolog. A sajátjával is, hát még a máséval! Aki sokszor teszi, bajt okoz magának, hanyag lesz, nem tanul és végül a gyeheña lesz az osztályrésze.

— No látod, te tudatlan, hogy jogosan fedtelek. Asszonnyal beszélni csakugyan tilalmas. Rabbi Jósze mondja.

— Felőlem mondhatja, — gondolta Eisenstein. — Azért alkalomadtán majd mégis csak beszéllek én Nusswaldné asszonnyal, aki úgy vélem, nem hiszi, hogy férfival beszélni a kárhozatba vinne. És ebben a dologban az asszony a kompetens és nem a rabbi Jósze.

De fennhangon mást mondott. Megtérést tettett és azt mondta, hogy jól van. Ezután nem teszi. Rá se néz ezentúl Nusswaldné asszonyra, ehelyett azt teszi, hogy elmélkedni fog a Jósze szavai fölött. Böles szó ez, belátja.

Hát csak elmélkedjél, — buzdította társa, aki látván, hogy használt a dörögdelmes intés folytatta ott, ahol abbahagyta. A birtokpert tárgyalta a talmud ama könyve, mely előtte feküdt és az fölötté érdekes.

De addig-addig járt be Nusswaldné asszonyom a lakók szobájába, míg Felberbaum maga is szivdobogást érzett. — Birtokper... birtokper... — gondolta tünődve, — és eltolta magától a nagytestű könyveket — egy asszony bírása fölér egy birtokkal, amely miatt ezelőtt ezernyolcszáz évvel Zikkái és Gámliel ádáz pert folytatott.

Azonban, jöllehet ilyenekre gondolt: Felberbaum barátunk messze volt még attól, hogy a Nusswaldné asszonyhoz való közelebb jutását még csak meg is kísérelje. Nagyon is vallásos volt az istenadta. — A gondolat, ha bünös is, csak gondolat, semmi más, — így beszélt magához, — de a kísérlet a célból, hogy közelebb jussak, már eszelekedet volna. És ha csak csupán szó is, mint rabbi Jósze mondja, már vétek és kárhozat: mennél nagyobb vétek volna egy kísérlet!

És nagyokat sóhajtvá, az eltolt vaskos könyvet ismét maga felé húzta. Folytassuk: mit állít, mit hoz fel Zakkáj, a felperes és mit

mond rá Gámliel, a nagyészü alperes?

Egy májusi délután Nusswaldné bejött a lakók szobájába. Szébb volt, mint valaha; Felberbaum legalább ilyennek találta. Habkönyű otthonka fedte a természet de volt annyi esze, a lenge otthonkának, hogy a szép asszony nyakát fedetlenül hagyta. És az a fedetlen hus olyan féhéren villogott.

— Port járulni jöttem. — mondta Nusswaldné asszonyom — ma van időm böven. Ma nem főztem ebédet mert az uram elutazott és így mosogatnom sem kell. Somorján vásár van, odament az uram és csak éjszakára jön meg.

Eisenstein Salamon a könyveibe mélyedt, (csak tettett a huncfut), de Felberbaum Izrael szinte dülledt szemmel a szép asszonyt bámulta. Szinte elállott — érezte — a lélekzvetétele, olyan kábító volt a lenge otthonkában.

Bódultan bámulta és mikor Nusswaldné végzett és jó napot kívánva, a konyhán túl sötétlő szobájába vonult, még akkor is úgy látta, hogy nem ment el, hogy itt van.

A birtokperrel persze így nem jutott előre. A replikánál tartott, de mit is mondott Zakkáj, az agyafurt felperes? Azt mondta Zakkáj, hogy Nusswaldné szép asszony, a legszebb a világon és az alperes, Gámliel, ezt el és beösmerte.

— Ejh, lázas vagyok, érzem, ma nem bírok tanulni; — mondta Felberbaum Izrael és becsapta a könyvet. — Elmegyek sétálni. És észre sem véve, hogy Eisenstein Salamon is itt van a világon, mint akit kergetnek, elszaladt elrohant.

Eisenstein Salamon most föl pattant, felugrott és feszülten figyelte, hogy melyik ajtó nyílik? A tornácra menő-e vagy tulnan az a másik?

A tornácra menőnek hallotta hallotta nyílását és erre, nem sokat habozva, maga a másiknak nyomta meg kilincsét. Felhomály fogadta és orgonailat és egy asszonyi kébelnek fojtott pihegése...

Felberbaum Izrael a hegyekben bolyongott, mint Jefté bíró lánya és Nusswaldnéra gondolt, az ingerlő asszonyra. A vére is

forrt és a foga is vacogott: melege is volt és fázott egyidőben. Mit csináljon, mit? Beszéljen vele és kísértse, csábítsa? Már aki csak beszél és csak a társalgás kedvéért, — mondja rabbi Jósze, — az a gyeheñára ért meg; hát még, aki beszél, hogy kísértsen csábítson? Vagy kárhozat ide és gyeheña oda: engedjen a vérenek és lesz, ami lesz, az ura úgy sines otthon, — és menjen most haza, hogy szerencsét próbáljon!

Menjen most haza?... ennél a kérdésnél Felberbaum hirtelen a fejéhez kapott. — Halljad Izrael! — így nyögött kinjában, — mit tettem, mit tettem? Eisenstein otthon van, az asszony is otthon van... és ötödfél órája hogy magukra maradtak!

Rohant, mint az árviz. Alkonyodott már és legfőbb ideje volt, hogy a templomba menjen, estéli imádságra, de templomot, papot, mindent elfelejtett és csak kettőre gondolt: Nusswaldné asszonyra és az Eisenstein fiura. És a lelke is reszketett, a kettőre gondolván.

Mikor benyitott a kicsi, már homályos szobába, az Eisenstein fiut a könyvekkel megrakott asztal mellett ülve és dudolva találta. Jókedvűnek látszott a huncfut pernahajder.

— Mit csináltál eddig? — kérdezte lihegő beszéddel Felberbaum Izrael.

— Micsoda kérdés, hogy eddig mit csináltam? Tanltam.

— Mit tanultál? Halljam!

— Egy homályos tételnek az értelmét kutattam.

— Igaz ez, Salamon?

— Igaz. Azóta, hogy elment, rabbi Jósze szava fölött elmélkedtem.

— Nem hazudsz, Salamon?

— Nem... És szemtelen pofával, mint a jóllakott róka, ki finom tyukhust evett, a rövidke "nem" után még ezeket mondta:

— Mondom, elmélkedtem Jósze szavai fölött és végre úgy találtam, hogy rabbi Jósze tilalma: asszonnyal beszélni csak a férfjekre tartozik.

— A nőtlenekre nem? — kérdezte Felberbaum Izrael, ki gonosz dolgokat sejtett.

— Persze, hogy nem. Azt mondta Jósze: ne beszéljess gyakran az asszonnyal. A magadéval sem, hát még a társadéval. Nos, ez a három szó: a "magadéval sem", világosan azt mondja, hogy az egész tilalom csak a nőnek van asszonya, nemde? A nőtlen, az más, az tehet, amit akar... És ismét csak vigyorgott szemtelen pofával, mint a jóllakott róka, ki finom tyukhust evett.

— Te seerec, te mámszir... (te szörnyeteg, te fattyu) — hördült föl Felberbaum, ki most már mindent tudott és pofozni kezdte a vigyorgó Eisensteint. Pofozta, öklözte, rugta és karmolta és a földre is teperte, holott különben gyöngye volt és vézna, horpadt mellű.

Mikor lihegve végzett, a nagyfoku feszültség, mely e kitérést okozta, lassan oszladozott. Az ablakhoz ment, ahol zakatoló szível és még remegve bár az átélt izgalomtól, de mégis csak észre tért.

— Ugy kell nekem, ugy kell... Márha számár voltam, — gondolta magában. — Al tárbe szichó... rabbi Jósze tételét én is úgy magyarázhattam volna, mint ez a gazfickó Eisenstein!

Titokzatos.

ITOKZATOS, csodás tengerfenékre

4 Gyakorta vitt a gyermekképelet...

Buvárnak lenni — így gondoltam egykor —

Mesékbe illő boldogság lehet.

Mélységbe szállani, le a fűvényre,

Hol tompán zug a hullám-áradat,

Ahol az égbogas polip-kar alján

Korallok testén — fájdalom fakad.

Vágyam elhalt — mint annyi — észrevétlen...

De most nagyobb, új erőre kapott,

Hogy a bánat borongó fátyolában

Látalak, hogy nincsen vig, csak gyásznapod.

Hogy nincs vigaszszóm szived sebére,

Mert nem tudom, hogy mi ütötte rajt...

A gyermekevek vágya, im, fölébredt,

S ismerni bánatod, szivedbe hajt.

RÁSKAI FERENC.

Családi tanács.

Irta: Lőrinczy György.

KINOS esőnd követte a Mrs. Georgnie szavait. Mikor a hosszú angol kisasszony elhallgatott, a bájos kis vádlott tiszta, megriadt özszemével nyugtalanul végig siklott a komor családi tanácson. A Klementine tante hideg, szurós, fürkésző tekintete zavarta meg legjobban s végre is kitört belőle a sokféle elfojtott érzés, a sirás, a bosszankodás és a nevetés. együtt.

— Dehát, utóvégre is mit akarnak velem? — pattogott. — Ugy néznek rám, mintha gonoszító fölött ülnének törvényt! Hát magukat talán sohasem esőkolta meg senkisémmel? No, ha nem akkor ezzel ugyan csak nincs mit dicsőkedniük; annyit mondhatok! Jól van, Csukjanak be. Vagy hureoljanak vérpadra. Azért is! Igen, Ferdinánd bácsi háromszor, Miklós bácsi ötször, és Gábor... igen, Gábor tiszter esőkolta meg... tiszter...

Durcásan elfordult a tanácsülő atyafiaktól, azoknak a képehez, akik a falról, úgy látszik, mosolyogva néztek rá le. Nagyon bájos volt a kis Malvin. S haragos kifakadása ugyan lázadásnak látszott a család ugynevezett nagy és szent hagyományai ellen, mégis vegyes hatást tett. A vérpad szóra még a Szidi mama szögletes arca is mosolygásra rándult, mialatt affektált hanyagsággal, melyet Grácban egy pensionált vezérőrnagy feleségétől lesett el, a lorgnettejét billegtetve. A hölgyek általában kedvetlenül vonogatták a vállukat, a férfiak inkább a padlót vizsgálták s Béltek Miklós, a szép vádlott apai unokabátyja, úgy tett, mintha a foga fájna s az arcát a tenyerébe szoritotta. Azonban volt taképp titokban jóízű nevetés a markába. Általában az ősi Tardonay famíliát az ezer esztendő nagyon megviselte; markáns egyéniség kevés akadt benne. Legnagyobb részén meg látszott Páris, Wien, Berlin, Grác hatása és persze, némileg a közös hadseregé is. Kutya-bagos legkevésbé. A primae occupationis jogán jóformán már csak Tardonay Ákos turta a kelevézzel szerzett tardonai ugart. Ami meg is látszott rajta, mert a kis Béltek Malvin pikáns vallomásra hangosan fölkiacagott.

— Nagyszerű! Ennivaló gyerekek! — kiáltott elragadtatva. — Ha legényember volnék, rögtön elvinném!

Klementine tante, aki a tanácsban az elnök jogait magának vindikálta, összeráncolta a szemöldökét:

— Még csak ez hiányzott, — szólt fehéren. — Hogy helyeseljék ezt a hallatlan botrányt. Valóban, mély fájdalom fog el, mikor látom, milyen szemmel nézik Béltek III-ik Barnabás egyetlen utódjának azt a méltatlan magatartását, amivel úgy megtépi a család nimbuszát.

Büszkén, szinte főnhéjazóan jártatta körül szurós tekintetét, lesve a hatást, amit a Kemény szavak tesznek. Előbb esőndes suttogás futott végig a

társaságon, majd a szóváltás, a vita mind hangosabbá lett és végre is lármás zürzavarba oltadt. Az ezerezes Tardonay-család tagjai egymást hecceltek belé az izgalomba. Egyik sem akart a másikkal kevésbé büszkének és rá tartónak látszani. A fölkiáltások mindinkább indulatosabbá lettek.

— Igazán borzasztó! Igazán türehtelen!

— Javítóintézetbe való az ilyen leány!

— Igen, zárdába kell adni! A legszigorubb fegyelem alá!

Tardonay Ákosné, aki mindig más nézetet volt, mint az ura, gunyos szemrehányással fordult Klára néni felé:

— Na, gyönyörűen fölneveltetek ezt a gyereket! Szegény anyja! Ha tudná!

Klára néni ugyanis a Malvin nevelőanyja volt, az édesanyja huga, névszerint Tardonay Klára. Még mindig szép leány, noha állítólag már a negyven felé közeledett. A kemény támadásra elsápadt.

— Mit tudna? Fialat, szép és — temperamentumos, ennyi az egész. Bizonyosan többet ér száz szelid képmutatónál!

Össze-vissza így feleltek, kiabáltak egymásnak és pedig meglehetősen rakoncátlan gesztusok kíséretében, melyek idegessé tették Klementine tantét. Reszketett az ujjai, amint a csengőt szorongatta. Tardonay Ákos halkan füttyörészett. Málnássy Mátyás ur, a család Matyi bácsija, a hintaszéken ringatózott és óvatosan hallgatott. Ő látszott a társaságban az egyetlennek, aki a nagy zürzavarban, a családi büszkeség indulatos kitérésai között is meg tudta őrizni a bíró objektív nyugalmát, azért Klementine tante őt hívta segítségül.

— És maga, Matyi bácsi, újra megeredtek a közbeszólások:

— Nem érdemli, hogy törődjünk vele.

— Zárdába kell adni!

— Ej, mit! Javítóintézetbe!

De Klementine tante megint megrázta a csenget.

— Nem hagyhatom rosszaló megjegyzés nélkül a Klára huzmag sem ütközik? Igazán esődálatos!

Mátyás ur szeliden elmosolyodott.

— De hiszen ebben a zárdában a Lehel kürtjét se hallanák meg, kedves hugom. Talán, ha egy kis esőnd volna...

— Persze, persze...

És Klementine tante határozottan, sőt energikusan rázta meg a csengőt, mialatt követelő, tekintélyes pillantásával sorba vette a zsibongó tanács tagjait, szinte egyenként.

— Kérlek... De kérlek... Egy kis esőndet...

Nagyon lassan ment a dolog, de a zürzavar apránként halk suttogásba fordult, ami az asszonyi nagy nyelvzivatark csillapulásának legbiztosabb jele. Klementine tante elérkezettnek látta a döntő pillanatot. Ridegen, szigoruan beszélt:

— Nos, tehát, a tisztelt családi tanács már ismeri a kellemetlen ügyet s azt hiszem, mindenekelőtt a Béltek Malvin kisasszony neveltetésének jövő irányára nézve kellene határoznia...

Még be sem végezte, mikor gom gondatlanságát. Ő nemcsak a Malvinhoz való közeli rokonságánál, de koránál fogva is...

Klára néni epésen fölfortyant:

— Koromnál fogva?... — álmélkodott. — Tizenöt évvel vagyok fiatalabb Klementine tanténál...

— Nem ide tartozik, — szakította félbe Klementine tante szuverén hangon a pikáns leleplezést. — Sőt rosszalnom kell a Veér Miklós és Tardonay Ferdinánd urak gyerekes meggondolatlanságát is. A mi pedig a Teöres Gábor dolgát illeti...

— Hallatlan! Botrány! — kiabáltak közbe.

— Tiszter esőkolta meg! — susogta fönhangon Tardonay Ákosné és szavaiból kiértett az az irigység, amit a titkos sóvárgás szít.

— Tiszter! Hallatlan! Gyálázat! — visszhangzott köröskörül.

A közhangulat határozottan a kis Malvin ellen fordult. A negyven éves Veér Miklós és a még öregebb Tardonay Ferdinánd esőkjai háttérbe szorultak. De a Teöres Gáboréit nem tudták megbocsátani. — Teöres Gábor ugyanis fogalmazógyakornok a belügyben és nagyon esinos kölyök.

— Tisztef esőkolta meg! — sipogta Szidi mama, amire egyszerre mindenki elhallgatott. S a néma esőndbe egykedvűen, mintha hangosan gondolkoznék, lassan dörmögte Málnássy Mátyás ur:

— A számár! Tiszter! En százszor esőkoltam volna meg!

Mindenki elképedt. Klementine tantanak a torkán akadt a szó. Ellenben hátul, a Mrs. Georgine környezetében, félénk kezeeskék tapsa hangzott. Majd a Malvinka szepeső szava:

— Köszönöm, kedves Matyi bácsi! Köszönöm!

Klementine tante lesújtó tekintettel mérte végig a társaság egymásra nézést, kétkezően és bizonytalanul, s némileg batortalanul mosolyogva. Klementine tantéban forrott a düh. Epés gunnyal fordult Mátyás ur felé.

— Ah! Igazán esődálatosan finom életelvek!

Mátyás ur megsimította derek bajuszát.

— Lehet, hugom, — szólt esőndesen. — Csakugyan azt tartom, hogy a esők az ifjuság legkedvesebb, a boldogság legédesebb akkordja. Irigylésre méltó, de büntetésre nem...

Szidi mama fölfortyant.

— Akkor hát bocsásunk meg mindent, mindenkinek.

— Persze, — bólintott Mátyás ur. — A fiatalnak azért, mert mi is olyanok voltunk... akkor. Az öregnek, mert még magunk se tudjuk, milyenek leszünk... akkor.

— S a többinek!

Mátyás ur mosolyogva legyintett a kezével.

— A többinek! Mert, valljuk meg, tisztelt családi tanács, hogy egyikünk se jobb a Deákné vásznánál...

S a tisztelt családi tanács derűsen összemosolygott. És senki se merte megkérdezni, hogy milyen — a Deákné vászna. És Mrs. Georgine könnyes szemmel nézett Malvinkára, mintha bocsánatot kérne tőle, amiért szóba merte hozni azokat a bizonyos akkordokat a családi tanács előtt.

Ha éltem...

HA éltem mégis elmul, oly sokáig
Legyőzve kint és szenvedéseket,
Hogy szép szemednek, mely most rám nevet
Kihunyni látom égető sugarit:

Ha szinarany hajad ezüstre válik,
S virágnak már örülnöd nem lehet,
S jakóra vál ez arc, mely szívemet
Most elcsitítja, ha zokogni vágyik:

Erőt majd akkor ad neki szerelmem,
Hogy számon kérjen, mit tőled kapott,
Sok szörnyű évet, órát és napot!

S ha aggkorod talán ezt tiltja tennem,
Irtad, tudom, mit eddig nem adott,
— Elkészve bár — sebére sóhajod!

EGY ÉV ÁLMA

ELBESZÉLÉS.

GILBERT Daventry rövidre fogta a lova kantárszárát s körülnézett a tájon. Azután kivette az óráját a zsebéből.

— Hét óra — mormogta. — Hol az ördögbe is vagyok én! — Eltévedtem a saját földemem. Ez a köd teszi bizonytalannal.

A vigasztalan, moesaras vidéken csak egyetlen világos pont lát szott, az is olyan halvány volt a vizgőzökkel telt légtérben, mint egy szentjánosbogárka.

A fiatal ember arca kiderült.

— Ah, hisz ez a Moesár-tanya — mondta önmagának. — Most már körülbelül tudom, merre kell mennem. De alaposan átáztam és azért benézek az öreg Jameshez, hátha van tűz a kémencéjében, a hol megszárihatom a ruháimat.

Még néhány pernyi lovaglás s ott volt a kapu előtt s mint-hogy azt nyitva találta, — belépett. Az udvarban egy üveggházat is látott, amit még eddig nem ismert.

— Milyen ekstravagáns lett az öreg — gondolta.

Lassan benyitotta a lakóház üvegajtóját s csaknem felkiáltott a meglepetéstől: benn a szobában az öreg James helyett egy viruló arcú, estélyi ruhába öltözött ifjú hölgygel találta magát szemben.

Zavartan emelte meg kalapját.

— Kérem, ne ijedjen meg, — mondta — nem vagyok utonálló. Daventry Gilbert vagyok, és el-tévesztettem az utat a moesáron. Azért jöttem ide, hogy egy fél-órát pihenjek. Fogalmam se volt róla, hogy a tanya ki van adva.

— Kérem, jöjjön beljebb — válaszolt az ifjú nő minden-zavar nélkül. — Itt a tűznél megszárihatja ruháit.

A fiatal ember szó nélkül foglalt helyet az egyik mélyülésű karosszékekben. A tűz vigan lobogott és lángjai bevilágították az alacsony, de tágas szobát, a színes, keleti szőnyegeket, könyvszekrényeket és majolika virágvázákat.

Gilbert esodálkozva kérdezte önmagától: vajjon ki lehet ez a bájos teremtes?

Előbb az ifjú nő törte meg a csendet.

— Kérem, ha nem siet nagyon, ossza meg velem az ebédemet. Az alatt a lova is kipihenheti magát — mondta kedvesen.

— Nagyon köszönöm a sziveségét!

Ebéd alatt eleinte közömbös tárgyakkal folyt a beszéd, de az ifjú ember, mikor a fehérre meszelt fal képein jártatta végig a tekintetét, egyszerre így szólt:

— Ön kétségkívül művész?

— Szeretek festeni — de még nem vagyok művész.

— Mit fest?

— Mindenfélét. Teljesen a hangulatától függ. Ha nyugodt vagyok, úgy csendéleteket, virágokat vetek vászonra, ha szomorúnak vagy nervózusnak érzem magamat, akkor háborgó tengereket, izzó naplementéket festek. Az otthonosság érzete állatfestésre inspirál, — a karrikaturák pedig gu nyoros hangulatoknak az eredményei.

E percben nyolcat ütött az óra. Az ifjú nő arcát előntötte a vér s hirtelen bort öntve a poharába, fölemelkedett a helyéről:

— Vive l'Empereur! — mondta ragyogó szemekkel.

Gilbert kíváncsian nézte.

— Szeretné tudni, ki vagyok?

— kérdezte a nő mosolyogva.

— Megboesátható gyengeség nálam, — felelt a férfi.

De az ifjú nő nem szólt semmit. Később pedig behívta a mellékszobába kávézni, s ő maga kis idő múlva a zongorához ült, hogy valami bájos francia dalt énekeljen.

— Énekeljen még! — kérte Gilbert, mikor elhallgatott.

De ő megrázta a fejét.

— Nem tudok többet. Csak ezt jegyeztem meg magamnak, hogy... hogy... ébren tartsa az emlékezetemet. Mert tudniá kell, hogy én félig-meddig francia vagyok.

Az egész arekifejezése megváltozott s nagy, ábrándos szemmel szomoruan tekintettek a tűzbe.

— Mióta lakik itt? — kérdezte Gilbert.

— Hat hónapja.

— Egyedül?

Igent intett fejével.

— Nem nagyon unalmas ez?

— Nem. Itt van a kert, a kutyám, van egy lovam is, aztán a könyveim — nem is említve a festészetet...

Felbeszakitotta önmagát, majd újra kezdte:

— Kérem, ne vallasson. Annyit mondhatok csak, hogy néha egy-két hétre itthagynom ezt a helyet s elmegyek Londonba, vagy Párisba, hogy a pókhálót lesimítsam a lelkemről. De máskülönben többre becsülöm a magányt, mint a társaságot.

— Isteni rejtély, — mondta Gilbert s gyönyörködve nézett reá. Az asszony halkán fölnevetett s az órára tekintett. Gilbert megértette a célzást s távozni készült.

— Köszönöm kegyednek ezt a pompás estét, — mondta, mikor meghajolt az ifjú nő előtt. Azután hozzátette:

— Nem mondaná meg a nevét?

Az ifjú nő mosolygott.

— Az én nevem Rejtély, — mondta.

— Olyan ez az egész dolog, mint egy tündérmese. Egy elátkozott várkastély és egy gyönyörű hereegnő története.

A szemük egy pillantásban találkoztak. S a leány szólt gyorsan:

— Isten vele!

— Nem "Isten vele!", — javította ki a férfi — hanem a "viszontlátásra". Mert, ugy-e, szabad lesz visszajönnöm?

— Jobb, ha nem teszi, — volt a válasz s ezzel elváltak.

II.

Gilbert tudakozódásai nem sok eredményre vezettek. Csak annyit sikerült megtudnia, hogy a Moesár tanyát egy év előtt vette ki egy idegen nagyúr s hogy jelentékeny változásokat csinált a kis házon, ősszel pedig ide költözött a mostani lakó, a tanyabeli ifjú hölgy, idegen nyelvű eselőségével.

Két nap mulgoltva Gilbert újra a tanyához lovagolt.

— Ó nagysága nem fogad — szölt a szobaleány.

— Vigye be a kártyámat — mondta Gilbert türelmetlenül s egy aranyat adott neki.

— Ó nagysága nincs itthon.

E percben kutyaugatás és lödöbögés jelezte az urnó érkezését. Mosolyogva ugrott le nyergéből.

— Most már nem tagadhatom el magamat — mondta — csak éppen ruhát váltok. Addig itt hagyom magának Pieklest, a kutyámat. Menjen be a házba.

A tea mellett később kedves, intim, barátságos beszélgetés fejlődött ki közöttük.

— Ismer valakit a szomszédaink közül? — kérdezte a férfi.

— Tudja, hogy nem szeretem a társaságot.

— De hiszen csak nem temeti el magát egészen! Micsoda büncz!

— Én azt tartom, hogy mindenki boldogabb lenne, ha magára hagynák. Azután — én olyan öreg vagyok! Huszonhat évemmel annyit láttam már! Én úgy megvetem a világot. Maga most bizonyosan azt gondolja: örült aszszony ez!

— Nem. Csak sajnálom magát azért a percért, mikor belátja tévedését és megsiratja elpazarolt ifjúságát. Mert föl kell ébrednie ebből a képzelt nyugalomból, gyermek! És akkor az Isten legyen vele!

— Milyen komolyan mondja ezt! És miért nevez gyermeknek? — Mert dacára furesa filozófiájának és szomorú szemének, kegyed nem egyéb nagy, bohó gyermeknél!

— Huszonhatéves vagyok, kérem.

— Az nem határoz. És most "a viszontlátásra." Ugy-e, nem tagadtatja el magát, ha újra jövök?

— Kellene, de — nem fogom tenni.

— Most még egy kérést. Ne hívjon "Daventry"-nek.

— Jé. "Pajtás"-nak fogom hívni. Jó éjszakát, pajtás.

— Jó éjszakát — királynő.

III.

Lassankint elmúlt a tavasz, a nyár, s az ősznek hervadása ütötte meg a buja növényzetet. A milliomos, a politikában vezérszerpet vívó Daventry Gilbert csaknem az egész időt a falusi birtokán töltötte, az idegen nő szomszédságában.

Hosszu sétákat, lovaglásokat tettek együtt és este aztán együtt maradtak 8-ig, 9-ig. Szerették ezt az életet s egyiknek se volt ereje, hogy szakítson vele.

Egy napon pár sorból álló levelet kapott Gilbert.

— Jöjjön át ebédre. Szükségem van önre.

"Királynő."

Ez állt a levélben s a fiatal ember nyugtalanul sietett a tanya felé.

— Mi baj van? — kérdezte, a mikor oda-ért.

— Most még nem mondom meg. Egy félóráig még hagyja meg a nyugalomamat.

Ebédnél vidám volt és szellemes. A szeme csillogott és mosolygott a szája. De mikor az óra ütni kezdte a nyolcat, felállt helyéről, eltorzult az arca, s a kezében tartott poharat magasra emelve, felkiáltott:

— Vive l'Empereur!

Kiitta a bort egy csöppig, aztán a földhöz vágta a poharat és türelmetlen mozdulattal hagyta ott az asztalt.

— Jöjjön, — mondta parancsolóan, Gilbert felé fordulva.

Két darab fát tett a tűzre s amikor leültek egy-egy karosszékre, halkán beszélni kezdett:

— Gyermekéveimet egy régi lombardiai kastélyban töltöttem. Az atyám ir volt, az anyám francia táncosnő. Tíz éves koromra mindketten árván hagytak. Az atyám rokonai soha sem boesázták meg a házasságát s rólam sem akartak tudni, így kerültem egy francia doktor házához, könyörületességből. Onnan zárdába küldtek, ahol hét elég boldog esztendő töltöttem.

Az orvos Párisba ment lakni s a hét év elteltével magához vett. Ott ismerkedtem meg egy szép lovasistával, aki gyakran kijött a külvárosi lakásba. Csakhamar meg szerettük egymást, s gyámalyám beleegyezését adta a frigyünkhöz. Férjem vagyonos ember volt s az első idők azzal teltek el, hogy a kontinens nagyobb városait látogattuk sorra. Ez az idő volt a legboldogabb életemben. Mindaz, amit a szerelem és a pénz megadhat, osztályrészemül jutott, s az egész mámoros álomnak látszik most, amelyből szükségképp föl kellett ébrednem...

Elfelddte az arcát kezével.

— Három hónap telt így el — folytatta aztán — s ekkor néhány uriember kereste fel férjemet s hosszú, titkos értekezést tartottak vele. Mikor elmentek, azt mondta a férjem, hogy most már meg kell tudnom, hogy ő nem egyszerű lovasistát, hanem a trónörökösét egy távoli országnak, s mivel inkognitó utazott, csak most értesült atyja hirtelen haláláról. És így vissza kell térnie honába. Én csak morgantikus felesége vagyok —

(Folyt. a 14. oldalon.)

A SZABADSÁG ENGRAVING OSZTÁLYA

fényképek és rajzok után, a legolcsóbb áron készítenek
cukorokat. Rendeléseket a szerkesztőség címén kérünk.

PÁRIS

ELBESZÉLÉS.

UDVARDI doktor hazáért, az előszobában letette a kabátját, azután benyitott a lányok szobájába. A szeme csillogott és az ajka körül egy nagy öröm mosolygása bujkált.

A szobában ott volt mindakét lány. Olga a zongoránál ült. Nelli a diványon feküdt és olvasott. A mikor az apjuk bejött, mindakettlen fölkeltek, odamentek hozzá és megcsókolták. Azután mindakettlen visszaültek a helyükre.

— Hát tudjátok-e mi az ujság? — kérdezte Udvardi mosolyogva. Olga visszafordult a zongorától. Nelli visszafordult a diványról.

— Az az újság, — mondta Udvardi lassan, tagoltan és mosolyogva, — az az ujság... az az ujság... hogy... hogy jövő héten megyünk Párisba...

Olga hirtelen robajjal fölpatlant a zongorától, Nelli suhogva fölpatlant a divánról. Egy ugrással ott voltak az apjuknál.

— Igazán, papa? — kérdezte Olga lihegve.

— Komolyan, papa? — kérdezte Nelli visszafójtott télekezettel.

— Igazán! Komolyan! — felelte Udvardi. — A kórházzal nincs dolgom öt hétig, a praksist pedig majd ellátják; — megyünk három hétre Párisba, visszajövet pár napra az olasz tavakhoz, azután egy hétre Gertrud németekhez Frohdorfba.

A két lány tombolt és tapsolt az örömtől. Olgának könnyes lett a szeme. Nelli táncolni kezdett, azután mindakettlen az apjuk nyakába estek, esőközpárral borították el és táncolni kezdtek vele az asztal körül. Az apjuk nevetve és boldogan védekezett...

Egy hét múlva utra keltek. Münchenben megálltak egy napra; onnan egyenes uton utaztak tovább Párisba. Reggel hét órakor érkeztek meg. A két leány egész éjjel nem tudott aludni és mihelyt hajnalodott, odaálltak a hálókoesi ablakába és nézték a tájat. Amikor a vonat berobogott a pályaudvarra, már egy órája felöltözködve állottak a folyosón és nem tudtak szólni izgatottságukban.

Leszálltak és elmentek a vámvizsgálathoz. A két lány az apja háta mögött állott; szomjas, nagy szemmel nézegettek körül és amikor az apjuk odafordult hozzájuk és megkérdezte, hogy mit szólnak hát az egészhez, nem tudtak egyébbel válaszolni, mint egy sóhajtással, az elragadtatásnak egy szótlan kézmozdulatával. El voltak ragadtatva mindentől: a hordártól, a vámöröktől, a kocsisoktól, akiknek a lakkeilindereit kifelé nézegetve megpillantották, amint-hogy már az uton el voltak ragadtatva a francia kalauztól és a francia vámhivatalnokoktól.

Kocsiba ültek. Kődös reggel volt. Páris a legszürkébb ábrázattal fogadta őket de ők el voltak ragadtatva tőle. Az apjuk mindig mondta, milyen tájékon viszi őket a kocsi, de ők nem hallgattak rá. Olga behunyta a szemét és megindultan és áhitatosan suttozta:

— La ville lumière... A világosság városa...

Nelli idegesen és borzongva forgatta a fejét és folyton beszélt:

— Nézd papa... Az a lány, egy kis munkáslány... Milyen csinos, milyen graciózus... Ujságot olvas munkába menet... És

a munkások... Mind ujságot olvasnak még az utcán is...

Az apjuk elhallgatott. rájuk hagyta: hadd öntsék ki a szívüket. Csak akkor szólalt meg, amikor a hotel felé közeledtek:

— Mindjárt ott vagyunk a szállodában.

Olga ekkor nedves szemmel odafordult az apjához és megfogta a kezét.

— Köszönöm, édes papám, — mondta, — hogy elhoztál. Azt hittem, hogy soha nem jutok el ide.

— Hiszen megígértem hogy elhozlak benneteket.

Ekkor Nelli is megfogta az apja kezét.

— Igen, papa, — mondta, — de mi mégsem mertük remélni. Azt hittük, nem jöhetsz el a kórházból. De most olyan boldogok vagyunk...

Kiszálltak. A két leány alig akart a szobájába fölmenni, rögtön neki akartak vágni a városnak. Az apjuk alig tudta rábeszélni őket, hogy öltözzenek át.

Az első utjuk a nagy boulevardra volt. A két leány visszafójtott lélekzettel nézte az óriási forgalomnak azt a hatalmas folyamát, amely elzúgott előttük. Azután elmentek a Concorde-térre, azután a Louvre-ba. A lányok itt az előre elkészített programjuk szerint csak egypár kiválasztott dolgot akartak az első napon jól megnézni: a miloi Vénuszt, a Giocondát egyébként csak átsétáltak a termeken. Amikor déltájban újra kint voltak az utcán, káapultak voltak a gyönyörűségtől.

— Ville lumière, — mondta Nelli halkán.

Olga egy másik francia mondatot eitált:

— La France marche à la tête de la civilisation... Franciaország halad a civilizáció élén.

Az apjuk mosolyogva fogta karon őket.

— Most pedig megmutatom nektek, — mondta, — az elegáns Páris.

Elmentek előbb a rue de l'Opéra-ba, azután a rue Royale-ba és a rue de la Paix-ba. Ezek az utcák tele voltak a tavaszi Páris csillogó, suhogó, elegáns déli forgalmával. Az üzletek előtt automobílok és hintók állottak meg, a hintókból asszonyok szállottak ki.

— Szent Isten, — mondta Nelli megdermedve, — nézd ezt...

Egy karesú asszony szállott ki egy automobilból, átment a gyalogjárón és belépett egy üzletbe: azt mutatta Olgának. De Olga nem figyelt rá. Pár lépéssel előtűk a kirakatnál megállott őt másodperere egy asszony: azt nézte. Amikor az asszony sarkon fordult és beleült a kocsijába, akkor elragadtatva bámult utána.

— Én soha nem láttam még ilyen elegáns és szép asszonyt, — mondta. — Hogy volt ez öltözködve. Ami művészet és grácia van.....

— A másikat láttad volna, — szolt közbe Nelli.

Ekkor egy új asszony akadt elébük és ekkor mindakettlen ezt bámulták meg. Az apjuk mosolyogva gyönyörködött az álmélkodásukban.

Egy óra tájban hazamentek ebédelni. A lányok el voltak ragadtatva a hoteltől, az ételektől, a pincérek kedvességétől.

— Szent Isten, — mondta Nelli, — ha valakinek módjában van,

hogy itt éljen, hogy élhet az másutt!

Olga nem szolt, csak lemondóan intett egyet. Délután az apjuk lefeküdt aludni, ők az ablakból nézegették az utcát, estefelé színházba készültek.

— Lányok, — mondta az apjuk, — jól felöltöztetek.

— Papa, — felelte Olga, — nekem olyan mindegy, hogy milyen ruha van rajtam, ha csak a Comédie Française nézőterén lehetek. A kazatra is elmennék.

Elmentek a színházba; a lányok el voltak ragadtatva az előadástól és figyelmesen nézegettek a nézőterén lévő asszonyok ruháit. Másnap este újra színházba mentek; és délután a két lány összeveszett azon, melyik ruhájukat vegyék föl. Udvardi doktor közbelépett.

— Hiszen olyan mindegy, — mondta, — hogy mi van rajtatok.

— Dehogyan mindegy, — felelte Nelli.

— Tudod, papa, — mondta Olga, — a dolog úgy áll, hogy mi pontosan egy évvel járunk a párisi divat mögött. A mi legújabb ruhánk tehát itt: tavalyi divat. És minthogy nincs nevétségesebb, mint az éppen most elmúlt divat, én azt akarom, hogy ne a legújabb ruhánkat vegyék föl, hanem egy régebit. Akkor legalább azt látják, hogy idegenek vagyunk...

— De ez nevétségesebb, — szolt közbe Nelli. — A régebbi ruhánk olyan izetlen és formátlan a pá-

risiakhoz képest, — felelte Olga.

Nagynehezen megegyeztek mégis és elmentek otthonról. Ettől fogva azonban nem nagyon vágyódtak színházba; nem szerettek a közös vacsoránál sem megjelenni, rávetették magukat a muzeumokra és egész nap képekről és szobrokról beszélgettek. Az ötödik napon az apjuk elment egy kórházat megnézni, ők pedig maguk indultak el egy muzeumba. Az apjuk féltette őket egyedül; amikor dében újra találkoztak, Olga diadalmasan mondta:

— Látod, odataláltunk. És nem esett semmi bajunk.

— Ránk se nézett senki, — mondta Nelli.

A következő napokban kirándulásokat tettek a környékre, azután megint párisi látványok kerültek szóra. És ekkor egy napon megtörtént a következő csoda.

Udvardi doktor reggel nyolc órakor átkiáltott a lányoknak:

— Lányok, fölkelni! Nyolc óra! A lányok szobájában hallgattak volt egy ideig, azután Olga habozva és halkán szolt vissza:

— Papa... én olyan fáradt vagyok... hadd aludjam még egy kicsit...

— Én is, — mondta Nelli.

— De akkor nem nézhetitek meg jól a Cluny-muzeumot, — kiáltotta át Udvardi doktor. — Csak talpra. Ki az ágyból.

— Hát nem nézzük meg jól! — felelte Nelli.

— Papa, hadd aludjunk még egy kicsit, — mondta könyörgőve Olga.

A dolognak az lett a vége, hogy az apjuk nélkül ment el és a lányok ezen a napon délig heverésztek az ágyban. Az apjuk az

(Folyt. a 13. oldalon.)

Mayer, a tisztiszolga.

LIEUTENANT Duffroy hatalmasat kiáltott:

— Mayer!...
Az ajtó rögtön kinyílt s megállt előtte mereven mint léodarab, ordonánsza. A hadnagy ráírvált.

— Hé, Mayer! Milyen vallásu vagy?

A közkatoná felhuzta a két szemöldökét, hogy a homloka csupa ránc lett.

— Amilyennek parancsolja, mon Lieutenant.

— Megint számárokodol?

— Non, non, mon Lieutenant. Hanem az attól függ, hol vagyok.

— Nem értem.

— Hát Oroszországban nem voltam zsidó. Németországban protestánsnak vallottam magam, Magyarországon katolikusként. De voltam már a presbyteri egyháznak is a híve és sajnálom, hogy a szombatosok már kivestek. Most meg — tanulom az arab nyelvet.

A hadnagy elnevette magát.

— Mohamedán akarsz lenni?

— Ha a szükség úgy hozza magával.

Lieutenant Duffroy újra haragos képet vágott. Legényének sokat megengedett, még a bizalmaskodást is, de most mégis csak őszintén akarta szidni.

— Dis donc, espece de bigotts — melyik vallás istene engedi meg a cigaretta lopást, különösen mikor már kevés van a dobozban?

A legény elnevette magát. Láttam, hogy az ura nem komolyan haragszik.

— Az istenek tiltják, de a papok elnézik, ha ők is részesülnek belőle.

— Espece de mufle — csak nem akarod elhítni velem, hogy az algieri missionárius javára lopd el a cigarettjeimet?

— Non, non, mon Lieutenant. A szomszéd duár (törzs) marabujának (arab szent ember) adtam egyet. Amiórt bevezet az Alkorán titkaiba.

A hadnagy szerette örökké vig, ügyes szolgáját. Most is elmúlt, a mi ki smérge volt, nagyhamar.

— Hallod Mayer, máskor kérj, vagy olyankor lopj, amikor sok cigarettém van. A konvoi csak holnap ér ide s addig mit szívik én?

Ordonáns Mayer egy pillanatra lecsukta csillogó, ravasz szemét.

— Majd adódik, mon Lieutenant.

A hadnagy gyanusan nézett rá.

— Te csak nem fogsz lopni most meg mástól cigarettét nekem? Nagy gazember vagy, annyi bizonyos. A hazádból is biztosan passzus nélkül jöttél el. Azt hiszem, nem egyhamar mernél visszaszámenni.

— Hova, mon Lieutenant.

— Hát a hazádba... Parádi.

A legény nevetett.

— Dehogyan nem, mon Lieutenant. Hiszen onnan csak jogtalan eltulajdonítás miatt jöttem el. Ha nem Oroszországban már többen voltunk és az ékszerész zajt csapott. Muszáj volt elcsendesíteni. Németországban ügynökösködtem, de a főnököm elkergetett. A pénzzel együtt mon Lieutenant, amit beszédtem a kliensektől. Igazán mondom, a pénzzel együtt, — mert elfeledtem átadni. Voltam Angliában is, de azért nem a csendőroktól való félelmemben menekültem ide. Óh, én azoktól nem félek. Imádom a mohamedán vallást, azért.

A hadnagy erősen csóválta a fejét.

— Canaille. Nyergelj. A szom-

széd duárba megyünk. Si-Ibrahim-mal van dolgom.

— Hát iszen én is a szomszéd duár miatt szerettem meg az arab vallást, — mormogta a legény távítás közben.

Míg az istállóhoz ért, folyvást füttyült s egy-két saltót csinált a garde de police mulattatására. Tíz perc múlva elővezette a két lovat. Nemsokára már messze poroztak az erődötől.

Si-Ibrahmi duárja a Bu-Denibi erőd közelében ütötte fel a sátrait. Meghódolt a franciáknak s helyén valónak találta hogy akkor az vigyázzon is rá s védje is meg ellenséges törzsektől.

Egyszer a Herrarai hegyek közt vadászott Si-Ibrahim s egyik kedves emberét tönkre tette volna egy sebzett párdúc, ha véletlenül arra nem jár Duffroy hadnagy az ordonánsával. A közkatoná ép idejében lőtte le a fenevadat. Azóta monsieur Mayernek szabad bejárása lett Si-Ibrahimhoz is, Ben-Kader sátrába is.

Élt is az engedelemmel. Vállalkozó agyában messzeható terv keletkezett, mikor először találkozott Ben-Kader leányával. Szaladt rögtön a nagy marabúhoz (szent ember.)

— Allah nagy és Mohamed az ő prófétája ismét csodát tett, sőt nagy csodát — mondta a szent ember, mikor közkatoná Mayer előadta az okot, amelyért jött. Egy hitetlen lelkét, aki még hozzá katoná is, ihlette meg ura. Monsieur Mayer bicegett az öreg szent minden szavára.

— Ugy vagyon, óh fehér szakállu szent és Allah téged kétszeres gyönyörökben fog részesíteni a tulvilágon, ha engem megtanítasz a vallásodra — ingyen.

— Természetesen fiam, természetesen. Allah szereti a hozzá tőröket és még a törzs fog neked ajándékot adni, ha áttérsz. Hanem, ha van egy cigarettéd...

— Most nincs, óh szent férfi, de lesz. Bizonyosan lesz. A hadnagyom finom cigarettéket tart. Tehát bizonyosan mondhatom, hogy lesz.

— Jól van jachati (barátom), felelte a marabu s gyanus színű rongyos burnuszát gondosan összehavonta nyitott mellén. Csak jöjj, én örömmel tanítalak meg a szent dolgokra. Csak jöjj és hozd a cigarettéket is.

— Okvetlen — felelte a katona bucsúzva. — Allah maradjon veled.

— Szálem... el ne feledd a cigarettéket.

Hát azért fogytak rohamosan Duffroy hadnagy cigarettjei...

— Mon Lieutenant, — szólította meg visszafelé lovalgolvva monsieur Mayer a gazdáját:

— Eh bien mon garçon, mit akarsz? Megint cigarettét?

— Óh nem, mon Lieutenant. Másnemű segítséget. Hanem azért jegyezte meg kissé csendesebben, — a cigarettéket is elfogadom. Az a betyár arab szent sokba kerül. Tömegeket füstöl... Az a tanításpénz.

— Mennyire vagyatok már?

— Hiszen épen arról szeretnék beszélni.

— Tán azt akarod, hogy én legyen a keresztapád?

— Óh nem. Köszönöm. Az araboknál nincsen újra keresztelés. Egy folyamodást akarok írni. Oda kellene egy kis pártfogás. Ha tehát mon Lieutenant lenne olyan szives...

— Örömmel, mon garçon. Miért akarsz folyamodni?

— Hogy engedjenek átmenni a

gumokhoz (önkéntes arab katonák.)

A hadnagy meglepődve csettintett az ujjával.

— Mi az ördögöt akarsz te a gumok közt?

Monsieur Mayer rejtelmesen nevetett.

— Mint francia zsoldos katona nem járhatok burnuszban és turbánnal. Meg nem is élhetek közöttük.

— Hát te köztük szeretnél élni?

— Parbléu, mon Lieutenant. Mint házas ember nagyszerűen fogom magam érezni.

A hadnagy egyik meglepetésből a másikba esett.

— Hát te meg is akarsz házasodni?

— Természetesen. Mihelyt megengedik, hogy gum legyek én is.

— Aztán kit akarsz elvenni?

— Hát Ben-Kader leányát. Az öreg hálás, amióta megszabadítottam a párdúctól s ha áttérek, nekem adja a leányát. Szerettem azt a lányt. Nagyon szeretem. Az apjának van legalább hatezer birkája és négyszáz tevéje, a borjakat nem is számítva.

A hadnagy elnevette magát.

— Vagy kétezer kecskéje is van, mon Lieutenant.

— No, így már elhiszem, hogy szereted azt az arab leányt.

— Nagyon, mon Lieutenant, nagyon s egészen jól fogom magam érezni a sátoromban. Az öreg rám bizza a vagyona kezelését is. A hadnagy vállalt vont.

— Vigye el az ördög a dögadat s téged is. Hát csak ird meg azt a folyamodást. Majd elintézzük.

Igy történt, hogy Monsieur Mayer levette a piros nadrágot, a kék köpenyt s átvédlett fehér turbános, burnuszos arab katonává. Elte azoknak a szabad életét s jól érezte magát. Kapott egy sátrát, egy lovat szerszámostól, fegyvert, egy feleséget, néhány ezer birkát, kecskét s vagy négyszáz tevét, a borjakat mint ő mondá, nem is számítva. Legjobban örül a birkáknak meg a tevéknek. Ezt is ő mondta.

Pedig a felesége szép volt. Olajbarna, könnyű járásu, fekete szemű édes asszony. Meg szerette is az urát. Hogyne, hisz az apja életét mentette meg. Nagyon meg szerette. Teljes szívvel, egész lélekkel. Csak arab nők képesek így szeretni. Hálákat adott Mohamednek, amiért az ő karjai közé vezette ezt a szép, kék szemű francia katonát. Még az öreg marabunak is adott egy borjas tevét, az ura tudta nélkül, mert jól imádkozott és születendő gyermeke biztosan fiu lesz.

Az arab lett monsieur Mayert haza várta a felesége. Kiült esténként a sátor elé s nézte a pásztorcsillagot. Az ragyogott, sziporkázott sokszínű fényvel.

— Abban az irányban van a nagy, tengerparti város, — beszélt magában az arab nő. Ott van az én uram és parancsolóm. Onnan jön majd meg az hozzám. Jáh hának muléna (áldja meg az Isten). A borjas tevék halk szuszogással kérődztek a sátor körül. Az arab nő nyugodtan álmodozhatott.

— Hoz majd nekem arany lábperecet, ha megjön, azt mondta. Meg hennaht (körömpirosítót, koheült (szemöldökfestéket). Születendő kis gyermekének is hoz majd ajándékot abból a nagy városból. Új burnuszt is hoz majd arany fonállal átszőve és illatszere-

ket, amelyenket csak a seik feleségei használnak. Óh én uram és parancsolóm. Hrabbi jugy maah (Allah tartsa meg az egészségét.)

Egy tevé hirta mély, gurgulázó böggéssel csatangoló borját.

— Ugy, ugy, suttogetta az arab nő. — Csak vigyázz a fiadra. Csak hívd a borjadat. Én is anya leszek pár nap múlva. Én is őrizni fogom a fiamat. Olyen lesz mint az apja. Mint az én parancsolóm. Legszébb, legbátrabb a törzs férfiai között. Legjobb szívé, legbecsületesebb... Arany lábperecet hoz nekem, meg hennaht, koheült, abból a nagy városból...

A pásztorcsillag vibrált, ragyogott. A többi csillag fényére irigy kedve pislogott körülötte. Az arab nő álmodozott tovább, álmodozott esténként, álmodozott, mikor már kicsi fiának mutathatta meg azt a szép, fényes csillagot a sátor nyitott függönyén keresztül.

— Arra van az a nagy város, kicsi fiam, nagy messzire. Onnan jön majd meg a te apád, az én uram és parancsolóm. Jáh hának muléna... Hoz nekem arany lábperecet, mert szeret. Meg hennaht koheült. Neked is hoz majd valamit... Aludjál kicsi fiam...

Halk, altató dalához oly szépen kísérte a támadó estéli szél, melynek nyomán csendesen susognak, sóhajtoznak a hajlázó selymes fű, a sátor körüli bokrok...

— Sidi (uram) te tréfálsz, mondta pár nap múlva egy selyem turbános kereskedőnek, aki eljött a megvett birkákért, tevékért. Az nem igaz, hogy az én uram és parancsolóm eladta neked a mi összes állatainkat és hajóra szállt a hitetlenek ruhájában, hogy soha vissza ne térjen hozzánk. Ime gyermeke született az én uramnak. Férfi, mint ő.

A kereskedő nem sok szót vesztegetett. Felkereste az erőd parancsnokát és oda hívatta Ben-Kadert is. Elővett egy papírlapot s megmutatta.

— A te aláírásod ez?

Az arab bólintott.

— Ugy van. Én adtam a leányom urának, hogy eladhasson annyit a tevékből és birkákból, a mennyit jónak lát.

A kereskedő vállalt vont.

— Nohát, a te leányod ura eladott nekem hat ezer birkát, néhány ezer kecskét és négyszáz tevét, a borjakat nem is számítva. Ki is fizettem neki az árát. Itt van a hivatalos írás. Most eljöttem az állatokért a hajásárokkal együtt. A te leányod ura felvette a hitetlenek öltözetét és hajóra szállt a tengeren. Ha pedig nem akarnád békével átadni az állatokat, ne felejtőd el, hogy katonák segítségével is élhetek.

Az erőd parancsnoka vérvörös arccal intett.

— Igen, Ben-Kader. A te leányod ura gazember. Megcsalt téged, mikor aláírtak a papírlapot s aláírtad Si-Ibrahim kaiddal is. Eleadott mindenedet és én most kénytelen vagyok katonákat adni a kereskedőnek, hogy elvihesse az állatokat.

Lieutenant Duffroy a csizmái orrát nézte. Egy szót mormogott halkán, folytonosan.

— Gazember...

Ben-Kader szemébe könyek gyűltek, mikor a kereskedő hajtatni kezdte az állatokat. Nem a vagyonát siratta. A leányát. A kifosztott, megcsalt, kis csecsemőjével magára hagyott asszonyt. Az értelmetlen szemekkel bámult a

(Folyt. a 14. oldalon.)

Két arany hajszál.

IRTA CZÖBEL MINKA.

(10)

— Itthon, de nem jöhet ki a szobájából, mert most éppen teli hold van. Nyenkor mindig főzi az aranyat.

— Hát a felesége itthon van?

— Itthon.

— Hát vezess hozzá; egy szép pej lovat láttam az udvarban, azt szeretném megvenni.

Dobos azt se tudta, hogy van-e ló az udvarban, de örült neki, hogy talált valami ürügyet bemenni, tehát fontoskodva mondta: "Nekem kell a ló, adok érte bármit, vezess az asszonyhoz".

Mikor belépett a nagy szobába, mely ép úgy volt berendezve s ép oly tisztaságban ragyogott, mint a boesközi ebéd. Amália elébe jött. Piros volt, mint a rózsza, fehér fejkötője alatt. Szép telt alakját, gömbölyű keblét barna prém közé szorította, alóla számtalan ráncal bőven ömlött ki a szürke posztoszoknya. Hegyes cipője volt sárga bőrből és sárga aranylánc a nyakán.

Egy percig szótlánul álltak szemben egymással a lovak és a szép asszony, végre Dobos hozzá ment, megcsókolta kezét s mélyen hajlott meg előtte, mint egy királyné előtt: "Egy kéréssel jövök hozzád, aranyos tündér".

— És mi legyen az? — kérdezte Amália félig zavartan, félig nevetően.

— Egyik lovam elpusztult, nagy szükségem van helyettesíteni. Az udvarodban láttam egy szép pejlóvat, azt szeretném megvenni. — Mondj bármilyen árt, szívesen megadom érte.

— Az a ló az uramé, nem adja ő azt semmi áron.

— Hát ha megkérdeznéd?

— Ugyis tudom, hogy hiába.

— De mégis... — Dobos oly kérően nézett Amáliára, hogy az ellágyult.

— Jó, hát megkérdelem.

Benyitott a mellékszobába: "Mátyás!" — kiáltotta a félig nyílt ajtón.

— Kérlek Amália, hagyjál! — szólt egy félénk alázatos hang.

De Amália csak újra hívta: "Csek egy percre, Mátyás, gyere kérlek, valamit akarok kérdezni. A laboratóriumból nem hívnálak, de hiszen most a könyveiddel vagy, azokat ugyanis megtalálod".

Csoszogó léptek hallatszóttak. Egy magas sovány alak jelent meg az ajtóban. Lilabáronsony köntös fedte hossz utastét, fején kis báronysapkka volt. Hosszu, libegő szakállával valami hebreus főpaprak lehetett volna nézni, ha egyenes vonásai, magas fejformája nem viseli a legtisztább ária-germán típus.

Bár aggastyánszerű öreg, de még mindig igen szép férfi volt, szeme oly nyugtalan, oly fényes és oly öntudatlan tüzből lobogott, akár egy kemence tüzes nyílása. Nem nézett senkire, csak keresően, révetegen az ürbe. Csak ha történetesen feleségére pillantott,

látszott mintegy álomvilágból, visszajönni. Mintha mosoly játszana ajkán, gyöngéden, szeretettel kérdezte:

— Mi kívánsága van az én lekem galambjának, az én szívem rózsájának?

Amália kedvesen fordult hozzá: "Nézd Mátyás, vendégünk van, a lovak, kiről Boeskón beszéltem neked, tisztelt meg látogatásával s azt kérdezi tőled, eladná-e neki a Mucust?"

— Az a te dolgod édesem, a Mucus a te szolgálatodra van — felelte az aggastyán s a lovak előtt oly finom modorral hajlott meg, mintha király udvarában ország nagyjait üdvözlő.

Dobos viszonzta az üdvözlést s pár udvarias szót váltottak egymással, a magister és vendége.

Kis idő múlva Grineus Mátyás boesánatot kért, hogy a kedves látogatást nem élvezheti tovább, de lombikjai felügyeletét nem bízhatja másra. "Édes Amáliám" — folytatta — "maradj itt, a lovak udvarlására és szolgálj neki mindennel, mit szegény házuk adhat. Lováról is gondoskodjál, hogy ne legyen hiánya szénában, zabban".

Amália hamisan mosolygott: "Meglesz minden édes uram, magam adom ki a zabot" s mialatt Grineus Mátyás kimen, Doboshoz fordult: "Ugy-e, itt van kigyelmed nek a szolgálója is? Az, akit legjobb barátjának nevezett Boeskón?"

Az asszony egyenesen Dobos szemébe nézett, mitől ez úgy elpirult, mint egy tizenhat éves leány s dadogva mondta:

— Nem, csak magam jöttem.

Amália úgy tet, mintha észre se venné zavarát s egykedvűen felelte: "Akkor majd megmondom Vaszilynak, hogy gondolza el a lovat. De miért is nem hozta el kigyelmed a barátját?"

— Minek hoztam volna? — kérde Dobos növekedő zavarában.

Amália nem hagyta abba a dolgot: "Hát hogy jóvá tegyem multkor gőgös viselkedésemet, majd meglátná, milyen szives lennék most hozzá".

A lovak még vörösebb lett, egy ideig békén tűrt az asszony csipkedéseit, de aztán egyszerre hevesen tört ki belőle az indulat:

— Ugyan, ne kinózz már azért az esetlen tréfiért! Megbántam százszor, megsirattam ezerszer gondolatban, ha éjente láttam gyönyörűséges ábrázolatod, esdekelve könyörögtem boesánatotad. Boesáss meg! Békülj meg velem! Nincs se nappalom, se éjjelem, csak téged kívánlak, csak utánad vágyódom. Ha vétettem ellened, megbűnhődtem százszor, ezerszer érte. Megvert engem az Isten a te szépségeddel, a te puha kezvedbe adta az ostort, melylyel engem büntet, minden gonosz tettemért, melyet valaha elkövettem.

Közel ült az asszonyhoz, egy nagy karos székbe, ahol ez ülésel

megkínálta. Már nem nézett reá, már nem szólt semmit, csak a tenyerébe hajtotta fejét. Egészen össze volt törve, mintha az a pár szó jobban kifárasztotta volna, mint egy heti lovaglás.

Winkler Amália szíve s megmozdult, nem szólt semmit, de hullámozott közöttük az a kéjes feszültség, az a nyugtalanító esend, mely a szerelmesek hallgatását oly végtetessé teszi. Az asszony csak úgy szívta be az édes szavakat, mint darázs a mézet. Keble majd szétfeszítette a prém közt, csapongó büszkeségében: Így, így van előtte, ki őt megalázta, a férfit-gyűlölő, asszonyt-bolondító Doms lovak!

Olyan boldog volt, olyan vidáms legjobban szeretett volna a lovaknak karjaiba omlani, de szégyenlősségből, ravasz számításból, — hidegen mondta: "Szépén tud kigyelmed beszélni, csak egyet felejt el, hogy Grineus Mátyás felesége nem amolyan széfely, kit szép szavak vagy bármi más is eltántoríthatná hitvesi hűségétől, fogadott esküjétől".

Dobos nem nézett fel, így nem is láthatta, hogy tüzel Amália szeme, hogy húzódik esőkre piros szája. Ő csak a hűvös szavakat hallotta s pár pernyi reménytelen hallgatás után halkan mondta: "Ugy hát Isten veled, örökre, — mindörökre!"

Nem közeledett hozzá, vissza se nézett, de ment egyenesen az udvarra, hol Vaszily lovat tartotta.

Az asszony egy pillanatra tétovázott, vissza akarta hívni, megmondani neki, hogy szereti ő is, örülten, halálosan, hogy övé szívének legelső fellobbanása, hogy övé akar lenni egészen, örökösen. De aztán mást gondolt. Gőgösen fodrozódott ajka: "Ejh, ugyis visszajön, ha ma nem, hát holnap, ha nem holnap, hát holnapután".

XI.

Aramea.

Ugyanaznap este Winkler Amália, férje térdén ülve, a magister hosszú fehér szakállát simogatta: "Édes uram, belépett már a vörös oroszlán a nap házába? Közelebb jutottál az arany eljövetelehez?"

A magister meggondoltan ráta ősz fejét: "Még nem, még nem, de nemsokára megielem a bölcsek követ".

A megátalkodott meggyőződés, a konok hit kifejezésével mondta mindezt, mely mintegy csöndes örület leplét borította életfelek arcára. De mintha csak egyszerre eldobná a leplet, élénken nézett feleségére, s egészen természetes hangon szólt hozzá:

— Hát az idegen lovaggal megalkudt az én tubicám a Mucust végett?

— Nem — felelte az asszony — nem akartam neki adni. Ki tudja, milyen durva az ilyen kóbor lovag?

— De én éppen úgy láttam, hogy a te vendéged finom, művelt ember.

Az asszony csak rázta a fejét: "Ugyan, hol tanulta volna a nagy finomságot?" De mikor férje jó éjszakát mondott neki s laboratóriumba ment, hogy az éjjel drága perceit az arany feltalálására kihasználja, mindig csak a lovagra gondolt s vágyódott utána, mint az eltikkadt vándor a vizepp útán.

Nézte ablakából a holdvilágot: Látja-e ő is most az éji fényt? — Gondol-e ő is reá!

Dobos majdnem ugyanazon gondolatokkal nézett a holdba, mert nem ment ő egyenesen haza, de bolyongott az erdőn, míg észbe jutott, hogy ellátogat a koldusok telepére. Tudta ő, hol van: a tartarovi erdő szikláiba mélyedett egy barlang, az volt a koldusok tanyája.

Ott uralkodott Gábor bácsi fejedelmi önkényvel, innen járt ki népe az egész országba vásárokra, bucsukra.

Senkisé ismerte a helyet, vagy ha ismerte, elkerülte, mert borzalmas dolgokat beszéltek a koldusok bosszujáról: ha valaki felfedezte hajlékukat.

Egy zimiri legénynek, ki arra tévedt, kivágták a nyelvét, s kiszúrták mindkét szemét, úgy lelték meg, úgy vitték haza a vásárosok.

Egy leányt guzba kötve találtak az országúton, ez nyavalyatorós lett a rémülettől s még éjjel is visitotta a Gábor bácsi nevét.

Két favágó a tartarovi erdőn örökre eltűnt, ki tudja, hova lettek? S még számtalan más rémes rege szállt a tartarovi koldustanyáról, úgy, hogy ki még tudta is a helyet, eltagadta s csak úgy mondták: "Az arkangyal birodalmában történt".

Mikor Dobos a barlanghoz közeledett, a Táltos megugrott alatta, aztán felveté a fejét s tágira nyitott orrlyukakkal szimatolt a levegőben.

A lovak maga is figyelmes lett, szeme a sötétbe mélyedt.

Néhol az erdőnek már leveletlen bokrai között holdfény siklott a földre. Szaggatottan, téptetven hevert a világosság a hullt levelek között, mint fehér kendők szétszórt rongya. Vagy odatapadt a fenyők törzsére, mintha darabként bemeszelték volna a fák. Tovább halvány vörös fény kuszott az elsötétült erdőbe, pirosan vágott a fehér holdfény foltjaiba, míg erősödött, legyőzte a fehér foltokat és széles meleg fényben lobogott, árnyakat ingatva, lángoló fényt vetve.

(Folytatjuk.)

KONYHA

Barna leves.

Hozzávalók: 3½ ounce gárgarépa, 3½ ounce fehérrépa, 3½ ounce vaj, 45 grain cukor, ½ pint huslé, 1 ounce aóska és saláta levél 1% ounce kenyérhéj, 1% quart husl é.

A sárga és fehér répát vagdaljuk 3-16-od inch karjakra, forrázzuk le, s ha lecsöpögött, egy lábasban adjunk rá vajat s szép aranybarnára pirítsuk meg; tegyük hozzá kevés cukrot, a huslét, s főzzük el (galurozzuk), anélkül, hogy leégjen. Öntsük rá aztán az 1% quart huslét, s ha az fölforrott, huzzuk a tűzhely szélére, most a sóskát és salátát vagdaljuk kockákra, forrázzuk le, öntsük le hideg vízzel, s ha lecsögött, tegyük egy lábaskába. Most vagdaljunk 3-16 od inch nagy kenyérhéj kockákat, a sütőben barnítsuk meg aztán rakjuk a leveses tábla s levestel öntsük le.

Vörösrépa mártás.

Hozzávalók: Vörösrépa, 1 gill tejföl, egy kis kanál liszt, ecet és husleves, kevés cukor.

A vörösrépat megtisztítva, vagdaljuk apró kockára, most a lisztet kavargatjuk el a tejfövel, eresszük föl kevés huslével és vörösrépán ázott ecettel, egy kevés cukorral edesítsük meg s közvetlen a tállalás előtt rakjuk belé a vagdalt vörösrépat, egyszer forraljuk föl, s adjuk asztalra, mert szép színt elvesztli.

Bárány cotellette pongyolában.

Hozzávalók: bárány cotellette (oldafas), aztán hus-besámau s finom főzelékek, tojás, zsemlyemorzsa, liszt.

Verjük meg a húst és sózzuk be, most mindkét oldalát kenjük be a besámmal s finom főzelékből készített péppel, hempergessük meg liszt, tojás és morzsában, s zsiradékban süssük ki. A hus-besámau borju s azárnyas husdarabokból készítjük, vagdalt gyökér, bors, babérlevél s kevés kóvér levestel, amelyet addig párolunk, míg a l elfőtt. Most még ½ pint huslét öntsünk rá, felforraljuk s leszűrjük. Aztán a kevés vajat még egyszer annyi lisztel megpirítuk, belé kavargatjuk a kihűlt levest s épp annyi hideg teffelt s srre elforraljuk.

Leveses vajastésztá.

Hozzávalók: 1 font friss vaj, 1 font liszt, még 1 ounce vaj, fél pint víz, 1 tojás, egy csipet só.

Hideg vízben jól kimosva a vajat, ujjnyi vastag kerek lepénynyé formáljuk s hideg vízbe állítjuk. A szitált lisztből a deszkán halmot csinálunk, közepére üregt (fészket) vájunk, belé tesszük az 1 ounce vajat, tojást, sót, vizet és tészta gyurjuk, se kemény, se lágy ne legyen, hanem olyan, mint a vaj. Erre kendővel leborítva, egy negyed óráig pihentetjük. Most a vajat kendővel leszikkasztjuk, a tésztát pedig négyszer olyan nagy lepénynyé nyújtjuk ki, mint a vaj, mindkét oldalát belisztezzük, aztán a saját reá nyújtjuk ki, mind a négy oldalról fölhatjuk a szélét. Erre ismét pihentetjük negyed óráig. Utána a lisztet lesöpörjük, kinyújtjuk, hasonlókép összehajtogatjuk s negyed óráig pihenés után ezt az eljárást még kétszer ismétljük. Az ezen tésztából készített süteményt azonnal süssük ki, mg pedig erős tűzön. A tetejét bekenhetjük tojással, de a zoldalát ne, különben nem dagad föl.

Testvérek.

(Folyt. a 5. oldalról.)

felkelt, a napon üldögélt a villa előtt, amikor elibe toppant Bogdány.

Piroska meglepetéssel nézett a Bogdány arcába, aki komolyan fordult hozzá s lassan mondta:

— Itt van Csapó.

A leány felugrott, a szive nagyot dobott s az arca elfehéredett.

— Még az éjjel érkezett s ma reggel korán felkeresett. Én mindent elmondtam neki.

A Piroska arcára emelte lassan a tekintetét, aki tágranyit szemmel nézett a Bogdány arcába.

— Csapó nem mond le magáról — szolt komolyan Bogdány. — Idejön. Erre akartam előkészíteni.

A leány megjéjt.

— Nem. Nem akarom! — kiáltotta.

— Késő — szolt Bogdány. — Azóta Csapó már beszélt is Matilddal. Együtt jöttünk ide. Ő a kis ajtón ment be hátul.

A leány hirtelen mellére szorította a kezét, lázasan figyelt a ház felé. Alig telt el néhány pillanat, Csapó lépett ki a házból, feléjük sietett, az arca ki volt kelve.

— Piroska! Bogdány ur! — szolt felindulva hozzájuk s a ház felé mutatott.

Mind a hárman besiettek. Matild alétlan hevert a kereveten. Bogdány szeszszel dörzsölte a halántékát, Piroska sirt, a kezét tördelte, fájdalmasan szemrehányó pillantást vetett Csapó felé.

— Minek jött? Megirtam, hogy sahosem lehetek a maga felesége? Csapó szomoruan ránézett a leányra.

— Csak azt igérje meg Piroska — mopdta lassan — hogy mielőtt elutazom, még beszél velem. Lehetetlen, hogy így elvéljunk.

— Ezt megígérem, — felelt a leány, — de most menjen. Délután a forrásnál. Délután négy órákor.

Csapó elment. Piroska Matildhoz lépett, aki most nyitotta fel a szemét.

Piroska fájdalmasan nyomta az arcához az arcát s hirtelen föl-sirva mondta:

— Soha, sohase leszek a Csapó felesége, kis anyuskám.

(Folytatjuk.)

SZÉPSÉGÁPOLÁS SZÍPSÉG ÉS EGÉSZSÉG.

A legtöbb nő, amikor a szépség ápolásáról, fejlesztéséről beszélünk, inkább gondol bármilyen arckenőcsre vagy arcorpóra, mint a szépség ápolás legfontosabb tényezőjére: a TESTGYAKORLATRA.

Nem egy orvos barátomtól hallottam, hogy a mikor pacienseinek testgyakorlatot ajánl, az azt feleli, de ha nem feleli, ugy biztosan azt gondolja, hogy elég gyakorlat neki a házkörüli végzett munka. Nem egyszer halljuk azt, hogy a házi munka a legjobb testgyakorlat a test fejlesztéséhez. És itt van a nagy tévedés, amit a legtöbb nő elkövet, amikor a házi munkát, mint a test fejlesztésének főköllékét üzi, mert ha így lenne, akkor a nehezen dolgozó munkás asszonyoknak vénusi alakjuk volna és Anitta Keliernan nagyszertien szabályos termete nem tudná felvenni a versenyt a mi asszonyainkéval. Ellenkezőleg, ezzel szabályképpen állhatjuk fel, hogy meny nyivel hosszabb ideig és többet dolgozik egy asszony, annál rosszabbul néz ki. Ha a hatás nem is látszik meg mind járt, de bizonyosan meglátszik évek múlva. Nagy a különbség a munka és testgyakorlat között. Mig a munka bizonyos izmot, vagy izom-csoportot kifáraszt, addig a testgyakorlat az elhanyagolt izmokat hozza mozgásba és megerősíti a különösen elgyengültet. Ruganyosságot kölcsönöz a hát gerinének, a test minden részének, nagyobbítja a mellét, mély lélekzétvételre kényszerít, frisseséget ad az egész testnek. Arányosan fejleszt minden izmot. A házi munka ezzel ellenkezőleg rossz testtartással van összekötve, rendszeren meggömbült háttal és behuzott mellet jár.

Nagyszerű testgyakorlatot végezhetnek a nők a seprő segítségével. Azt hiszem, ezt olvasva, majdnem kivétel nélkül minden nő arra gondol, hogy ő eleget gyakorlatozik a seprővel! Csakhogy én nem arra a gyakorlatra gondolok, amikor az összegyűlt szemettől akarja megszabadítani a szobát, sem pedig arra, amikor későn haza járó férjének kézzel foghatólag fejezi ki nemtetszését, hanem rendszeres testgyakorlatra, amiről a jövő számunkban lesz szó.

SZÉP TESTBEN SZÉP LÉLEK

Ápolja és tartsa meg szépségét.

ÁPOLJA RENDES ÉLETMÓDDAL

TARTSA MEG

Bársony simává varázsolja arcát, frisseséget ad bőrének. — A hamisítványok csak ártanak, nem használnak semmit. Hozassa meg a valódi Dr. Gárdos-féle

MARGIT KRÉMET

— és a —

1 dollárért e kettőt e rimen
8902 BUCKEYE ROAD,
CLEVELAND, OHIO

FÉRJ. — Nem szabad így feltenni a kérdést, mert így nem lehet rá válaszolni. Ön nagyon jól tudja, miért... és erős a gyanum, hogy szándékosan szerkesztette úgy meg levelét, hogy egyszerűen igennel vagy nemmel legyek kénytelen válaszolni rá! Terka néni azonban olyan néni, aki átlát a szitán és képes arra, hogy a szita mögé rejtett dolgok körvonalait tisztán meglássa. Szives engedelmével tehát dírekt válasz helyett egészen másról fogok beszélni, mint amiről szeretné, de ha jól megrája ezt a pár sornyi üzenetet, akkor fölőlesges még egy levelet írni Terka nénihez.

A feleség minden igazi férfi előtt szentebb mindennél. Az a férfi, aki a feleségét (biztosan megért engem) ilyen dolgokban úgy járta ki, mint a kártyában az adutot, az nem igen tudja, mi a becsület és még kevésbé tudja, mi a feleség. Igazi férfi nehezen határozná rá magát arra, hogy ilyen dolgokba belekeverje a feleségét, de ha már végképpen muszáj, akkor legalább arra vigyáz, hogy más férfiak kritikájának ne tegye ki. És az igazi férfi, ha ilyen dolog megtörténik, akkor nem törheti ezt el szó nélkül. (Legalább szó nélkül.)

Szeretném ezzel a pár sornyi meghatározással párhuzamosan jellemezni a nem igazi férfit, a gyávák fajtajának típusait, de ezt tenni az ön számára minden valószínűség szerint felesleges.

Terka néni különben, ha férfi volna és az ön helyét foglalná el a társadalomban, akkor pontosan azt tenné, a mitől ön... a legjobban fázik.

MENYASSZONY. — Nagyon téved, kis kisaszony. A menyasszony nem "szabad madár" többé. A menyasszony igen is, tartozik számadással már valakinek arról, hogy mit és miként cselekedzik. Az eljegyzés — minden becsület-felfogás szerint — nagyon is véglegesen köti vőlegényéhez a menyasszonyt, azaz, hogy a férfihez a nőt és azt hiszem, meg tetszik érteni Terka néni, ha ugy gondolkozik, hogy a vőlegényé vált férfinak még is csak van valami köze ahhoz, hogy kritizálhatja-e a világ azta nőt, aki a felesége lesz, vagy nem. Mert tetszik tudni, kritizálni — vagy ha jobban tetszik — megszólalni nem mindenkit mernek az emberek.

Remélem, hogy ezzel semmi kellemtlen dolgot nem mondott önnek Terka néni.

JÓ. Terka néni nem foglalkozik jóslásokkal, annál jóval okosabb asszony. Ennyi talán elég önnek is erről a kérdésről.

KÉTKEDŐ. — Már üzenem önnek egy izben. Nagyon sajnálom, de nem tehetem meg másodsor. Ha a Vasárnap utolsó három havi számait átlapozza, rájön arra, hogy lelkiismeretesen intézték el a kérését. Ennyi fáradságot csak megér önnek a dolog?

TÖBB LEVÉLRE a jövő héten válaszol Terka néni.

A valódi Sihulski-féle seplő, májfolt, pattanások és mindenféle bőrtisztatlanság elleni kenőcs egyedül kapható **ÉRDEKY KALMÁN** gyógyszerésztárában, 3964 2nd Ave., Pittsburgh, Pa. Egy nagy tégelyvel a hozzávaló száppannal és postai szállítással **EGY DOLLAR.**

Tudományos apróságok.

MIÓTA ISMERIK A KÖSZENET?

A francia tudományos akadémia egyik múlt évi ülésén egy halhatatlan a kulturáról tartott értekezésében arra a megállapításra jutott, hogy a modern kultúrának egyik esalhatatlan fokmérője a szénbányászat fejlődése. Jobban mondva a széntermelés és a szénfogyasztás mértéke s az igazi kultúra és a kulturális haladás azóta dotálódik, mióta a szén felfedezték és használatba vették. Tudjuk, hogy a kultúra egyik fő és fontos kriteriuma az ipar; ipari fejlődés nélkül nincsen kultúra, viszont az ipar szén nélkül ma el sem képzelhető. Ezt megállapítva, balgaság volna szembeszállni a francia halhatatlan által megállapított axiómával; — ellenben fölülte érdekes

dolog visszatekinteni arra a végtelen hosszúságu utra, amelyet fejlődése során az emberiség befutott és megállapítani, hogy mióta ismerik a köszenet és hogy melyik nép volt az, mely mai kulturális fejlődésünk és fejlettségünk egyik legfontosabb és nélkülözhetetlen eszközt, a köszenet felfedezte és természetes rendeltetésének megfelelőleg fölhasználta. Vajon az ókori vagy talán még korábbi korban élt ember, a ki elsőnek vett kezébe egy ilyen piszkos és szurkos, palaszzerű kőzetet, — mikép juthatott arra a gondolatra, hogy ebben az ásványban mérhetetlen kincs és nagy jótétemény rejlik az összes élő és eljövendő nemzedékek, az egész emberiség számára?

Theophrastos, aki a Krisztus előtt 238. év körül élt, eddigi tudomásunk szerint kétségtelenül az első író, aki műveiben az igaz ásatag — fosszilis — köszenet emliti. Ez az író a következő leírását adja a barnaszénnek:

„A törékeny kővek közt vannak olyanok, a melyek tűzbevetve, a meggyújtott fához hasonlóan égnek és különösen sokáig izzanak. Ebből a fajtából valók azok is, a melyeket a Bena vidékén fekvő bányákból nyernek és a miket az ár hordott oda; ezek, ha izzó fát vetnek rájuk, csakhamar tüzet fognak és mindaddig égnek, míg fujtatóval levegőt fujnak rájuk és ezzel élesztik, míg enélkül hamar kialusznak, de azután újra meggyújthatók. Ilyen

módon nagyon sokáig eltartanak, szaguk azonban nagyon kellemetlen, bűzös és orrfacsaró. Erinea előhegyein olyan követ lehet találni, mely a Bena környékén található kőhöz nagyon hasonlatos; ha ezt a követ elégetik, ez valószínű fenyőolajat áraszt s a kiült földhöz hasonló anyag marad vissza utána. Azok a kővek, a melyeknek neve szén s a melyeket a háztartásokban használnak föl tüzelési célra, olyanok, mint a föld. Ezek a fához hasonlóan meggyuladnak és elégnek. Találhatók ilyen kővek Láguriában, ahol a borostyánkővet is bányászzák, valamint Elis tartományban azokon a helyeken, a melyeken keresztül Olympiába visz az ut.

(Folytatjuk.)

Páris.

(Folyt. a 9. oldalról.)

ebédnél a lustaságukon esufolódott; a két lány azonban nem mutatott megbánást és délután is kedvetlen, fanyar arccal indultak utnak valami látnivaló felé.

Másnap is rosszkedvűek voltak. Színházba már egyáltalában nem kíváncsiak, vendéglőbe is alig; a Louvre-ért még mindig lelkesedtek, de a jókedvük egyébként lelohadt és Nelli egyenesen szomorú volt. Olga nem látszott szomorúnak, de rossz szíjben volt; az arca megsápadt és megnyult egy kissé.

Az apjuk végre megkérdezte tőlük:

— Lányok, nem fáraszt benneteket ez a nagy város? Ez az örökös járás-kelés.

A lányok előbb haboztak, aztán Nelli azt mondta:

— De igen.

— Ugy? — kiáltott föl Udvardi doktor. — Láttam rajtatok. Akkor vége... nem tűrök ellentmondást... utazunk... Az olasz tavak mellett kipihenitek magatokat.

A lányok bágyadtan tiltakoztak előbb egy kicsit, aztán belenyugodtak az utazásba. Meghatva és szeretettel bucsuztak el Páristól; ábrándosak és szomorúak voltak mindaketten és azt találgatták, visszajönnek-e még ide valaha életükben.

Ez a melankólia nem mult el róluk az egész uton; és amikor megérkeztek Rivaba és a hotel terraszáról megpillantották és sokáig nézték a tündöklő Gardatavat, akkor sem ujjongtak föl a megszokott hevességükkel. Az apjuk gondolkozva és fejcsóválva nézte őket.

Később mindahárman lementek a hotel kertjébe. A kertben munkások dolgoztak, földtől sáros, esilógó szemű, piszkos olaszok. Mikor elmentek mellettük, akkor

az egyik munkás leeresztette az ásóját, nagy szemmel és álmélkodva végignézt rajtuk, aztán oda fordult a társához és hangosan és lelkes fejrázással mondott neki valamit.

A két lány összereszt. Udvardi doktor nevetni kezdett.

— Tudjátok, lányok, — kérdezte egy félperre mulva, — mit mondott az a munkás?

— Nem, — felelte Nelli habozva.

— Ezt: angeli del paradiso. Paradisombeli angyalok... Nagyon megtetszettetek neki.

A két lány hangosan nevetni kezdett, aztán jókedvűen hasonlították össze az olaszokat a franciákkal, aztán lelkesen gyönyörködtek a tóban és kitűnő étvágygal ebédelték a népes ebédlőben. Négy nap mulva tovább utaztak; az apjuk meg akarta rövidíteni az utazást, hogy otthon pihenessen meg egy kicsit.

— Essünk túl még Frohdorfon, — mondta, — akármilyen kevéssé mulatságos. Azután megyünk haza.

Másnap megérkeztek Frohdorfbá. A kis württembergi város utcáin utánuk fordultak az emberek, amint a hotel felé kocsikáztak.

— Szent Isten, — mondta Nelli, — milyen komikus kis fészek.

— És milyen ostoba, — mondta az apjuk. — Majd meglátjátok. Német izetlenség... A sörnek a korlátoltsága... Mennyi elbizakodottság és mennyi otrombaság.

Megérkeztek a hotelbe. A lányok esufolódva hasonlították össze a pincér udvariatságát a párisi pincér szeretetreméltóságával, aztán kinézték az ablakon és azon nevettek, hogyan öltözködnek itt a nők.

Déltájban elmentek Gertrud nénihez. Itt már várták őket és ott tartották őket ebédre. A lányok ebéd alatt egy-egy pillantással jelezték egymásnak és az apjuknak, mi a véleményük az ebédről, a tájalásról a frohdorfi szokások-

ról és az egész frohdorfi életről. Déltájban megnézték a várost és vaesora ismét Gertrud nénihez voltak hivatalosak. A család tagjain kívül ekkor még négy fiatal embert találtak ott: négy német diákot, akik mereven hajoltak meg előttük és akiknek az arcán régi és új vágások forradásai látszóttak. Vaesora után az egyik diák leült a zongorához és a többiek táncoltak a lányokkal. A lányok ismét sűrű szembeszéddel jelezték, mi a véleményük a táncosaikról.

A diákok meghívták őket másnap estére egy diákmulatságra. Déltájban bejárták a várost; az emberek mindenütt utánuk fordultak; ők — amikor feltűnés nélkül tehették — állandóan az asszonyok öltözködésén nevettek; este pedig elmentek a diákmulatságra. A mulatság első részét a karzatról nézték végig; amikor a diákok lent a teremben — negyvenen — kommandószóra itták a söjt, akkor még csak mosolyogtak, amikor a diákok egy kopogtatásra és egy másik kommandóra fölálltak, a zsebükből előhúztak egy kis könyvecskét és a könyvecskéből komolyan kiénekeltek egy dalt, akkor úgy nevettek, hogy az apjuk haragosan rájuk szólt, ne csináljanak botrányt. Botrány azonban nem lett. Végignézték a szertartást, aztán táncoltak és pompásan mulattak a táncosaikon.

Negyednap azt indítványozta az apjuk, hogy másnap induljanak haza. A lányok azt felelték, hogy maradjanak még egy-két napig: ők annyit nevetnek ezen a furesa kis városban. Hatodnap az apjuk ismét indítványozta: utazzanak már. Olga nem válaszolt, elnézett a levegőbe, aztán az ablakhoz ment és figyelmesen vizsgálta a kövezetet. Nelli a kezét nézegette és szórakozottan mondta:

— Maradjunk talán még egy kicsit...

— De meddig? — kérdezte türelmetlenül az apjuk.

— A jövő héten van egy kirán-

dulás... A diákok rendezik... Azon úgy szeretnék...

— Olga visszafordult az ablaktól:

— En is, — mondta halkán.

— Mikor van az a kirándulás?

— kérdezte az apjuk.

— Csütörtökön, — felelte Nelli.

— Csütörtökön, — kiáltotta az apjuk kétségbeesve, — mához egy hétre?... Ti még egy hétig itt akartok maradni ebben a fészekben.

A lányok nem válaszoltak. Olga kinézetét az ablakon, Nelli lenézett a földre.

— Ti még egy hétig itt akartok maradni? — kérdezte az apjuk még egyszer kételkedve.

— Miért ne! — felelte Nelli halkán.

Az apjuk megrázta a fejét és esüggeden ejtette le a kezét.

— Hát lányok, — mondta bosszankodva, — én nem értelek benneteket. Párisból eljöttetek az első szóra, Párisban fáradtatok és kedvetlenek voltatok, a Gardatónál unatkoztatok és onnan is eljöttetek az első szóra, ebben a buta fészekben epdig ragyogtok a jókedvtől és nem lehet belőle elhurecolni benneteket. Hát én ezt nem értem. Hát hgy van ez? Hát magyarázzátok meg ezt nekem.

A lányok nem válaszoltak.

— Hát magyarázzátok ezt meg nekem, — mondta Udvardi doktor megegyszer.

Nelli ekkor fölkel, odament az apjához, karonfogta és mosolyogva, kicsit szégyenkezve, de bátran suttopta a fülébe:

— Papa... Párisban nem tettünk senkinek... a Gardatónál pedig senki sem törődött velünk... Párisban minden asszony elegánsabb volt nálunk... itt pedig mi vagyunk a legelegánsabbak...

Udvardi doktor álmélkodva hallgatta. Nelli biccentett a fejével és befejezte:

— Párisban senki sem fordult utánunk. Itt pedig mindenki utánunk fordul.

REJTVÉNYEK.

1. BETŰREJTVÉNY.

Beküldte: Nagy Eszter, New York, N. Y.

P p p P p P

2. VERSESREJTVÉNY.

Beküldte: Ifj. Gondol Károly, Flint, Mich.

Van szavam, beszédem, hangom,
Nem alszom, nem eszem.
Mégis, mikor kedved tartja,
Jól mulathatsz énevem.

3. PÓTLÓREJTVÉNY.

Beküldte: Kiss Vilmos, Pittsburgh, Pa.

—ok —ázló
—kos —rok
—ák —ó
—lló —ó

A megfejtők között három értékes könyvet sorsolunk ki.

A megfejtések június 14-ig küldendők be a Szabadság heti mellékletének szerkesztőségébe. Aki legalább egy rejtvényt helyesen fejt meg, részt vesz a rejtvény-pályázaton.

Ha olvasóink saját maguk készítenek ilyen rejtvényeket, szívesen látjuk, ha jók.

A megfejtéseket kérjük lehetőleg levelő-lapon és mindig a Szabadság Melléklet Rejtvény-pályázatához címezve küldeni. Kérjük olvasóinkat, hogy ezzel kapcsolatban más ne írjanak.

Május hó 25-én megjelent számunkban közölt rejtvények megfejtései: 1) Egyedülálló. 2) Szomorufűz hervadt lombja. 3) És.

Helyesen fejtették meg: K. B. Klein, Gary, Ind.; Safranka Teréz, Stark, Pa.; Holub Mihály, Buffalo, N. Y.; Keresztes Endre, Orient, Pa.; Barna József, New York, N. Y.; Kerekes István, Pittsburgh, Pa.; Szemző Bálint, Cleveland, O.; Boros István, Philadelphia, Pa.; Kiss Sándor, Buffalo, N. Y.; Kenderes András, Youngstown, O.; Pap Vince, Detroit, Mich.; Béres István, Kearsarge, Mich.; Gaál Lajos, Chicago, Ill.; Kondás András, Akron, O.; Horovitz Ilonka, New York, N. Y.; Stolic Mártonné, Trenton, N. J.; Buzás Károlyné, Phillipsburg, N. J.; Czirják Károly, Cleveland, O.; Oláh Irma, Youngstown, O.; Klingler Lőrinc, Chicago, Ill.; Gasztonyi János, Cleveland,

O.; Kiiszelyi B., Dayton, O.; Hawlik Frigyesné, Hamtrock, Mich.; Tripolszky Mariaka, Cleveland, O.; Béres János, Cleveland, O.; Bukta Lukács, Wharton, N. J.; Nagy Károlyné, Bexley, O.; Mrs. Kósa, Detroit, Mich.; Dobosh Kálmán, Detroit, Mich.; Louis Máté, Allentown, Pa.; Kish István, Palmerton, Pa.; Kosztelnik Gyula, Cleveland, O.

A pályázaton kitűzött díjakat sorshuzás útján Holub Mihály, buffaloi, Boros István, philadelphiai és Horovitz Ilonka new yorki előfizetőink nyerték meg. A díjakat postára adtuk.

Szerkesztői üzenetek.

Jakab Etelka. — A vers jön, valószínűleg már a jövő számban.

Anthony Mayer. — Utána nézünk a dolognak és ha a címet megtaláljuk, akkor a jövő számban közöljük önnel.

Várnay Alex. — Ilyen dologban nem adhatunk tanácsot. Ilyen "bizottság" nincs. Különböző magyar embernek való kenyérkereset az ilyen.

C. J. Hrobarek. — A jövő számunkban ki-merítő értesítést kap a drogról. Addig beszerez- zük a szükséges adatokat.

Különfélék.

A mozi-színész veszélyes helyzetei.

Hogy mozifelvételek közben minden történhetik, arról sokat mesélhetne Capozzi, az ismert olasz moziszínész. Egy alkalommal, mikor egy aréna-jelenetet játszott végig gyermeket tartott a karján és oroszlánok közé kellett bemennie. A rendezés előírásai szerint csapó ajtón ment be a cirkusz porondjára, melyet távozása után bezártak volna és erre a másik csapóajtón eresztették volna be az oroszlánokat. Véletlenül azonban a két ajtót egyszerre nyitották ki, úgy, hogy Capozzi hirtelen két oroszlánnal állott szemben. A vadállatok megpillantásakor a színész kiejtette kezéi közül a gyermeket, ki az ajtón keresztül sikoltozva kiszaladt. Alig, hogy a gyermek kiért, az ajtót bezárták nehogy az oroszlánok ugyanazon az uton elmepe- küljenek. A színész már a halálra is elkészült és nem maradt már semmi reménye, mikor megjelent az állatszelídítő és kimentette élet veszélyes helyzetéből. — Mások, mint nemzetközi vasuti rablónak, a "robogó vonatra kellett felmász- nia és egy első osztályú női sza- kaszba behatolnia. Turinban fel is lépett a vagon hátsóujára, mi-

kor már mozgott a vonat és ki- nyitotta a női szakasz ajtaját. A szakaszban csak egy angol hölgy ült. "A mint megpillantott — meséli Capozzi — nagyon megijedt. Hogy megnyugtassam, letéptem álszakállamat és magyarul kez- dettem a helyzetet. De a hölgy nem értett meg, hanem megra- gadta a vészfék fogantyúját. El akartam kerülni a botrányt és megragadtam a hölgy kezét, mi- re ő elájult. A következő pilla- natban már 5-6 kalauz állt körül- löttöm. Tettemért vasuti tolvaj- nak tartottak és úgy is bántak velem. Alig birtam kikerülni a vasutasok ököcsapásait. De én mozi-színész vagyok! — kiáltot- tam kétségbeesetten — mire meg- menekültem a rugásoktól és üte- sektől. Az angol hölgy azonban csak hosszas élesztgetés után tért magához."

A modern világ hét csodája.

A régi világ hét csodája, a tu- domány legújabb felfedezéseihez hasonlítva, meglehetősen szegénye- sek és értéktelenek. Egy chicagói villmossági szaklap mostanában körkérdést intézett a föld minden részének tudósaihoz, hogy a mo- dern felfedezések és találmányok

közül melyek érdemlik meg a "vil- lág csodája" nevet. Érdekes, hogy az összes válaszok hasonlítanak egymáshoz. A szavazás eredménye képp a következő sorrendben kö- vetkeznek egymásután a modern világ csodái: 1. A drótnélküli sür- gönyözés. 2. A telefon. 3. Ará- gó gépek. 4. A rádium. 5. A védő- öltés. 6. A spektrálanalízis. 7. Az X-sugarak.

Szélesség mérése villamos uton.

Gerdien dr. a tudósok jelenlé- tében beszámolt egy berendezés- ről, mely a mozgásban lévő leve- gő sebességét a levegőáram hűtő- hatásából állapítja meg. A hűtő- hatást villamos áram által föl- melegített drótok ellenállásának változása segítségével méri. Mint- hogy az áram-főmelegítette drót ellenállása csak aránylag kis mér- tékben változik, e mérés nagy pontosságot kíván. Könnyen be- látható azonban, hogy csak kisebb határok között változó szélessé- geknél nyerhetünk pontos ada- tokat, mert ha a levegő mozgása túlságosan lassu, akkor a levegő fölmelegedése olyan kicsiny, ha mindkét ellenállást egyformán jól hűti.

A tapasztalatok szerint 7-13

méter sebességnél nyerték a leg- pontosabb eredményeket. Ez azon- ban nem zárja ki azt, hogy egé- szen más sebességeket is lehessen mérni, de már csak közvetve oly módon, hogy a széláram irányá- ban ütközőlapot állítanak és az így előállított túlnyomás segítse- gével egy eágázó csőben állítanak elő levegőáramlást, a melynek se- bességét aztán lemérik. Az erre vonatkozó megfigyelések eredmé- nyét később fogják csak közölni, de a készülék már így is figyel- met érdemel, mert olyan módszert ad a szélesség mérésére, amely majdnem pillanatnyilag jelzi a sebességet.

Nagy haszna a készüléknek az az is, hogy a megfigyelő a mérő- eszköztől távol is lehet és végül, hogy úgy, mint más elektromos méréseknél, az önműködő regisz- trálás lehetősége is megvan. Az aviatikával kapcsolatos tanulmány e készülékkel.

TILTAKOZÁS.

— Persze, amikor a völgegyed megtudta, hogy nem örökös, fakép- nél hagyott.

— Oh, nem is tudott az örökségről. És nem is olyan ember. Csakis ön- magamért hagyott el.

Egy év álma.

(Folyt. a 8. oldalról.)

de azért épp úgy szeret, mintha a jobb kezét nyújtotta volna az oltárnál.

Annyira le volt verve, hogy nekem kellett vigasztalnom. Le akart mondani a trónról, rangról, s velem jönni, letelepedni, idegen név alatt, valahol. De én nem fogadtam el ezt az áldozatot és így elváltunk. Pár évig utaztam és különböző helyeken találkoztunk együtt, s mert meguntam a vándoréletet, végre letelepedtem ide, ahol béke és nyugalom várt rám. Csak az az egy mindennapos toast kötött össze bennünket: mikor az óra nyolcat üt, én az ő e- gérségére üritem poharamat, ő pe- dig az enyéme. Ez a különkö- dése már sok találgatásra adott okot. És ma reggel, ma reggel utánam küldött. Még az éjjel el- utazom Párisba.

Sőhajtvá hajtotta fejét a karos szék támlájára. Gilbert izgatot- tan ugrott fel a helyéről és elébe állt.

— Nines joga önért küldeni —

mondta szenvedélyesen.

— Ó férjem, és még mindig sze- ret engem.

— És kegyed! — kérdezte Gil- bert rekedten.

— Ó a férjem, és én... én is nagyon — szerettem valamikor...

— Neki nincs joga önhöz. Ön szabad. Legyen az én feleségem, királynő, édes...

— Lehetetlen... *

— Nem, nem az. Hallagasson rám. Nem tudja, mily drága lett szívemnek...

Magához ölelte őt, s haját, aja- kát; szeméit csókokkal halmozta el. De az asszony-haláláspadt are- cal bontakozott ki a karjaiból.

— Pajtás... dadogta. — Paj- tás... Ha igazán szeret, eltűnik az életemből... s ezt az édes idő- szakot emlékként őrzi meg a lel-

kében. A becsületelem nagyon drá- ga kincsem, s úgy érzem, elvesz- teném, ha reá hallgatnék. Maga gazdag, hirnevés és fiatal, el fog felejteni engemet! A királyi skan- dalumról tudna mindenki, és Ba- fau comtesse-re ujjal mutogatná- nak az emberek. Maga erős. Se- gitsen nekem elviselni ezt, és szuggeráljon belém egy kis bátor- ságot...

A férfi összeszorított ajakkal állt előtte. Sokáig küzdött önma- gával. Végre megszólalt reked- ten.

— Jól van. Elmegyek. De ígér- je meg, hogy ha szabad lesz, utá- nam küld, bárhol lesz is és bár- hol leszek én. Nekem nem lesz so- ha más feleségem, csak maga...

— Megigérem — szölt az asz- szony ünnepélyesen. Ezzel elvált- tak. Az asszony Párisba ment az esteli vonattal, a férfi Londonba utazott, hogy újra részt vegyen a politikában. És egyikük sem sirt. De a szép, édes esztendő álmának vége volt...

Mayer, a tisztiszolga.

(Folyt. a 10. oldalról.)

távozó nyáj után. Mikor a porfel- leg is elszórt már, csendesen ringatni kezdte kis fiát a karjaiban. Altató dalt is dudolt neki.

— Arra van az a nagy város kicsi fiam, nagy messzire. Onnan jön majd meg a te apád, az én uram és parancsolóm. Jáh hának muléna... Hoz nekem arany láb- perecét, mert szeret. Meg hen- naht, koheült. Neked is hoz majd

valamti... Aludjál kicsi fiam...

Ezt dalolta kis fiának attól kezdve mindennap. Ezt felelte, akárki szólította meg, hogy ron- gyos a ruhája, kuszált a haja. Ezt dalolta, mikor a nap sütött, mi- kor a csillagok ragyogtak, mikor a hideg szél besüvöltött a szaka- dozott sátorrongyokon s megbor- zongatta kiaszott tagjait.

LEGHONER.

A kis ház az erdőben.

Irta: Oross Magda, Vero, Fla.

Volt egyszer egy özvegy asszony, akinek volt két leánya. Az egyik egy csunya, rossz leány volt, a másik egy igen szép leány volt és jó. De a szép leány nem volt az igazi leánya, a második férjeé.

És ütötte-verte a szegény kis Ilonkát, de az nem szólt, csak engedelmeskedett. Egy téli napon csinált neki egy papir-ruhát és elküldte almáért az erdőbe. Hát ment, mendégelt, de nem talált almát sehol, mert ahogy mondtam, tél volt. Hát mikor ment, reszkette a hidegtől, jött egy kis házhoz és bekopogtatott. Beeresztették és ott látott egy öreg boszorkányt meg két fiát. Megkérdezte, hogy jöhet-e a tűzhöz? Minden esetre, hogy jöhetsz, most, hogy már beeresztettünk, mondta az öreg asszony.

Leült Ilonka és melegítette a kezét.

A mostoha anyja adott neki egy kis darab száraz kenyeret. Elkészült enni és akkor mondta az öreg asszony:

— Nem adsz nekünk enni? Már nem volt semmi enni valónk tegnapról.

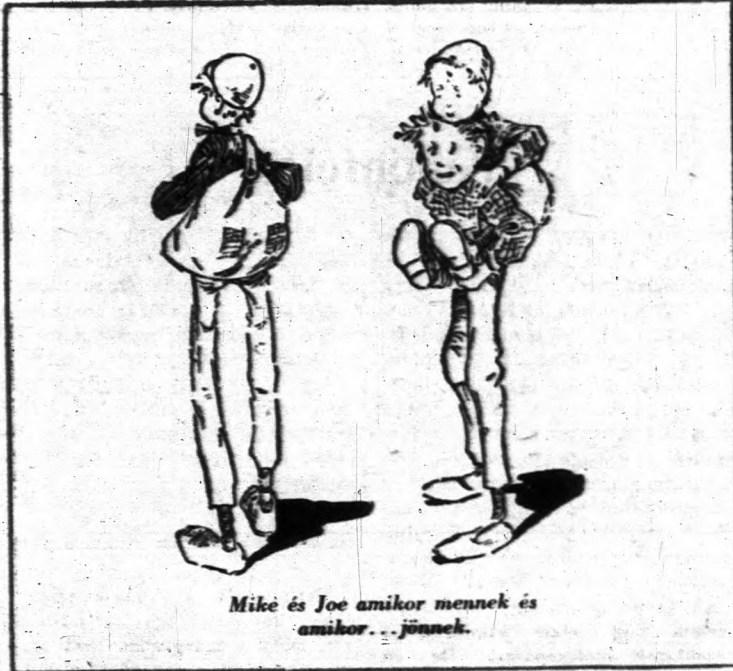
— Nincs sok, de adok, amiből van. — mondta Ilonka.

Es evés közben megmondta, hogy miért jött az erdőbe.

— Menj ki a hátulsó ajtón és

pörte a lépcsőt, ott talált egy kis kosár almát.

Mikor kint volt, azt mondta az

Miké és Joe amikor mennek és amikor... jönnek.

söpörd le a havat a lépcsőről — mondta neki az öreg asszony.

Ugy tett Ilonka és mikor leső-

reg asszony, hogy jó leány és legyen szebb és szebb mindennap.

Az egyik fia azt mondta, hogy

egy király meglátja és királyné lesz belőle. A másik fia azt mondta, ha beszél, egy darab arany esne ki a szájából.

Haza ment Ilonka és mikor haza ért, elmondott anyjának mindent, de a testvére azt mondta: — Nézd csak mama, annyi pénze van neki, hogy mindenhol dobálja.

Hát másnap a másik leány elment hogy keressen almát és ő is jött egy kis házhoz, de ott volt három kis ember és bement a házba és elkezdett enni és a három kis ember kért tőle enni, de ő azt mondta, hogy nekem is alig van, nem adok nektek.

És akkor mondták, hogy menj ki és söpörje le a hátulsó lépcsőt.

— Hogyne! Söpörjétek le magatok. En nem jöttem azért, hogy söpörjem le a ti lépcsőtöket, én almáért jöttem.

De nem kapott almát ám, mert az egyik ember szépen elvezette a lóvásárra. És éppen arra ment két ember és megvették a lovat, később megtudták, hogy a király meg a szolgálja. Nemsokára találkoztott a szép Ilonkával és feleségül vette és még most is élnek, ha meg nem haltak.

A kék madár.

(Folytatás.)

(2)

— Beteg? Az én lányom olyan egészséges, mint a makk! Hol vagy Ilona lányom, — szólt a sűrűgölődő, forgolódó udvari nép közé.

— Gyere csak hamar, aztán vágjál pukkedlit szépen a hereceg urfi előtt. Ejnye, no, nézzék, hát aztán minő ruhába jössz te a hereceg urfi elé!

— Nincsen más, nincsen más, — sápitotta az öreg Zsuzsánna.

Aszegény lányka úgy állott ottan közöttük, mint egy kis áldozat.

Hol elpirult, ha a deli királyfi rá nézett, hol meg elhalványodott, ha rossz "anyjára", "hugára" gondolt.

Éz azonban olyan jól állott neki, hogy a királyfi meglepődve a szépségétől, így kiáltott föl:

— Minek röstelkedsz hugom, ugy vagy te a legszebb, ahogy az Isten megteremtett! Minek egy ilyen szép lánynak a cicoma!

Hogy lett, hogy nem lett, a mostoha, meg a Zsuzsánna addig árulkodtak, hazudoztak a szegény leányra, míg az apja megharagudott a legszebb és egjőbb leányra, akit a birodalmában ismertek az emberek.

Annyira megtudták haragítani, hogy a király megfogatta a leányt és tömlőbe csukatta, föl a várkastély egyik tornyába.

Mikor ezt meghallotta az idegen királyfi, mert meg volt győződve róla, hogy a leányka oly ártatlan, mint a ma született fe-

hér báránny, kérte is az apját, hogy bocsássa el.

A király azt mondta, hogy az az ő családi ügye, ez nem tartozik a külpolitikához!

Mit lehetett mást tenni, a királyfi is türt, mint fenn szomorú fogságában a leány.

Egykor aztán kap egy üzenetet, a leányka börtönmestere hozta:

A VERS-VERSENY EREDMÉNYE.

Ne eifrázzuk a dolgot, bizony a vers-verseny nem sikerült. No, hogy nem sok poéta van köztetek, gyerekek, az biztos. De azért mégis akadt a versek között egy-kettő, amit nagy élvezettel olvastott el Józsi bácsi, azonban később rájött (vagy negyednapra), hogy ezeket a verseket is szegény boldogult Petőfi bácsi írta és nem ti gyerekek. Szegény boldogult Petőfi bácsi azért talán nem haragszik rátok, hogy tőle kölcsönöztök verseket, de rontombontom, én csak nem tűrhetem el szó nélkül a dolgot! Hát illik ez?

Bizony, ki se adnám a verses-könyvet, ha Mendel Pista nem pályázik. Az ő verse azonban olyan szép és jó, hogy megérdemli a jutalmat. Itt a vers, olvassátok el:

AZ ÉN HAZAM.

Drága szép jó hazám,
Oh, puszták hazája,
Ahol bölcsőm ringott
A szép rónaságban;
Nefelejcses mezők,
Pásztortüzek este,
Páratlanul álltok
A magyar szívekben.

Csak pár év mult még el,
Oh, hogy elhagytalak,

Szép pacstírás mezők,
Akácútsás falvak.
Csak folyton hívogatsz,
Csak folyton azt kérde,
Szeretsz-e még mindig,
Hol őseid éltek?

Hogyne szeretnélek,
Drága szép jó hazám,
Most, mikor ugy vérzel,
Szükség volna reám.
De én nem mehetek,
Mert még gyenge vagyok.
Drága szép jó hazám,
Hozzád hű maradok!

Északon, keleten
A bércok ormai,
A magyar Alföldön
A puszták fiai,
Pacsirták, kakukok,
Hortobágy rónái,
Pásztortűz csillámlik
Mészesség mezején.

Mendel Pistike,

5300 McBride Ave., S. E., Cleveland, Ohio.

Az utána következő három legjobb verset a következők küldték be:

Lakó József, Hemlock, O.
Egri Juliska, Holden, W. Va.
Zsombery Laci, E. Pittsburgh, Pa.
A mese-könyvet elküldték Mendel Pistának.

"Nem bánom édes királyfim, ha te engem kisegítesz, akár kiszoktetsz ebből a kegyetlen torony-fogságból. Nem hálálhatom igaz mással, mint szegény én magammal, aki szívesen megyek kiszabadulásom első percében hozzád feleségül. Csak szabadíts meg én herecegem, ugy sinesen csak egy életem, de azt néked ajánlom".

Persze hogy örült neki a hereceg, hogyne örült volna!

Hanem nem vigyáztak eléggé.

(Folytatjuk.)

JÓZSI BACSI ÜZENETE.

— 0 —

Oross Magda. — A meséket — ami igen szép és bizonyára fog tetszeni a Vasárnap kis olvasóinak is, — itt találod a lapban. Mese-könyvet azonban nem kapsz érte, mert Józsi bácsinak nincs annyi pénze, hogy minden meséért egy-egy könyvet adjon. Hanem egyszer, ha megint lesz mese-verseny, küldd be a pályázatodat és nyerd meg a versenyt. Nagyon egyszerű dolog ez, csak éppen a legjobb mesét kell írni.

Cserke József. — Irjál kis fiam erre a címre: Kiss Emil Könyvesháza, 133-Second Ave., New York. Ott kapsz könyvet eleget.

Ella Kelemen. — Na már ezt nem tudom kitalálni! Írd meg, hogy mi az, amiről beszélsz, mert nagyon kíváncsi ám rá Józsi bácsi.

Kis történetek.

Czigány Dezső, a kitűnő fiatal piktor mesélte ezt a históriát s erős a gyanu, hogy szerepelt is benne:

Két magyar festő élt Münchenben diáksorban, vagyis vidám szegénységben, kacagó koplalásban.

Egy este azonban — bohém-ség ide, bohém-ség oda, — busan nyelték odabaza az éhkop-pot és képzeletük ott csatangolt valahol Eldorádóban, ahol pirostra sült malacok kellettek magukat az utcán.

Már éppen sötét reménytelenséggel akartak lefeküdni, a mikor a háziur szobalánya topant be a szobába:

— A nagyságos ur azt üzeni, hogy fölötté boldog lenne, ha a művész urak megtisztelnék őt egy pohár puncsra.

A két művész összenézett. Hm, úgy látszik, egy szebb jövő hajnala kezd derengeni. Igaz, hogy csak egy pohár puncsról van szó, de az is jobb a semminél.

Fölmentek és a háziur nagy tisztelettel fogadta őket. Az asztalon a letarolt vacsora nyomai látszottak, a közepén pedig ott forrott, lángolt az illatos puncs. A háziasszony megkínálta őket egy-egy pohárral belőle. Az egyik piktor, amint orrát megcsapta a meleg illat, hirtelen megszállotta az evés vágya és e magasztos pillanatban jó ötlete támadt. Elesedálkozva mondta:

— Nini, hát önök így isszák a puncsot?

— Igen. Önök talán másképp szokták?

— Oh, a magyar puncs egészen más! Ha tetszik, mindjárt be is mutathatom.

Az egész társaság kíváncsian állotta körül a piktor, aki gazd asszony módjára adta ki a rendelkezéseket:

— Kérek egy darab sonkát... Aztán kérek kenyeret... aztán egy darab kolbászt.

Mind e kedves holmit mesébeli gyorsasággal elébe rakták, ő pedig beleaprította a puncsba és jóízűen kezdte eszegetni. A derék müncheniek szájátva bámulták és a piktor komolyan mondta:

— Így isszák ezt nálunk... a konyhókban és palotákban egyaránt!

De társa gyöngéd célzással tette hozzá:

— A felvidéken azonban sajtot is szoktak beletenni...

Heltai Jenő, a kitűnő poéta, tudvalevően nagyon elmés ember. Nemesak az írásaiban, meg a szindarabjaiban, de magánbeszélgetés közben is minduntalan jó tréfákkal és elmés-ségekkel mulattat.

Fájdalom, nem kérhet szabadságot a jó mondásaira és így sűrűn éri az a szerenese, hogy az ötleteivel mások neve alatt találkozik. Kevesebb elmés emberek, fiatalabb írótsársai akárhányszor eltulajdonítják az ő ötleteit.

A minap egy fiatal barátját, aki szintén az irodalom nap-számosa, elvitte magával a Vigszínházba, ahol akkor délelőttöként a "Naftalin" című bohózatának próbái folytak. A

Nyári zivatar

— Ah, ha most esernyőm volna, hazakísérhetném ezt a gyönyörű hölgyet!...

— Ez se rossz! Mig az eső esik, meghódítom az angyalt....

— ???

— !!!

próba közben egyszerre csak elhangzott a színpadon egy elmés és kacagató vicc.

— Oh, be kár. — sóhajtott irigyen az ifjú író. — hogy ez a mondás nem nekem jutott eszembe!

Mire Heltai ránézett és vigasztaló hangon mondotta neki:

— Legyen nyugodt, fiatal barátom, fog ez a mondás még magának is eszébe jutni!

A pénz.

— Direkt egy csoda, hogy mennyi pénz kell ennek az én feleségemnek. Nem telik el nap, hogy két-három dollárt ne kérne tőlem.

— No és mit csinál azzal a sok pénzzel?

— Hát tudom én? Hát adok én neki?

A nagyzási hóbort.

Jellemzi a hatalmas embereket, hogy még a tréfa is, amit kovácsolnak róluk, hódol nekik. Az ugynevezett pénzpiac egyik klasszikus tréfája, mely Lánczy Leóróól szól, szintén ilyen. A csattanójából kiderül, hogy a kik csinálták, — félnek tőle.

A történet mese, még pedig mohamedán mese.

Fölmegy a török halála után a paradicsomba, ahol hurik táncolnak és bülbürmadár füttyöl. Megáll a kapunál és protekciót akar kérni Mohamedtől:

— Allah színe elé akarok járulni, — mondja alázattal.

A próféta szigorúan fealel:

— Most nem lehet.

— Miért?

— Mert Allah rosszul érzi magát.

A szegény török leborul, mikor Allah nevét hallja, de aztán megint feltápáskodik és tisztelettel kérdi:

— Mi baja Allahnak?

— Furcsa baj, — mondja a fejét vakarva a próféta. — A minap hatalomról és ilyenkről volt szó. És ekkor kiszült, hogy Allah nagyzási hóbortba esett. Azt hiszi magáról, hogy ő Lánczy.

Hitvesek, akiknek férje nem tud bánni a pénzzel, tanuljatok ez esetből:

Konti Józsefné egyszer ötven forintot betett a takarékpénztárba és pedig azzal a kikötéssel, hogy azt a pénzt senki másnak ki ne adják, csak az ő sajátkezü aláírására.

Néhány nap múlva vette föl Konti József a "Fecskék" tantiémjeit és már jó előre mosolygott a bajusza alatt, hogy micsoda vig életet fog ő élni ezután.

E napon az asszony így szólott Kontihoz:

— Nézd fiaeskám, nekem van egy kis megspórolt pénzem a takarékbán. Átadom neked a könyvecskét és ha fölveszed a tantiémet, tedd be mellé. A könyvecskét pedig tartsd magadnál.

Konti József meghatottan pislogni kezdett és szeméből kövér könyvespek gördültek ki. Az asszony megdöbbenve kérdezte:

— Miért sírsz, Pepi?

— Ez o bizalom... ez nekem nagyon jól esik!

E nemes meghatottság folytán, amint fölvette a tantiémet, nyomban betette a takarékbába. Hadd lássa az asszony, hogy nem méltatlant tüntetett ki a bizalmával. No meg ugyutyomban meg volt az a vigasztalása, hogy hiszen holnap — kivetheti ujra.

Másnap el is ment a bankba és büszkén mondta:

— Kérek kétszáz forintot!

A hivatalnok szárazon válaszolta:

— Tessék előbb írást hozni a kedves nejtől, hogy kiadhatjuk.

Konti elképpedt és csak most vette észre, hogy milyen szörnyű kelepőcebe került. De nem is vitt többé soha életében pénzt a takarékbába...